

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De fide, spe, charitate - Cod. Ettenheim-Münster 200

Lugo, Juan

[Köln, Rom], 1635

Tractatus de charitate

[urn:nbn:de:bsz:31-117176](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117176)

TRACTATUS DE CHARITATE DISPUTATIO I

De essentia Charitatis.

Charitatis tam actualis quam habitualis essentia potissimum derivatur ab ex ordine de obiecto formali de quo imprimis agendum est, & obiter colligimus charitatis unitatem, & an sit vera amicitia cum Deo.

SECTIO I

De obiecto formali Charitatis.

Supponenda est primo distinctio obiecti saepe tradita in superioribus in materiale & formale, materiale est in quo non proprie sed per aliter, formale vero est illud quod se tendimus. Supponendum quoque in amore benevolentiae duplex est obiectum, alterum est cui amamus bonum & hoc terminat proprie benevolentiam seu amicitiam; alterum est bonum quod amamus, nam ut quando desidero Petri unitatem, sanctas & obiectum quod, Petrus vero est obiectum seu frater cui. deinde volo etiam media de ponendam illam unitatem qua media amantur etiam in se, & de se unitatem.

Hinc supponitis in virtute charitatis potius distinguenda haec via obiecti materialis obiectum seu finem cui, hic est ipse Deus quem charitas amat & cui vult bona, deinde datur obiectum quod amatur & hoc sunt diversa bona quae potius velle Deo; aliqua intrinseca quales est beatitudo infinita & aliae affectiones intrinsecae Dei, & quibus charitas gaudet; alia vero sunt extrinseca Deo quales est gloria, fides Dei seu Dei gloria augeatur inter homines & angelos;

denig

Deus potius velle alia ut videtur ad hanc Dei glorificationem qua-
les, et exhortationes, conaciones, bona exempla, et hinc similia, quae
omnia charitas vult ut videtur ad illum finem.

Loquendo ergo de obitu finali charitatis res conueni-
unt esse bonitatem infinitam Dei, quod videtur supponere pro actu
S. Thomas in 2° 2^{ae} q. 23. art. 4. in corpore. Dicit probat charita-
tem esse specialem virtutem, ex eo quod hinc specialis obitu nempe bonum
in quantum est obitu beatitudinis. videtur huic in 2° 2^{ae}
dis. j. sect. 2. et alij recentiores, qui res in hoc abest vlla distinctione
conueniunt. vltimum est ex aliqua difficultate de sensu S. Thomae, dum
docet obitu charitatis esse bonum in quantum est beatitu-
dinis obitu, nam videtur in hoc confundere charitatem cum ha-
bitu spei, vel cum amore concupiscentiae, qui tendit in Deum prout
est vera beatitudo obitua seu bonum, vltimum quod quidem non est vltima
nam charitatis, quae non querit quae sua sit, sed abis vltimamente ad
proprium commodum diligit Deum, quod Deus in se est infinitus bonus
etiam non est futurus bonus.

Ad hoc quod facile est mentem S. Thomae aliam esse scilicet
obitu charitatis esse bonitatem diuinam, illam, inquam, quam
Deus in se habet et per quam labat appetitum beatum et beat affectus,
quod sicut ad beatitudinem requiritur bonitas infinita quam Deus habet,
ita charitas mouetur a sola bonitate infinita quam Deus habet, quae
sicut facit in illum admirandi affectum proprium: eum quod bonus
Israel Deus; ita mouet ad nobilissimum charitatis affectum quae
inmori bonitate non elicitur.

Contra hanc sententiam et veram doctrinam dux potest occu-
rere difficultates quae videntur sequi ex principijs positis. prima
est obitu finale charitatis non esse solam bonitatem diuinam, nam
sicut Deus solo sit finis cui, et per consequens ipse solo ametur amore
benevolentiae per charitatem, non tamen ipse solo finis qui se obitu quod
amatur, nam per charitatem, ut vltimum, non volumus Deo sua
bona intrinseca sed etiam multa bona extrinseca, quales est gloria
et sanctificatio sui nobis, et quidem haec non videntur esse obitu finale
charitatis sed finale, primo quia haec non amantur ut media ad alium
finem sed ut finis, ad quem ordinantur ad alia media, volumus e.
conuersionem in pietatem, reuersionem haereticorum, peccatorum cor-
rectionem, ut Deus glorificetur, hanc a. Dei gloriam in referimus
in alium finem, sed omnia referimus ad Dei gloriam et hinc gloria
amatur ut finis seu cuius gratia. dicitur eodem modo volumus Deo
hanc glorificationem, sicut desideramus a multis sanctitatem vel honorem,
hac p.

motus diarius e' nung' principalis, q' h'et sanitas n' amet
vt rationem sed vt finis qui, eius tñ amor n' inuenit volunta-
tem quietam sed motam iam e' querentem aliquid extra se,
nempe Petrum quem amat, etiam si bonitas satisfactis n' adhee-
ret; e contra vero n' amat sapientiam Petri nisi moueretur
a bonitate ipsius Petri, nam h'et pot' e' alius affectu qui fer-
retur in sapientiam Petri videndo in ipsa quo vellem Petrus e'
sanum n' q' Petrus sit sapiens vel bonus, sed q' bonum hoc q' e'
Petrum bene valere videndo in ipso, nunt' tñ in eam posito
n' ita amo sanitatem Petri vt sitam in illa sed relative ad aliud
in quo vltimo vitam, volo e. sanitatem Petri q' Petrus e' sa-
piens vel honestus ne h'et aliquam bonitatem quam vltimo
amo, e' in qua vido, e' h'et dicitur motum principalis, q'
sicut in ipsa vltimo vidit voluntas, sic ipsa e' primam
mouens, coetera vero mouens diarius e' dependenter ab illo
primo, atq' ideo h'et n' sit media, videtur tñ aliquomodo e'
ob'cti m'ale, quatenus n' amantur absolute sed relative. e' de-
pendenter ab alio q' absolute, e' magis amatur per eadem
actum.

Ex hac doctrina inferitur iam solutio difficul-
tatis propoita, amantibus e. charitatem habere multo ob'cti
f'ilia diaria, negamus tñ habere plusquam vnam ob'cti f'ile
primarium scilicet bonitatem infinitam Dei, coetera e. q'ia
charitas vult Deo h'et n' oia amantur vt media, oia tñ amantur
relative, e' dependenter ab illa infinita bonitate, Deo in qua
vltimo vidit charitas e' quam vltimam amat absolute, e' indepen-
denter ab o' alio bono, ideo namq' vult Deo gloriam externam
e' honorem apud hoies, q' Deus tñ se e' infinitus, bonus e' q'ia q'us
e' perfectus, ideo amabilissimus in seipso, ex quo p't solutio ad pri-
mam illam factam in ep'.

Ad 2am vero negamus illam pluralitatem ob'cti f'iles
diary sufficere ad infinitatem habitus charitatis, ad exemplum
vero de diuinitate habitum quibus volo mihi sanitatem vel ho-
norem aut doctrinam. Et illa tunc n' e' motus diarius sed
primario. pro quo aduerte discrimen magna inter amorem
quo volo mihi doctrinam, e' amorem quo volo eam amice, nam
primus amor n' h'et pro motus aliam bonitatem nisi bonitatem de-
trine, non enim amo non bonus, et tamen amo mihi
bonum, non quia ego bonus, sed quia illud e' mihi bonum,
sistit

videtur ergo ille amor in bonitate doctrinae tanquam in unica 97.
et ultima bonitate, quae movet ad illam affectum, quando vero amo-
doctrinam amicus, non videtur affectus in bonitate doctrinae tanquam
in unica et ultima bonitate, quae movet ad illum affectum, sed
refert illum ad bonitatem quam amo in amico et ex eorum conglu-
centia sum erui amicus. hinc est vicium habitum amicitiae boni-
tatis ad volendo amico diversa bona, plures vero habitus diversos
ad volenda nobis eadem diversa bona. Charitas ergo quae est amicitia
erga Deum consistit ultimo in bonitate, ⁱⁿ creatura Dei, ut videmus, non debet
diversificari ex pluralitate bonorum quae volumus Deo.

Adverte tamen amorem quod dicitur amorem quo desi-
deramus nobis sanitatem habere, in bonitate sanitatis tanquam
in ultimo motivo, nos non dicere quod simpliciter velit in illa tan-
quam in obiecto magis amato, magis est amamus nos quam sanitatem,
sed cum amare sit velle bonum et nobis velle bonum sanitatis,
magis amamus nos quam sanitatem, non tamen movet nos bonitas nostra
ad illum amorem, ut diximus, sed bonitas sanctorum quae est princi-
pale et totale motivum licet non sit principale obiectum amatum, et ideo
amor congruentiae, quo desideramus nobis Deum, non est actus theo-
logicus affectus sed intellectus, quod licet habet bonitatem Dei pro motivo o-
portet, non tamen videtur in illa tanquam in obiecto magis amato, sed in
nobis ipsi quos per illum alium magis amamus licet non moveamur
a bonitate nostra ad illum amorem.

Contra hanc solutionem obijci potest quod Deus non amat se,
ex motivo charitatis, sicut charitas nostra amat ipsum Deum. Res-
pondetur: quia amor quo volo michi sanitatem est quo volo eam amice
non habet eam motivam formalem principalem, ut diximus, quia primus amor videtur
in bonitate sanitatis, sed vero in bonitate amici et simpliciter
amor quo Deus amat tibi gloriam extrinsecam, et amor quo nos
eamdem gloriam volumus Deo, non habet eam motivam formalem princi-
palem, sed primus amor videtur in bonitate gloriae, sed vero in boni-
tate infinita Dei.

Respondeo secundo: quia licet possit homo amare tibi sanitatem
quod dicitur in bonitate sapientiae, quod est velle tibi sanitatem quod
bonitatem, sapientiam, et honestatem quam homo ipse homo per se habet,
sicut amatur ab alijs, sic etiam amatur se ipse a seipso, et tunc
amor quo sequitur amat homo habet eam motivam formalem principalem
quod amatur ab alijs. Deus itaque cum dicat in se infinitam
bonitatem infinitam amabilem amat se ipsum quod dicitur in se
bonitatem, et per hanc bonitatem amat tibi illa bona extrinsecam
qui

qui amor h[ic] idem motuum foale principale. q[ui] h[ic] charitas
perata qua amatur Deus ad ho[m]i[n]es.

Hanc doctrinam, quam olim hoc ip[s]e in loco tradidi,
inveni postea apud P. Koenig disp. 13. de spe act. j. parvis
mutatis, & leuatus sum. Et viro docto eadem inuenerunt mens,
eam t[ame]n late & acriter talis no[m]i[n]e impugnat nouissime P. Koenig
disp. 7. de h[ic] scit. 2. subtractione 13. cuius arg[um]ta breuiter dis-
soluimus.

Primo ergo opponit num. 14. q[ui] dicitur rationi
horem n[on] amare seipsum quando vult tibi bonum, sed solum
amare illud bonum q[ui] tibi vult. Res certe, P. Koenig dixit
& expresse dixit num. 6. ip[s]e horem se obiectu[m] amatum, & res
& dicit, q[ui] ille amatur cui volumus bonum q[ui] bonum eius e[st], q[ui]
ergo volo mihi doctrinam q[ui] bonum meum e[st], vix amo me per
illam actum. ideo ego dixi me quidem se obiectu[m] solum amatum,
sed magis amatum quam bonum illud q[ui] mihi volo, motuum t[ame]n
amoris n[on] semper e[st] bonitatem quam in me ip[s]o inueniam, q[ui]
absq[ue] eo motu possum velle mihi bonum, sed motuum e[st] boni-
tatem illius rei quam mihi volo, motuum e[st]. Et q[ui] exortas
& mouet voluntatem quae prius quiesca[ta] erat, tunc a. q[ui] me
ip[s]um mouet e[st] bonitas doctrinae v. g. et contra vero quando
a amico volo doctrinam n[on] e[st] bonitas doctrinae. Et me primum mouet
tam e[st] prius mouerat me bonitas amici ad eum amandum, &
ideo illam amo etiam n[on] proposita bonitate doctrinae, doctrinam
vero n[on] volo amico meo proposita bonitate amici, haec ergo e[st]
ista primo e[st] principia h[ic] amatur & mouet. Unde absurda,
oia quae contra illam doctrinam infero praedictus Kather n[on] e[st]
ad rem, neq[ue] e[st] negamus ho[m]i[n]em se verissime amare quando
vult tibi sanctatem, & multo magis q[ui] Deus amet se affectu[m] meo
quando vult tibi gloriam intrinsecam, sed negamus horem mo-
ueri semper a bonitate, quae in se videat[ur] ad volendum tibi bo-
num, n[on] e[st] e[st] necesse q[ui] velit tibi bonum q[ui] iam bonu[m] e[st] sed
ut bonu[m] sit. Deus a. n[on] solum e[st] obiectu[m] a matuum per motuum
etiam sui amoris, neq[ue] e[st] negamus t[ame]n etiam p[ro]p[ter] horem inueni
a sua bonitate ad diligendum se e[st] volendum tibi aliud bonum
sed diuini n[on] semper id e[st] necessarium, Deus a. qui ab in finis
sua bonitate necessitatur ad amandum se mouetur etiam ab
eadem bonitate, absq[ue] ideo e[st] obiectu[m] amatum simul e[st] motuum sui
amoris.

2do dicit num. 15. q[ui] n[on] bene arguitur ex
eo q[ui]

eo qd nā aliter amamus aliq obēta id fieri abq motu bonitatis
 cognita in nobis, Deus e. & Angeli & necessario amant sicut e.
 beati necessario amant Deum, & th ille, amor n̄ fit abq bonita-
 te cognita in nā ipsa quā p̄natur. R̄ n̄ bene argui ex ne-
 cessitate amoris qd n̄ abq bonitate cognita in persone qua
 amatur neq id intendi in illo argto, sed ex corp̄ aliqut n̄ in
 id q̄cat habitu ad amandum sed p̄vob fatentur corūter Theologi
 qd n̄ n̄m̄m nā sua propendit ad illud amorem, inde colligi
 n̄ requiri cognitionem bonitatis proprie, qd habetis acquisitū ad
 alia obēta amanda, ut ruggano, n̄ sp̄es bene ordinate illis volun-
 tatis, quā sp̄es, qd n̄ requirit ad amorem n̄m̄, hinc fit n̄ exigi
 habitum ad eum amorem, & in hoc sentu dicim̄, hōem scrip̄ura
 nā aliter amare, hoc e, abq alia cognitione aut sp̄e sua boni-
 tatis.

Contra hoc fā arguit 3tio. qd nemo p̄ amari nisi
 ut bonus, aliq̄nā si p̄m̄ me amare e velle, mihi bonum
 n̄ cognita illa bonitate in me qua moueat, sic etiam potem amare
 Petrum e velle illi bonum n̄ cognita in illo bonitate quae me moueat,
 nulla e. p̄ differentia vā probabilis assignari; hoc e precipuum
 fundū contra hanc doctrinam.

Pro solutioe adverte, amare idem e qd velle, bon-
 num alicui, hinc a. aliter respicit duo obēta, videlicet illum cui
 bonum volumus, & bonum ipsum volitum. obēta cui volumus
 bonum e obēta principalis e magis proprie amatur, bonum vero
 e obēta volitum e magis quidem proprie, sed th simpliciter e vere
 amatur, & in hoc debet semper apparere p̄o boni ut p̄imus illud
 nobis vel aly velle. in obēto. a. cui bonum volumus si sit ordinan-
 tum ab amante debet etiam apparere bonitas ut ametur p̄ se,
 si vero sit idem amans n̄ e. necesse, licet p̄o apparere e mouere,
 ut diximus.

Ratio differentia desumitur ex ipsa nāe amoris
 qui ex se tendit ad coniungendam amantem cum obēto volun-
 tatis qd e bonum, nam n̄vob per illud tractim̄ venim̄ ad nos,
 sic per affectum ferimur ad bonum ut nos cum illo uniam̄ e
 coniungamus. hinc fit ut affectus n̄ tendat ab obēto volūta nobis
 vel aly nisi appareant bona, qd per affectum volumus cum illis
 coniungi qd n̄ vellemus si n̄ eant bona. similiter quādo amicum
 uliq̄m̄ e ei volumus bonum n̄ solum coniungimus per affectum
 cum bono illo volūto, sed multo magis cum amico cui illud volumus,
 n̄ e. aliter volumus illud bonum coniungere nobiscum nisi medio
 amico

amico quem prius coniungimus nobis per affectum & medio illo
coniungimus nobis illud bonum quod volumus amico. requiritur
ergo bonitas cognita in amico ut velimus coniungi cum ipso,
non possumus enim tendere per affectum ad coniungendum nos cum eo
quod extra nos nisi in eo appareat ratio boni, quae nos ad nexum
& ^{coniunctionem} alliciat. quando vero mihi melius volo hono-
rem v. g. a mo pudem meo cui volo illud bonum honoris, non tunc
requiritur cognitio bonitatis nisi in honore volito, quo me
per affectum coniungo, non in me, quia per illum affectum non ap-
peto coniunctionem aut nexum cum aliquo bono praeter honorem
quem mihi volendo eo ipso coniungo. illum affectum meum
ad coniungendum est illud meum non indigeo alio medio quando
illum mihi volo, sicut indigeo quando illum volo amico, quem
propterea oportet prius coniungere meum cum ipso ut medio
illo coniungat meum res volita, ideo requiritur bonitas
in utroque scilicet in amico & in honore, non vero quando volo in me
aut honorem mihi.

Ita abiter adverte regulam illam non esse videndam quod
quando volo bonum alteri necesse est apparere bonitatem in eo cui
illud bonum volo, sed quod quando volo bonum mihi non apparet bonitas
motiva in meo, ut res est. Ita pars est aliquando et falsa, quia ali-
quando non me movet bonitas Petri ad volendum illud bonum, et e-
contra movet me bonitas mea ad volendum eorum bonum mihi.
prima pars est vera, quia ille qui ex affectu erga bonum castitatis se-
cundum se desiderat quod Petrus renuat tentationem contra castitatem,
non semper movetur ex affectu amicitiae erga Petrum quem diligit
quia eius merita aut bonitatem, sed potest moveri ex affectu
erga bonam castitatem quod amat quod genus castitatis bonitatem,
et tunc desiderat per illud bonum a parte rei et coniungit se per
affectum cum illo bono utroque alio medio, et tunc Petrus nec est
motivum principale, imo nec obiectum proprie et dicitur amatum
per illum actum, sed sola bonitas castitatis est quae movet eum
proprie, amatur. tunc ergo solum requiritur bonitas in Petro
cui volumus bonum quando id volumus ex affectu erga ipsum
Petrum secundum se, quod in predicto casu non procedit.

Secunda vero pars, quod videtur potius e contra moveri ad
a bonitate, quae apparet in nobis ad volendum nobis bonum, procedit
ex exemplo supra dicto Dei amantis se ex motiva sua infi-
nita bonitatis, et ideo volentis sibi alia bona extrinseca, simili-
liter ergo potest moveri a bonitate quam in se videt ad amandum

sepe tunc nō solum vult sibi bonum: (sed hoc ē. n̄ est necesse. 99.
agnoscere in se aliquam bonitatem:) sed etiam coniungit se affectu
sive. cum seipso p̄ bonitatem quam h̄t, sicut se solum coniungere
cum alijs bonis a se distinctis, & quasi separando se a seipso ut
se cum sua bonitate, & cum seipso per affectum coniungat, qui
motus amandi diversus ē ab eo quem h̄t quando n̄ solum vult sibi
honorem v.g. p̄ bonum suum ē, nam hec tunc etiam amicit se,
n̄ tñ movetur a sua bonitate nec coniungitur secum affectivē
tanquam cum bono, sed solum cum honore a cuius sola bonitate
movetur.

Quarto arguit ille Author num. 22. q̄ ex hac
doctrina inferunt aliqui absurdū esse Auphoricū, q̄ scilicet
amare mihi Deum sit actus virtutis Theologicae, q̄ principa-
le motuum tunc ē bonitas Dei voliti n̄ bonitas mei ipsius
qui tō Deum volo, amare vero Deum Bte Virgini vel alieri
n̄ sit actus virtutis Theologicae, q̄ principale motuum n̄ ē boni-
tas Dei voliti sed bonitas illius cui Deum voluimus, q̄ tñ conse-
quens videtur ex se satis absurdum. Rō illam n̄ ē necessario
concedendam in hac doctrina; q̄, ut diximus supra, agens de spe,
noster ille actus virtutis Theologicae, ad hanc
requiritur n̄ solum q̄ motuum sed etiam q̄ obiecti principaliter
amatum sit Deus; quando a. amo mihi Deum q̄ bonū ē mihi,
habet ego aut bonitas qua in me appareat n̄ sit solum mo-
tus motuum, ego tñ eum obiecti principaliter amatum, ut
dixi, Deus. a. licet amatur, n̄ tñ principaliter sed quasi 2dario,
cum referat ad alterum cui amatur, q̄ sufficit ille actus de gene-
re a affectione virtutis Theologicae, licet minus propriae. pot
appellari Theologicis & reduci ad virtutem Charitatis, ut diximus
hoco citato.

Manet ergo doctrina illa satis probabilis & apta ad
explicandam quomodo n̄ sit idem habitus, q̄o mihi volo bonum
Charitatis, Temperantia, Prudentia etc, sed multiplex pro diver-
sitate bonorum qua mihi volo, q̄ licet consequenter regat P.
Ariaga num. 23. negari n̄ sit hoc ē. contra eorum Thomam
& Theologorum sensum; alioquin oēs fere virtutes p̄tinerent ad
eundem habitum, cum earum omnium honestates mihi velim, & vir-
tutes habitus desumi debeat per se ab unitate obiecti qui amantur
illa bona etiam quando aliquis vult utinam ipsi illam honestatem.
2da difficultas principalis contra doctrinam pra-
cedentem ē q̄ n̄c ipsa bonitas infinita Dei videtur esse
unicam

vincum simplex motuum sed multiglex, nam infinita affectio
Dei conflatur ex varijs affectionibus, quarum aliqua distinguuntur
realiter inter se quales sūt affectiones relative, alia vero distinguuntur
virtualiter vel ratione, quod sufficit ad designandam actus &
habitu, nam actus quo dicitur Deus per affectionem suam volun-
tatis rectissima dicitur ois ex parte. motus ultimus ab actu quo
diligitur per infinitam affectionem sua sapientia, & sic de alijs
attributis & loquendo etiam de motu finali ultimo & principali
habetur vincum motuum oim actuum charitatis.

Quod hec in Deo dicitur plures affectiones realiter
vel non distincta, eas tñ h. differre. ut dicitur motus, res e. & ma-
gula amantur quatenus sūt affectiones infinita, prout sic a.
iam in dicitur semper ex multis oimillarum affectionum. quando
v.g. amatur sapientia Dei, amatur qd. sūt infinita affectio,
hoc e. qd. ita sūt sapientia ut potat eum identificari cum aliam
affectionum divinarum. item quando amatur personam aliam
sicut amatur qd. e. infinite affectio, hoc e. qd. potat eum identificari
cum etiam divina qua e. contra potat eum identificari cum divi-
nas affectiones, quare nulla vaguam affectione divina amatur
qua si amatur ut divina h. amatur, tñ identificatur mediate
vel immediate cum vobis affectionibus divinis, a quibus n. amatur
infinite affectio, qd. infinita affectio cuiuslibet attributi vel per-
sonalitati consistit in hac identificacione quam ois habet cum toto
cumulo affectionum.

De dictis ratione primo cuius virtutis actus sūt
amor Dei per beneficia nobis collata, plerumq. sūt actus charitatis
a charitate sed imperatis a gratitudine, nam gratitudo ut
aliquem cultum offerat Deo pro beneficijs acceptis imperat
actum caritatis est qui nullo modo recipit beneficia accepta,
sed infinitam bonitatem Dei qua e. vixem motuum finale illij
amoris. aliquando tñ actus charitatis pot. habere pro obiecto bene-
ficia accepta, qd. pot. charitas diligere Deum per infinitam boni-
tatem Dei qua respiciendos et beneficijs quibus nos protegitur, tunc
a. motuum n. h. beneficia sed bonitas divina a qua oriuntur
illa beneficia, ut notavit Suarez in presenti disp. j. sect. 2. num. 3.
lib. 2.

Infero 2do quomodo charitas sit virtus excellentissi-
ma virtus; virtus quidem, qd. h. honestatem ex obiecto scilicet
bonitatem divinam qua per modum obiecti h. infinitam hones-
tatem, de quo diximus late agentes de bonitate & motiva.
vnde

vase etiam hō dicitur excellentissima omnium virtutum cum hāc 100.
obitu tale in quo respiciendae summa honestas obituaria inter omnes
honestates potissimum.

Haec vero amicitia inter homines ut virg. S. Thomas
in 2° 2° q. 1. ad 3. dicit problematice. potius a breviter
distinguitur, nam vel amamus amicum pro bonitatem aliquam
honestam & dignam tali amore, vel non. Si motuum sit aliqua
bonitas temporis vel saltem a digna, tanto affectu certum est amari
illum & esse honestum. si vero bonitas quae placet in amico ha-
beret bonitatem obituariam qualis est castitas animi, integritas
vite, acumen ingenij, excellentia doctrinae, & his similia, nec
affectu excedit merita obituaria, tunc affectus erga amicum videtur
honestus cum intra suos limites bene se continet, nam sicut
honestum dicitur eum qui dignus est cultu & reverentia, cur non
erit etiam honestum amare illum qui dignus est amore digno modo
amatur cum moderatōe debita. De hoc videtur Petrus Corca
in 2° 2° d. 7. qui latius hanc quaestioem tractat.

Quod ad dicere an & qualis potest esse amor dilectionis
ipsius erga Deum, & quomodo differat a dilectione cognata, de
hoc tibi dixi late in tractatu de Trinitate d. 2. sect. 11.

SECTIO II

Utrum inter Deum et homines debetur vera
amicitia?

Res dubitandi oritur ex conditionibus quae corator requiruntur
ad veram amicitiam, quae sunt ad quatuor praecipuas reduci.
prima est ut amor mutus. 2° ut sit amor benevolentiae.
3° ut sit ut utrumque cognitus, alio-
quin non erit redamans. 4° ut sit inter aequales. 5° ut hōs
concordem & convectum. quae conditiones deum potest ex parte
& Ethic. cap. 7. & lib. 9. & alibi, ex his a conditionibus omnes fore
excepta prima, videntur deficere inter Deum & homines.

Quis tamen est vera sententia docet rari veram amicitiam
sursum de modo loquendi scripturae in qua homines vobis vocant
passim amici Dei psal. 138: nimis honorati est amici tui
Deus. Judith. 9: Abraham Dei amicus effectus est. Sap. 7.

part.

parvulus facti et amicitia Dei. Inia 45. semina Abrahā
familiā Dei. Jacobi cap. 2. Abraham amicus Dei appellatū.
omitto alia loca ex Evangelio ubi Christus Lazarum et alios appel-
lat amicos, hoc e. potest fortasse explicari de Christo ut hōis, cum
quo n̄ repugnaret amicitia, licet repugnaret cum Deo.

Quod utem concludere, qd̄ amicitia iuxta eorum defi-
nitionem e. iuxta hōem s. Ethic. cap. 7. e. mutua affec-
tum benevolentia ipsos, n̄ latens, e. ut aliqui addunt, in corā
& honestate fundata. hoc a. totum reperitur in amore mutuo
inter Deum & hōes, nam vivimus datur amor benevolentia,
nec Deum latet noſter amor, nec nos latet Dei affectus, scimus
e. certo nos amari in amamus e. vult. probabiliter possumus
terre absolute nos amari, nec ad veram amicitiam requiritur
notitia, e. dōens de affectu amici. fundatur etiam hic amor
in equitate & honestate, datur e. concilio bonorum, et e. hōis per
grāam participat in vnam nram, & e. hōes dūm hēctat.

Habet respondere ad ratio dubitandi in contrarium
& p̄dem dō attingit, ad consuetum hic etiam datur aliquomo-
do inter Deum & hōes, vultus e. loquitur confidenter ad Deum
quem sibi presentem credit per fidem, Deus etiam conversatur
cum hōis velata manu facie postea tū reatata & aperta.
inequalitas etiam maxima inter Deum & hōem licet im-
pariat amicitiam aequalitatis, n̄ tū illam quam hōes appella-
unt excellentia quā s̄t e. inter inaequales, quare licet ipse
hōes aliquando videatur negare veram amicitiam inter Deum
& hōes s. Ethic. cap. 7. s. lib. 2. magnorum moral. cap. 11.
aliqui tū eam videtur eam concedere s. Ethic. cap. 10. s. 14.
s. lib. 10. cap. 8. e. p̄dem licet ex hoc equitate p̄fectior amicitia
inter hōes aequales, ex alijs tū capitibus excedit quā e. inter
Deum & hōes, ita ut simpliciter sit multo p̄fectior iuxta regu-
las vere amicitiae, e. quibus videtur s̄t late tota in p̄nti disp̄-
sect. 3.

Difficultas celebris inter recentiores e. circa
eandem conditionem supra assignatam, nam licet ex parte hōis
certum sit dari affectum benevolentia erga Deum, quidem
gaudet de bono intrinseco Dei s̄t bonum Dei e. & vult e. bonum
Deo bona extrinseca q̄ bona Dei, s̄t videtur in ipso Deo,
difficile s̄t e. explicare, hunc affectum ex parte hōis, Deus e.
n̄ vult bonum nostrum q̄ bonum nostrum e. videtur in hoc, ad totum
hoc vult se ipsum & p̄p. suam gloriam, vult e. p̄p. semetipsum
operatur

operibus & dicitur Prox. jo. & Apocal. j. ubi dicitur Deus Alpha 705.
& Omega, principium & finis. Isaia 44. ego me. ego me faciam.
unde Augustinus j. de doctrina Christiana cap. 37. dicit Deum non frui
creaturis sed uti, quia in mirum non amat creaturas nisi ut invidia
ad suam gloriam. hoc autem videtur esse contra rationem veram amicitiae
quae non querit quae sua est sed bonam amicitiam esse ipsam ut
docet S. Thomas infra q. 27. art. 2. & j. me. dicit q. 26. art. 4.

Tunc difficultati non respondens de eodem modo. multi
dicunt non esse contra rationem perfectam amicitiae etiam humanae
quod bonum amicitiae referatur in suum ultimum finem, nam eo
ipso quod istud bonum est creatum semper excellente vel implete
referatur ad Deum tanquam ad ultimum finem non honeste amicitiae
& ipsemet amicus non debito modo diligitur non amatur tanquam
ultimus finis sed tanquam aliquid referens in Deum. hanc
modum dicendi late explicat & tractatur Suarez tom. 2. de Religione
lib. 3. de habite Religionis cap. 2.

Hac tamen solutio destruit rationem amicitiae, nam si
bonum amicitiae referatur ad aliquem finem honestum siue ad
finem non honestum, si tamen non subsistat in amice erit amor concupiscentiae
vel alterius rationis, honestas autem finis non tollit rationem concupiscentiae
presentiam, sed facit concupiscentiam honestam, si enim ego desidero
Petrum sequentem, quia quod ipse fuerit doctor ego facilius salvabor,
refero quidem bonum Petri in finem honestum meae salutis, non
tamen affectu amicitiae erga Petrum, nam si tamen in eadem habita ratione
aequalitatem ad requiritur iuribus vult operari, in eadem doctrinam
Artis 2. Ethic. cap. 4. & S. Thomas in 2. dicit q. 19. art. 7 ad 3.
hoc est, ex affectu ad iustitiam, si non est actus amicitiae velle bonum
alieri nisi ^{hoc} quod velis quod bonum illi est.

Ratio autem a priori est quod amor amicitiae tendit in
amicum tanquam in finem cui, ut des factentur, si ergo est finis
cui non referatur ad aliam finem cui, alioquin iam non subsistit amor
in ipso amico sed progreditur ad aliam finem cui, & per consequens
ampheres non erat finis sed vel erat medium vel saltem erat finis
qui utitur a. non amatur ^{amorem} amicitiae sed solum finis cui,
unde si ^{amorem} amor non subsistit in hoc tanquam in fine
cui sed solum illum amat nisi subsistat in ipso Deo non habet verum
affectum amicitiae erga hominem. nec obstat bonum creatum non
ipso honeste amari existendo ultimum finem, aliud est enim ex
istendi postquam ultimum finem, & hoc est malum, aliud vero non
referre actum ^{hoc} obiecta ad Deum ut ad ultimum finem, & hoc
non

non reddat malam amicitiam, aliter dicitur hoc requiri
ad affectum vere amicitiae, ut videmus.

Deo alij dicitur illam affectum quo Deus dili-
git hominem est vult illi bonum quia bonum hominis est, subesse quidem in
hominem est et affectum amicitiae, coeternum hunc eandem affectum
referri prius per alium affectum reflexum in ipsum Deum, nam
sicut in humanis et alijs ex affectu charitatis erga Deum impe-
rare ubi actum misericordiae vel etiam amicitiae humanae ut illi
actibus placeat Deo, qui actus habetunt potest in se obsequi fore
misericordiae vel amicitiae humanae, sicut extrinsece imperant
ab affectu charitatis; ita Deus ex charitate erga seipsum vult
habere actum amicitiae cum homine quia illi actus est erga obsequi con-
ducit ad gloriam ipsius Dei, ille in actu in seipso habet moralitatem
intrinsecam amplexum in cuius obsequio foreli vult, sicut extrinsece
referatur in alium finem charitatis erga ipsum Deum ab actu
imperante. hanc sententiam docet P. Lombardus in presenti dicitur 2.
num. 23. ubi affert Lemam et Terradum, ^{quod in merito} quia ipsi nihil dicunt
de actu imperante et eandem sententiam amplectuntur aliqui docti
recentiores. hoc a modo videtur vitari oia absurda supra ad-
ducta, nam ex una parte ille affectus sit pro motivo adequato
intrinseco bonum hominis, atque deo dicitur et affectus amicitiae,
ex alia a. capite ille ipsi affectus referatur in bonitatem Dei, et
per consequens Deus semper est vicium motivum istorum omnium
affectuum et omnino obsequium divinae voluntatis, ut loquitur 1. Tho-
mas et alij Theologi.

Quisquam ut hac sententia differret ad huc est primo quod
sequeretur de istum Deum affectum qui ponit et affectus amicitiae
habet foreli vobem in eadem denominatione et quasi extrinsece
ab actu imperante, nam posito imperio si potest si cogit affectus ille
imperat, ac per consequens ille deus affectus habet moralitatem
imperantem ea quam participat ab affectu imperante a quo h
participat moralitatem amicitiae erga hominem sed a motu quo
Deus se diligit, h dabitur ergo in Deo moralitas amicitiae vel
misericordiae et similium virtutum, sed moralitas sola charitatis
erga se a qua oriuntur aliae virtutes morales. De a. posito illo
imperio affectus deus h habet propriam libertatem suam consistat ex
his que dicimus in Tractatu de libris humanis, ubi de si humani
alibi imperato in proprium, nam sicut in nobis actu imperat frequen-
ter habet propriam libertatem, de h imperat determinate pro hoc
radant, sed indeterminate pro aliqua temporis latitudine, ut
ibi

ibi notavimus, in Deo a se potest aliquis affectus imperari absolute 702.
quod imperari non determinate pro eodem inhanti aternitatis, et
per consequens nulla videtur reperiri differentia a qua Deus
affectus hanc notam libertatem.

Propter hoc arguitur aliqui limitant hanc sententiam,
et dicunt affectum illum amicitia non procedere, ex actu absoluto
quo Deus vult illum affectum habere, sed ex quadam peculiari
complacentia erga ipsam affectum quatenus ille affectus est bonus
Deus, quae complacentia licet non determinet, movet tamen ad eum af-
fectum habendum, et hoc sufficit proinde ille affectus referatur ex-
ternus, ut complacentiam precedentem in ipsum Deum cuius
amor est complacentia illa, et tamen affectus, Deus hanc suam propri-
am libertatem et moralitatem et eam non procedat ex aliquo prin-
cipio determinante.

Haecciam solutio impugnetur primo, quia complacentia
simpliciter procedens tunc patet infra terminos mere complacentia
simpliciter videtur sufficere ad hoc, ut actus subsequens dicatur
referri in finem complacentiae, non videtur referri in aliquem
finem, nisi per ordinatio, oritur ex simpliciter complacentia in ipsum
actus qui adpropinquat, oritur ex simpliciter complacentia in ipsum
actus non dicitur in finem complacentiae, et per consequens ille
affectus amicitiae et affectus huius non referentur simpliciter et
absolute a Deo in terminum.

Secundo principaliter impugnetur utrum modo dictum
proprie relatio, quod vel ille affectus Dei quo vult bonum hominis,
quod bonum hominis est, et affectus boni secundum se et procedendo ab
imperio amoris erga Deum, vel non. si dicatur primum, et tunc
illo imperio potest illigi in Deo amicitia, vera erga hominem, sed non
conducit. si dicatur secundum, et non potest ille affectus esse obsequi alienius
imperij vel complacentiae directae, non est. potest Deus velle illum datum
affectum nisi ut bonum, sed per se non est bonum secundum se, sed
bonum quatenus oritur ex illo imperio vel complacentia Dei
et non vult illam affectum nisi prout procedit ex illo imperio
vel complacentia. et actus imperij vel complacentiae ut pro
obsequio conceptum est summam bonitatem, non est. invenit etiam
bonitatem in affectu sequenti quam vult propter eam quam
habet ab imperio vel complacentia quae terminatur ad ipsummet
affectum.

His ergo et alijs solutionibus omnis facilius Deus
Deum velle bonum hominis simul est immediate ex utroque motivo,
cuiuslibet

subiect & p̄ bonum hoīs. Eū q̄ bonum ē q̄ius Dei seu condē-
cens ad Dei gloriam, Deus ē. in suis operibz utrumq; semper con-
iungit & suam gloriam & nostrum commodum, quare illa effectus
Dei h̄t veram faciem amicitiaē erga hoīm, & amoris quā
conspicua est erga serpentem. Hanc sententiam sequit̄ egregie
Lelas in sinam. Dea tract. j. disp. 8. num. 6. Lernas Turriani
in presenti disp. C. c. sect. 2. & tandem circa 3. trum, & alij
recentiores.

Explicari a. p̄t. facilius iuxta principia
quae tradidimus in primo tractatu de hecibz humanis, obedi-
mus eandē in actu voluntatis intendere duos fines diversos
vel p̄o velle idē obēre ut finem c̄rimel ut quodam vtile
ad alium finem, & tunc aliquid honestatem q̄, utroq; motivo
iuxta illam opo doctrinam Deus quādo hoī vultō dat aliq̄
auxilium p̄t. dare illud q̄ ē otiosū. hoī vultō quem Deus p̄
ip̄m utilitatem diligit, & simul q̄ conducit ad dignam glo-
riam quam Deus ex sui ip̄is amore desiderat, habebit ille
aliq̄ veram honestatem, subiect amicitiaē erga hoīm, & dilecti-
onis Dei?

Alie magis dicendi probari p̄t. q̄ h̄c via
facile explicatur & defenditur id ē q̄ aliis infirmis, q̄
modo in Deo reperiantur veri altus misericordiae, misericordiae
& liberalitatis, & ceterarum virtutum, quae, ut ut sunt, tales
op̄tēt ut ostendat in proprium motuum fidele q̄ tale
aliquo solum respiciunt in aliter obēre earum virtutum,
q̄ quidem h̄ sufficit ad participandam pacem finalem & ho-
nestatem talis virtutis. Sed probari p̄t. a simili ex his quae
diximus in tractatu de scientia Dei, scilicet Deum n̄ solum cognos-
cere creaturas in seip̄o sed etiam vivere in ipsis, creaturis, q̄
creatura utroq; modo cognoscibilis ē & cum obēre creaturam utroq;
modo est amabile subiect & p̄ bonitatem Dei & p̄ bonitatem
propriam, n̄ ē cur Deus n̄ amet utroq; modo illa obēre. Deniq;
r̄a a priori ē q̄ obēre creaturam quamvis finitum &
creatum ut, adhuc secundum se n̄t honestas eū obēre quam se-
cundum quam h̄ite & laudatibz amari p̄t. se, alioquin nec
ab hoīs p̄t. honeste amari q̄ se, sed debet semper amari
p̄ Deum & sicut p̄t. h̄o illud, obēre honeste amare, si etiam
Deus potest qui magis propensū ē quam h̄o ad om̄ honesta-
tatem & bonitatem amandam.

In hoc t̄a p̄t. oriri prima obiectio contra nr̄am
sententiam,

sentiam, q̄a n̄ aliquid probat haec ratio, probat etiam q̄d Deum 703.
amare. obitū creatum q̄a bonitatem solam creatam obitū tanquam
q̄a motuum adaequatum, q̄a hōd n̄ solūm operatur honeste, quando
libet misericordiam q̄ Deum & q̄ bonum misericordiae simul, sed
etiam quando vult illud q̄ solūm bonum misericordiae, tanquam
q̄a motuum adaequatum & n̄ obitū secundum se. & talis honestas
hūc n̄ solūm inaequatur, sed etiam adaequate pot̄t terminare
actum honestum. & Deus etiam poterit sine illo respectu ad
quam gloriam velle bonum creatum q̄a n̄rā solam utilitatem,
hoc. ad. n̄ concedimus.

2° primo fortasse n̄ vobis Deus sed etiam hōd tenet
ordinare & referre oīa obitū creata & oīs alios fines vult ad
Deum tanquam ad vltimum finem iuxta d̄ctinam S. Thomae,
in 2° d̄ct. 40. q. 1. art. 5. ad 6. & 7. & hec illa relata in hōc
sufficiat si sit habitualis quatenus n̄ retractatur interfecta ordine,
in Deo t̄ n̄ p̄ dari relata habitualis, sed oīs relata debet ēē actualis
q̄a numerum Dei actualitatem. Unde d̄o ē facile d̄cti q̄
ēē vltimum inter voluntatem diuinam ē. grām, nam sicut
Beatus ex visione clara Dei necessitatur ad amorem Dei, ita videt
necessitari ad nihil amandum sine relata in Deum si referri
pot̄t in ipsum, n̄m̄is ē. t̄m̄le tepide amat Deum qui videns
sua opera placere & efferre gloriam Deo, n̄ refert oīa in Deum
tanquam in vltimum finem principaliter vultentem sed ad alios
quos fines vult illa eodem obitū, n̄rā t̄ voluntas in dia, sicut
n̄ necessitatur ad amandum Deum, ita nec ad querendum Deum
in his obitū que amat. Deus ergo q̄a centraliter & Beatus & effectus
sime amat se infinite adientis quam alij oēs Beati, necessitatur
perfectis ad sui amorem, & per consequens dimittit ad nihil extra
se volendum q̄ simul n̄ referat ad suam bonitatem tanquam ad
vltimum finem si referibile ē ad illam.

Dices: n̄ argui bene a doctoris Beatis ad Deum, nam
alij Beati n̄ solūm necessitantur ad amandum Deum, sed etiam ne-
cessitantur moraliter ad querendam semper & procurandam maiore
gloriam Dei, Deus a. n̄ h̄t talem necessitatem, aliquid Deus q̄
potuisset omittere. Incarnationem vlti, qui erat aptior ad suam glori-
am quam alia media & Deus etiam n̄ h̄t eandem necessitatem
referendi oīa ad se quam vnt̄ doctori Beati. P. Granada j. parte
tract. 2. de voluntate Dei disp. 3. dicit Deum etiam habere
necessitatem moralē eligendi & volendi semper in q̄ magis
conducit ad suam gloriam, pat̄t d̄ct̄o potuisse moraliter n̄ eligere
Incar =

Incarnationem. hanc tñ sententiam impugnavi. late de Incarnate
dign. 2. sect. j.

Nunc ergo ad arguta. Si licet aly Beati necessitent
moraliter ex ratione clara Dei ad ^{potendam} ipsius gloriam in
quantum potest, Deum tñ n̄ necessitari, q̄ in Deo n̄ est ultimam
pora in sua reuera sua gloria, nec potuisset unquam comparare
sibi tantam gloriam ut n̄ potuisset maiorem, in hauriendi von
agente n̄ p̄t ee necessitas p̄cedendi quantum p̄t, in vno a. casu
eadem dicitur ee vno de Deo e aly Beatis, ut ois ex amore bonita-
tis divinae necessitentur pariter ad referenda oia obeta que voluit
in Deum tanquam in ultimum finem, Et ad nihil volendum nisi ex
affectu etiam illius infinite bonitatis, si ad illam referri p̄t, q̄
licet amore erga Deum clare vnum n̄ oritur necessario velle
tale bonum ipsatum ad gloriam Dei, hoc e. bonum opponitur
alteri bono q̄ etiam asserre potest gloriae Deo, ille tñ amor Dei
clare vni maxime quando e amor finibus necessitat ad nihil
volendum vtile ad gloriam Dei q̄ n̄ ametur etiam q̄ illum, nam
ex suppositione q̄ illud obetu futurum e iam n̄ potest amare
illud saltem gloriam Dei quae resultaret ex bono opposito. Et
cum ille, amor Dei clare vni necessitet ad quae reuera gloriam
Dei, in oibz que amplexumur vel relinquentur, e in hoc casu n̄
potius iam velle hoc obetu simul gloriam Dei quae resultaret
ex eius negatōe, consequens e ut debeamus vel n̄ optare hoc obetu
vel velle gloriam Dei quae ex illo resultat. quae vno magis mihi-
tat in Deo qui infinite affectis se amat qui infinite amor licet
n̄ necessitet Deum ad volendum q̄ magis id q̄ magis conducit
ad suam gloriam, nam in his obetis n̄ datur ultimum, ut dixi,
necessitat tñ ad p̄cedendum de gloria quae resultat Deo ex his
quae de facto sūt, q̄ in his n̄ datur p̄cedens in infinitum, sed
terminus certus scilicet illam gloriam quam de facto asserunt Deo
haec obeta.

Ad obiecta p̄t: si voluntas Dei h̄t p̄p̄tuo facti
saltem partem bonum vnum e specieficatur ab obetu creato
Et dependet ab obetu creato q̄ erit affectus iuxta maiorem p̄fec-
tionem obeti creati q̄ amatur. His e aly similibz argutis et
satisfecimus in Tractatu de Scientia Dei, vbi diximus q̄ d̄m Dei termi-
nari etiam directe ad creaturas in scriptis, illas tñ n̄ ee obetu pri-
marium sed secundarium scia diuina, q̄a tota p̄fectio primaria
scie diuina rursus in ordine ad obetu creatum licet creatura impli-
carent contradictionem, e per consequens n̄ terminarent sciam
Dei

Dei est huius scilicet Dei est infinita, perfecta sunt nunc. dicitur 104.
etiam si imperfecta ab obiecto creato, quia imperfecta ab illo est accipere
nam proportionem affectionum in ordine ad illud obiectum, multo magis
dependet ab illo, si non dependens illud quod non cadit ab aliqua causa,
cognitio a. Dei non cadit. Denique nec potest mensurari a affectione
sicut cum independenter ab obiecto habet infinitam affectionem per
ordinem ad obiectum creatum, ut dixi. eodem modo Deum debet in
presenti applicando eandem solutiones ad actum voluntatis in quod
se operatur insufficientem, ut consideranti patebit.

Obijciens 3tio: cur ergo si loquimur de amore Dei erga
creaturas dico sicut de caritate Dei circa easdem creaturas? diximus
et. Quia cognoscere creaturas in seipso etiam directe in ipsis, ita
ut hoc dicitur cognitio non habet pro motu etiam Dei, cur ergo non pote-
rit corrigi etiam sine imperfectione aliquis affectus Dei erga creaturas
qui non habet pro motu bonitatem Dei. Sed idem cum proportione.
Respondendum de actu voluntatis, nam sicut easdem scilicet rationem inordinabilem
habet duas finalitates ratione distinctas, alteram terminatam ad creatu-
ras in Deo, alteram ad creaturas in seipso, ita voluntas Dei eodem
terminatur per duas finalitates ratione distinctas, scilicet ad obiectum creatum,
per alteram terminatur ad illud in Deo, per alteram ad bonitatem
ipsius obiecti creati, quia in finalitate non necessarium correctionem
sicut prima est imperfectio non referendi obiectum amatum ad tamen
ultimam finem.

Obijciens 4to: quia vel Deus habet illa duo motus ita ut in
singula feratur tanquam in motum sufficientem, vel solum tanquam
in motum partiales. primum non videtur hoc dici, nam bonitas
creata ut talis non est motum sufficientem ut per ipsum solum Deus
aliquid velit. si vero dicat Deum iam tunc non videtur ponere in
Deo veram rationem amicitiae, liberalitatis etc. non est vera et perfecta
amicus qui ita laborat pro sua sanitate et pro commovent amicum
ut non pro amicum solum non laboraret nec ab illo motu moveretur
sufficienter ad laborem, sed deinde dicitur videtur de aliis virtutibus
hinc tunc solum videtur hominem simpliciter carum, libentem, mi-
sericordem etc. quando ab eadem honestate sufficienter movetur
et parat est pro illa sola querari, qui est non est ita affectus non habet affectum
simpliciter ad illud obiectum sed semi affectum, atque ita potest dici etiam
semiamicus in vero amicus imperianter.

De voluntate Dei tendere quidem in motum
amicitiae vel misericordiae tanquam in motum aliquomodo
sufficiens, hoc est, tale, ut si per impossibile reperiretur sine alio
motu

motus gloria. Ad hoc potest terminare voluntatem Dei & Deum illud amplectere. nunquam tamen de facto potest regere sine illo alio motu, quia semper resultat gloria Dei ex ipso obiecto & Deus non potest non velle, sed in ximo, suam gloriam quae resultat ex obiecto quae de facto dantur. ad veram. a. amicitiam vel misericordiam sufficit talis affectus erga ea motus. ut si de facto potest impedi sine gloria Dei ad hoc, illa Deum amplectere. summus non impediret eandem Dei gloriam.

Quinto denique obijcis S. Thomas 1 parte 2 q. 19 art. 1. ad 3. c. dicitur art. 2 ad 2. ubi dicit bonitatem Dei esse principium & ad cogitatum motuum divinae voluntatis ita ut non habet aliquid motuum eandem partem. affectus a. S. Thomas ibi exemplum huius voluntatis potentiam dulcem pro caritatem erga delectationem, & subdit Deum non ipsa se habere, neque. s. vult aliquid pro se habere sed voluntatem pro suam bonitatem. huius doctrine consonat Augustinus in 10. ad dicitur dicens Deum non frui nobis sed uti, hoc est non habere nos pro fine sed pro medio ad suam gloriam. si a. ipsa huius est finis partem partialis iam potest Deus dici operari pro duos fines, sicut qui sumeret potest pro caritatem & pro delectationem potest Deus non solum dici uti hoc sed etiam frui.

Et in his locis non potest datur mentem S. Thomas nam in ultimis verbis ita concludit: Et sic sicut Deus alia a se illigit illiquid etiam suam, ita alia a se vult voluntatem bonitatem suam, videmus a. in Tractatu de Deo loco citato Deum cognoscere etiam creaturas in seipso directe, licet ipsa non dicant, obiectum principium est multo minus motuum divinae illibus, ut supra diximus, ita ergo in eodem sensu regit Deus & eius bonitas dicitur motuum est finis principalis divinae voluntatis, quia ille solum requiritur ad affectionem infinitam voluntatis divinae, & quia coetera omnia non moventur cum nihil influat affectionis in divinam voluntatem, non tamen negat S. Thomas habere Deum alios fines magis principales, loquitur. & expressit de obiecto principali, & hoc dicit esse solum Deum, ut constat ex dicto art. 1. ad 3. tertium c. a. ad ipsa gloria Dei extrinseca quam Deo intendit & etiam finis intenti, & in illis aliis quibus contra Deum, non est obiectum principale a partem, ut supra diximus & eodem modo non excluduntur motus aliam virtutum licet concludant ab hoc quod est obiectum principium & principale voluntatis divinae, videtur cum ipse S. Thomas 1. contra gentes cap. 93. concludit in Deo voluntatem, ad quam non dicit regere deum bonitatem & communiter rationis. & 1. parte 2. q. 21. probat late de aliis virtutibus moralibus quod dicitur solum in Deo, quod gloriam Dei non potest nisi solum affectus Dei erga honorem earum virtutum.

denique

demum ad Augustinum dicens illum non negare quod Deus amet ius.
 hominem amore appetit et pro bonum hominis, sed solum quod pro
 fruatur nobis, hoc est, amet nos ad suum fructum, nam licet
 Deus velit hoc bonum, hoc tamen non facit pro beatitudinem suam,
 aut emolumentum, sed pro suam bonitatem et utilitatem nostram,
 in quo sensu addit capite sequenti illum vnum esse ad nostram utilita-
 tem, ad Dei immenso bonitatem, hinc ita ut ad aequatum motum
 dicit esse bonitatem Dei, sed ad excludendam utilitatem gratia
 Deo redundat.

DISPUTATIO II

De augmento Charitatis.

Haec est praecipua et gravis sane controversia, huius maxime, de qualitate
 agunt hinc videntes, qui omnes in eadem sententia conveniunt, quam fere
 et optime pronuntiat Suarez tom. 3. de Sana lib. 9. per plura capita.
 nos breviter comprehendemus eandem doctrinam, ut postea ex professo
 disputemus de augmento meriti per maiorem durationem actus.

SECTIO I.

An per actus remissos augeatur habitus Charitatis?

Suppono primo habitum gratiae et charitatis non esse aequalem sed inae-
 qualem in hominibus iudicis, sicut futura etiam est inaequalis beatitudo
 aeternalis in patria qua illis habitibus correspondet, si catholicum
 dogma contra haereticos antiquiores et recentiores late probat
 idem Suarez dicto lib. 9. cap. 1.

Suppono 2do hoc gratiam et charitatem augeri in eodem
 homine ita ut mane maior sit quam antea, ut constat ex Inno. sess. 6.
 cap. 10. et can. 29. et 32. et colligitur clare ex scriptura et Patribus,
 quorum loca congerit idem Suarez ibi et num. 6. datur. a. hoc augmen-
 tum regulariter per sancta et bona opera, per opera quidem et opere
 operantis, per sancta vero ex opere operato.

Suppono 3to nunquam de facto pervenire gratiam
 viatoris

vatoris ad talem datum usque quem n̄ pot̄ adhuc crescere. &
 & augeri iuxta illud special. *Sto.* qui vult ē iustificetur adhuc
 sperandum quidem ē, n̄ p̄c̄ iustos pervenire. ad gradum gr̄as
 habitualis quem h̄t *Sto.* (h̄t vel etiam *Boa.* *Wyo.* q̄ n̄ h̄t
 de facto auxilia ad operandum cum tanta perfectione. quanta
 requireretur ad comparandum illum gradum gr̄as in hoc brevi tem-
 pore vite mortalis. cum hoc tñ stat q̄ h̄t semper auxilia ad augm̄tū
 p̄ciam quam h̄t, imo regulariter fore nunquam augm̄tū quantum ḡi-
 met maxima quae de facto h̄t pot̄t augere. quae ḡa late expli-
 cat & probat idem Suarez cap. 6. *Doct.* etiam cap. 5. habitum gr̄as
 & charitatis nec in ordine ad p̄ciam Dei absolutam, nec etiam ex
 n̄da res habere terminata intrinsecum, sed ex n̄da sua, p̄c̄ rem-
 per, magis & magis perfusa & crescere sine terminis.

Suppono 4to hoc augmentum fieri p̄c̄ ordinem habitus
 gr̄as & charitatis, quomodo dicitur fiat illa intentio: hoc ē. p̄c̄
 dicit ex principijs *Philos.* q̄ late probat idem Suarez cap. 2.
 videtur tñ supponere n̄ p̄c̄ aliter illigi hoc augmentum nisi per
 imperationem habitus, q̄o michi n̄ placet; nam in tractatu de
 p̄hione Dei, & alibi probavi p̄c̄ ē debere sepe illigi iniqua-
 litatem gr̄as abiq̄ inaequalitate intentionis, sicut in basi dicitur
 iuxta n̄ semper v̄t inaequalitas ē per intentionem inaequalem, sed p̄
 p̄c̄ per hoc q̄ claris & distinctis penetratur obitu d̄m̄m in ordine
 ad plures affectiones cognoscendas. ita, inquam, gr̄a p̄c̄ ē inaequalis
 entitatis per suam individuationem, quatenus d̄ p̄c̄ talis vel
 talis beatitudinis affectionis. sed de hoc alia.

Suppono 5to in presenti n̄ quari: an soli actus chari-
 tatis elati vel imperati, an etiam actus aliarum virtutum
 merantur de condigno vitam aeternam quando fuerit ab hōie iusto,
 hoc ē. quod pertinet ad magis de merito, & de hoc puncto dixi-
 mus aliquando in tractatu de d̄na, nunc a. presentando de ea
 quaestione agimus solum de actibus charitatis, quibus n̄ ē dubium
 p̄c̄ sint meritorij. de his ergo quærimus: an oēs etiam remitti, an vero
 soli intensiores habitu, augeant charitatem & gr̄am.

Suppono 6to n̄ ē dubium inter *Q̄des.* circa actus chari-
 tatis intensiores habitu, his ē. oēs fatentur augeri habitum gr̄as
 & charitatis. tota ergo controversia ē circa actus ag vel minus in-
 tensos: an ille qui iam h̄t habitum charitatis, ut scilicet v. g. & eli-
 cit a seipso ut q̄ mereatur per illum actum q̄ habitus augeatur. nō
 a. dubitandi, oriatur pot̄t t̄me. ex proportione ad habitus acquisitos
 qui n̄ pot̄t p̄c̄t̄e intendi nisi per actus intensiores habitu.

actus

acty. e. remissi magis videntur disponere ad remissionem habitus job.
quam ad eius augmentum, cum ergo habitus infusi licet n̄ produ-
cantur physice per actus, dependent tñ ab illis dispositiva, de-
bent scire eandem proportionem quam servarent in produc-
tione physica.

In hoc puncto varia est Doctorum sentia. Prima
negat acty remissos mereri augmentum gr̄ae & charitatis, sed
solum aliqd fortasse accidentale primum. Ita Durandus, & Albinus.
apud Suarez cap. 3. num. 4. M. Bannes in presenti q. 84. art. 2.
Et in relectione generali de augmento charitatis, qui nra aetatis
fuit acerrimus huius sentia propugnator in salmantiana Aca-
demia contra multos, qui eam gratiori censura notabant.

2da sentia parum prima dissimilis concedit eos acty
remissos mereri quidem gr̄am, si tñ diversam ab illa qua datur
et acty praecedentes vel p̄ subsequentes intensos, n̄ e. requirunt
eandem gloriam in rebus pr̄am correspondere duobz meritis diversis.
augerunt itaq; gr̄a in rebus pr̄am, ut debetur pluribz titulis, si
ubi augetur in sua entitate. Ita declaravit suam sentiam idem
Bannes in dicta relectione, ut aliqd meritum videretur concedere.

3tia sentia docet eos acty mereri novum primum
& augmentum habitus, illud tñ n̄ dari donec hōs hab actum intentionem
quo se disponat sufficienter ad illud recipiendum. Et si nunquam
se disponat nunquam dabitur. Ita videtur sentire Cretangus 2. q. 114. a. 8.

Quarta sentia addit dandum eē illud augmentum sal-
tem in termino viae, etiam si hōs nunquam se disponerit.

Quinta deniq; sentia dicit dari illud augmentum in ipso in-
gressu habitudinis. haec est Scoti & aliorum quos videt apud
Suarez ibi num. 7. & 8.

Sexta sentia distinguit de habitu gr̄ae & charitatis,
& quidem fatetur augmentum gr̄ae dari statim pro actibz etiam
remissis, augmentum vero charitatis n̄ dari statim ut servetur
eiusdem proportio inter habitum charitatis qui ē operativus &
magis bonitatis habitus acquisitos, & inter acty a quibz dispo-
nuntur, augetur. hanc tenent Victorias, Sobos & Rega apud
Suarez cap. 4. num. 1. & 2.

Septima & vera sentia docet his oibz actibz corres-
pondere pro primum augmentum gr̄ae & charitatis dandum statim.

Quasi partes continentur hae sentia. Prima ē qd hōs in ipso per actus
remissos merentur de condigno augmentum gr̄ae, gloriae, & charitatis.
2da ē qd hoc augmentum datur statim. Prima pars iōnis ē
oibz

oibz fore Theologis, quos adducit Suarez dicto cap. 3. num. 19. &
quidem sententiam contrariam quam defendebat Barroer multi
censuerunt n̄ ee in fide tutam. aliqui dicunt ee temerariam &
periculosam. Medina etiam j. 2do. q. 2. art. 3. sic ait: aliqui
Theologi dicunt qd hōc n̄ meretur vitam eternam quolibet actu
sed intensiori, at hec sententia falsa e & quantum ego existimo,
contra fidem. Summel j. parte. q. 95. art. 4. disp. j. contra
& ait oppositam sententiam ee male consonam cum principijs
fidei, nam a. ee certam & Catholicam. Suarez 2. tom. in 3ta
partem disp. 19. sect. 4. colum. 2. dicit ee p̄tiusquam falsam
& reprobantem Concilio Trid. & deniq; multi referunt fuisse
cum decreto Salamanticensis Academijs reprobatam illam opinionem.

Sub hac parte primo ex scriptura in qua videtur
commendantur via opera bona & vs. oibz promittitur aeterna retri-
butio quantumvis sint minima. Matthe. 10. ubi capillus capitis ois
numerati st. quem locura s. strabros. h̄. 2. de. s̄. ubi dicitur
bonis operibz qua significantur nōe capillarum ut ostendat valor
minimorum etiam operum. vide eod. cap. 10. ubi dicitur: quicunq;
bonum viderit vni ex minimis istis talicem aquam frigide tm̄ in
noie discipuli, amen dico vobis n̄ perdet mercedem suam. que verba
reprobantur in Concilio Trid. sess. 6. cap. 16. ad exp̄bandum maiorem
operis boni etiam minimi. in eodem sensu intelligitur illud Gal.
1mi de. h̄. iusto: & forum eius n̄ defluet. & 2da ad Corinth. 9.
qui para. seminat parce & metet. ubi aliqui fructus h̄c &
partes operibz remittit. ad hoc et etiam multa loca in quibz
meritis oibz promittitur remuneratio. ad Rom. 2do. Deus
reddet unicuiq; secundum opera sua. 1ma ad Corinth. 15: abun-
dante in oī opere. bono scientes qd labor vester n̄ e inanis in Dño.
2da ad Corinth. 4: id qd in presenti momentaneum e & leue
tribulatiois n̄re supra modum in sublimitate. eternum glorie
p̄tius operatur in nobis. & alibi passim.

2do p̄t̄ ex 11. Patribz qui eodem modo loquuntur
de oibz operibz bonis sine ulla exceptione acti minime teni, imo
expressè aliquando dicunt augeri premium per multiplicati-
onem vel maiorem duriciem eorumdem operum. Hieron. h̄. 7.
in Luc. explicans parabolam filij prodigi dicit amphorem dan-
dem ee mercedem vniq; venientibz & dicitq; laborantibz in vinea.
item Gregorius h̄. 19. moral. cap. 27. sic ait: qui eterna retri-
butionis bona cogitat, necesse e ut ad oem se eadem recutunt
mercedis extendat, hinc e. per salomonem dicit qui imit. dicitur
nihil

nihil negligit utem d. Clement. Papa ep. 2. sic ait: operum
 multitudine, hoc de operibus commentum futurum. *Tribuitur* 107.
 quanto amplius tribulamini tanto puriores ac beatiores effi-
 ciamini, nisi ipsa tribulatio fuerit patienter supportata. ecce
 nullam aham conpitionem requirit ut tribulas tribuimus auge-
 ret meritum nisi purgationes toleret in quo etiam modo loquitur
 quodam coeteri Petrus, et in eo sentit illud psalmi 93: se-
 cundum multitudinem dolorem meorum in corde meo consolatus
 tua iustificauerunt animam meam, ubi iustificatio dicitur respon-
 dens intentioni, sed etiam multitudini tribulationum.

Tertio p[ro]bat ex querelis nam ex h[er]eticis can. 18.
 ubi dicitur de actib[us] operib[us] dicitur, debetate merces bonis ope-
 rib[us] si fiant sed p[ro]p[ter] peccata ut fiant. deinde clarig ex Trid. sess.
 6. cap. 16. ubi explicatur valor sanctorum operum ad meritum aug-
 mentum gratiae et gloriae absq[ue] ulla limitate aut exceptione ubi est
 nullam intentionem admittat. dicitur et. p[ro]p[ter] o[mn]ia v[er]ba p[ro]p[ter]
 h[er]eticis promissionem esse non fore inanem laborem suum. 2do p[ro]ponen-
 dam esse illis vitam aeternam tanquam gratiam et tanquam mercedem
 bonis operib[us] reddendam, itam tanquam coronam h[er]eticis absq[ue] qui
 diligunt aduentum Chri. 3ho in nihil deesse illis operib[us] quae in
 Deo facta a iustificatis hab[ent], quo minus diuinae legi participare vo-
 luerint, et vitam aeternam promerentur, consuetudinem q[ui]s
 mortem durando in gra[m] decesserit. 4to p[ro]ponantur ad hoc ver-
 ba illa Chri. nequa dicitur: si quis vni ex vobis minimis potum aquae
 frigidae redderit etc. haec o[mn]ia clarissime probant actib[us] etiam remissis
 promereri vitam aeternam, alioquin labor iustus in v[er]bis actib[us] ina-
 nis est in multis iustificatis. vitam multi eorum ad vlt[im]i qui
 forte nunquam exerceant actum intentionem habite, et t[ame]n per
 multum temp[us] exerceant se in operib[us] p[ro] quib[us] h[ab]ent p[ro]missionem
 de vita aeterna tanquam mercedem suorum operum, sed tanquam
 haec v[er]ba consecratis ad gra[m] quam receperunt in baptismo
 quando erant infantes. vlt[im]i multi eorum qui diligunt aduentum
 Chri. quib[us] d[icitur] dabitur vita aeterna. ubi corona h[er]eticis, p[er] h[ab]ere ha-
 buerint multa bona opera, et t[ame]n per actib[us] intentiones habite. 3ho
 rem d[icitur] dabitur multa bona opera in hoc v[er]bo facta in Deo quib[us]
 aliud dicit ad promerendam vitam aeternam, q[ui] e[st] contra rep[er]tam
 offlem Tridentini definentis nihil deesse illis operib[us] et nullam
 aham conpitionem apponentis nisi illam si in gra[m] decesserit.

Hanc p[ro]mo, ea quae de opera meriti p[ro]ximam accidet
 etiam in argumentum gra[m] aeternae. Sed contra, p[er] Tridentinum
 expresso

expresse loquitur de vita aeterna, nisi de mel. n. o. v. o. v. o. a. e. t. e. r. n. a.
Et illud premium addeat tale, eodem modo hoc etiam vident
maneam responde re. n. r. i. o. s. o. p. e. r. i. b. u. s. a. l. i. i. s. n. i. s. i. p. r. e. m. i. u. m. a. d. i. u. d. e. n. t. e.
neg. s. s. c. r. i. p. t. u. r. a. v. e. l. c. o. n. c. i. l. i. u. m. a. b. i. t. e. r. l. o. q. u. i. t. u. r. d. e. p. r. e. m. i. o. p. e.
r. i. u. m. a. d. d. e. p. r. e. m. i. o. h. o. r. u. m. a. c. t. u. u. m.

¶ Sicut 2da ea quidem opera mereri gratiam et gloriam,
n. t. n. d. i. v. i. d. i. o. n. a. b. i. l. l. a. q. u. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. a. c. t. i. b. u. s. i. n. t. e. n. t. i. o. n. i. b. u. s. i. n. t. e. n. t. i. o. n. i. b. u. s.
g. u. e. n. t. i. b. u. s. v. e. l. m. e. r. i. t. i. s. p. r. e. c. e. p. t. i. o. n. i. b. u. s. n. o. s. o. l. u. m. m. a. r. i. t. e. m. i. n. r. a. d. e.
p. r. e. m. i. i. c. o. p. i. d. e. b. e. a. t. u. r. i. a. m. p. l. u. r. i. b. u. s. t. i. t. u. l. i. s. ¶ D. c. o. n. t. r. a. q. u. o. d. b. e. n. e.
n. o. t. a. t. s. u. a. r. e. s. n. u. m. j. b. h. o. c. c. o. n. c. e. d. e. r. e. m. e. r. i. t. u. m. n. e. s. o. l. o. t. i. t. u. l. o. e. t. i. o.
c. o. n. t. r. a. m. e. n. t. e. m. c. o. n. c. i. l. i. j. v. t. d. i. c. i. t. u. r. b. o. n. i. s. o. p. e. r. i. b. u. s. m. e. r. e. r. i. p. r. i. m. a. u. g.
m. e. n. t. u. m. g. r. a. t. i. a. h. u. m. i. l. i. t. a. t. i. a. g. l. o. r. i. a. e. t. v. i. t. a. a. e. t. e. r. n. a. v. t. h. a. b. e. r. e. d. i. c. t. a.
r. o. m. b. c. a. p. 29. § 32. e. t. m. e. n. t. u. m. a. h. e. h. a. b. e. r. e. e. a. n. d. e. m. g. l. o. r. i. a. m.
q. u. a. d. p. r. a. m. p. l. u. r. i. b. u. s. t. i. t. u. l. i. s. h. u. m. i. l. i. t. a. t. i. a. e. h. u. m. i. l. i. t. a. t. i. a. e. a. u. g. m. e. n. t. u. m. m. e. r. e. r. i.
i. n. p. e. t. i. t. C. a. t. h. a. d. u. m. d. i. c. i. t. d. a. n. o. b. i. s. f. i. d. e. i. s. p. e. r. i. s. e. t. p. o. s. t. u. l. a. t. i. s.
a. d. m. e. n. t. u. m. v. t. p. o. n. d. e. r. a. t. d. e. i. m. p. o. s. t. u. l. i. u. m. c. e. r. t. u. m. e. t. p. C. a. t. h. a. m.
p. e. t. e. r. e. a. u. g. m. e. n. t. u. m. r. e. a. l. e. e. t. n. o. l. u. m. s. e. c. u. n. d. u. m. t. i. t. u. l. u. m. ¶ d. e. n. i. q. u. i.
e. a. s. o. l. u. t. i. o. p. o. t. e. s. t. a. d. m. i. t. t. i. e. o. e. d. e. m. m. o. d. o. d. i. c. e. r. e. s. a. l. i. q. u. i. s. p. e. r. i. t. a. t. a. n.
d. a. r. i. n. o. v. a. m. g. r. a. m. n. e. c. a. u. g. e. r. i. r. e. a. l. i. t. e. r. g. r. a. m. s. e. d. s. o. l. u. m. c. o. n. s. e. r.
v. a. r. i. p. r. e. a. s. e. n. t. e. m. g. l. o. r. i. a. t. i. t. u. l. i. s. v. t. e. m. p. e. r. o. p. e. r. a. b. o. n. a. n. u. n. q. u. a. m.
a. u. g. e. r. i. r. e. a. l. i. t. e. r. g. r. a. m. s. e. d. d. a. r. i. n. o. v. u. m. t. i. t. u. l. u. m. a. d. p. r. e. c. e. d. e. n. t. e. m. e.
i. n. h. o. c. s. e. n. s. u. e. t. u. d. e. r. e. n. t. u. r. o. i. s. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. c. o. n. c. i. l. i. u. m.

Obervant Inm. Deam. n. e. p. i. s. s. i. s. s. u. p. e. r. o. p. e. r. i. b. u. s. p. l. o. r. i. a. m.
c. o. r. p. o. r. i. s. q. u. e. a. n. i. m. e. e. r. a. t. s. i. b. i. d. e. b. i. t. a. E. p. a. m. u. l. t. i. c. e. p. e. r. a. c. t. u. s. n. i. s. i. s.
s. o. s. p. o. t. e. r. i. t. h. o. s. i. n. t. e. s. t. m. e. r. e. r. i. j. o. i. n. i. a. n. o. t. i. t. u. l. o. t. a. m. d. e. b. e. t. u. r.
¶ S. p. r. i. m. o. D. e. a. m. d. e. f. a. c. t. o. n. a. t. t. e. n. d. i. s. e. a. d. d. e. b. i. t. u. m. c. o. r. p. o. r. i. s. C. h. r. i. s. t. i. s. e. d.
s. o. l. u. m. a. d. m. e. r. i. t. u. i. n. q. u. i. s. d. e. b. i. t. u. s. ¶ d. i. x. i. d. i. m. 2. 7. d. e. s. a. l. a. r. r. a. d. e. r. e. c. t. 2.
e. t. e. x. l. y. r. o. l. l. o. p. a. r. t. i. b. P. V. a. s. q. u. e. s. p. p. a. r. t. e. d. i. x. i. 32. n. u. m. j. o. q. a. t. q. d. d. e. c. o.
h. a. b. u. i. t. h. i. s. d. e. f. a. c. t. a. p. l. o. r. i. a. m. i. l. l. a. m. p. e. d. i. v. e. r. s. i. s. t. i. t. u. l. i. s.

¶ S. 2do. q. u. i. q. u. i. s. i. t. d. e. h. o. c. i. n. n. r. o. t. h. c. a. s. u. D. e. a. m. h. p. r. o.
p. o. n. e. e. u. n. d. e. m. g. r. a. d. u. m. g. l. o. r. i. a. p. r. o. p. r. a. m. i. s. d. i. v. e. r. s. i. o. n. u. m. o. p. e. r. a. m.
q. u. o. d. c. o. n. c. i. l. i. u. m. i. n. p. a. r. t. e. d. e. f. i. n. i. t. v. t. p. o. p. e. r. i. b. u. s. a. u. g. e. r. i. s. a. l. i. t. u. d. e. m. e.
g. l. o. r. i. a. m. s. i. c. u. t. d. e. f. i. n. i. t. p. e. r. i. n. t. a. a. u. g. e. r. i. g. r. a. m. E. p. i. s. t. o. l. i. c. t. P. e. u. s.
d. e. p. o. r. a. a. b. s. o. l. u. t. a. p. o. t. e. s. t. d. a. r. e. i. d. e. m. p. r. a. m. i. a. p. p. d. u. o. s. t. i. t. u. l. i. s.
d. e. f. a. c. t. o. t. h. d. h. f. a. c. i. t. i. n. p. r. e. m. i. a. h. o. n. o. r. u. m. o. p. e. r. u. m.

¶ S. 3to. e. o. s. a. c. t. u. s. r. e. m. i. s. s. i. s. m. e. r. e. r. i. q. u. i. d. e. m. n. o.
u. a. m. p. r. a. m. i. u. m. h. o. c. t. h. n. d. a. r. i. n. i. s. i. a. d. v. e. n. i. a. t. a. c. t. u. s. i. n. t. e. n. s. q. u. o. d.
d. i. g. n. a. t. u. r. h. o. s. a. d. i. s. s. u. s. q. u. i. q. u. i. s. p. o. u. m. ¶ S. c. o. n. t. r. a. h. o. c. c. o. n. c. i. l. i. u. m.
i. n. d. i. c. h. i. s. d. e. f. i. n. i. t. i. o. n. i. b. u. s. a. b. s. o. l. u. t. e. l. o. q. u. i. n. e. c. e. r. g. e. r. e. o. l. l. a. m. c. o. n. d. i. t. i. o. n. a.
ad conse.

ad consecrationem gratiam nisi qd hoc in gra moriatur & postea
 illa conditione gratium debet dari etiam actus interior
 si advenit, alioquin defunctio Coniij falsa erit. deinde quando
 postea fit actus interior, inquit: vel tunc datur augmentum ha-
 bitus ut non inveniatur illi sola actui interiori qui tunc fit, vel datur
 etiam aliter pro actibus remissis precedentibus: si vias primum,
 & nec postea illa conditione praemiantur atq; remitti praecedentes, si e.
 accepit plus grae ille hoc quam si nullum actum remissum prius ha-
 buisset. si exas eodem datur illud augmentum grae sine disposi-
 tione, & proportionata, nam atq; inter qd qui tunc fit solum dispo-
 nit proportionaliter in ordine ad illud augmentum qd ipsi soli cor-
 respondet & illud augmentum qd datur pro actibus qd praecedentibus
 datur sine dispositione, & proportionata, atq; dico si minus praesens
 datur huiusmodi fieri illi actus interiori.

Deinde ubi aliquis augeri quidem per singulos actus
 remissos gratiam in se gratia non in re habeat, augetur e.
 huiusmodi actus grae ad novum gradum gloriae hoc appellatur
 augeri in re grae huiusmodi augetur physica entitas ipsius habitus.
 hanc resolutionem bene impugnat Suarez dicto cap. 3. num. 29. qd impos-
 sibile est qd grae crescat in re sicut sanctificatio actus qd crescat in sua
 entitate & neq; in re datur huiusmodi ad gloriam, nam equi huiusmodi ad glori-
 am, nam ante huiusmodi gratiam & effectus ipsius ipsius grae sicut sanctificare,
 uno huiusmodi datur huiusmodi ad gloriam nisi sanctificatio interiori & reddendo
 futurum ad futurum, nescit a crescere effectus ipsius nisi crescat sicut, alio-
 quin quod illud exaccusum huiusmodi proveniat a grae intrinseca ad sua accip-
 tos extrinseca datur huiusmodi aliorum fauere huiusmodi, & de regard. huiusmodi.
 In eodem modo loquitur de augmento habitus qd fit per bona opera
 ad re ipsa habitus grae prima infunditur, & quae in dubium qd
 ut aliter intrinsecum.

Haec iam qd qd principaliter concluditur reo a poste-
 riore & ad a priori. In ea contra reo contra sequitur primum qd
 aliquis melior & sanctorum eo minus proficit illi ad gloriam operas
 bona qd facit, qd si Petrus huiusmodi grae ut triginta & datur actus
 interiores ut viginti inter alios proficit, qd datur a. quoniam actus
 aliter qui huiusmodi grae ut decem. Sequitur eodem si duo huiusmodi huiusmodi
 aequalem grae ut octo, & unus moriatur, alter vero superueniat
 centum annis exiens se in actibus charitatis & poenitentia reli-
 giosorum virtutum inter se ut octo, huiusmodi habiturum maiorem
 gloriam huiusmodi quam primum. Sequitur eodem si duo huiusmodi actus
 charitatis continuatam per eam integram cum eodem
 fervore.

feruore & plus valere, quam si existeret vnica indanti. Scquit
qoo regulariter operibz bonis hanc iudi & respondere. aliquid
praemium floridus; quis e. e qui operetur ea intentione qua
superet intentionem orum actuum quos habuit vagantem per
totam vitam & porro in vita n operetur & superet intentionem
habituum quos hnt; & per consequens nihil meretur, quae oia
et manifesta abunde e contra mentem orum fidelium.

Dicunt n ee absurdum qd hoo sanctior n mereatur
per actum vt octo per quem mereatur hoo in my sancti, qd ille
qui sanctior, e hnt maiores vires spirituales, quibz th n utitur
quantum pt in illo actu. Sed contra, qd ille qui hnt habitum
intentionem vt qd etiam saepe eliceret actum od deum per auxilium
Dei, sin licet eliciat eodem vt qdoo n utatur totu illo auxilio
adhuc poterit mereri. nec hoo sanctior n utatur totu qui verity
adhuc poterit mereri. quous ille qui sanctior e hnt habitum
vt vident, adhuc pt saepe eliceret actum vt triginta per auxilium
Dei, e n ei eliciat actum cum intentione vt 25 mereatur
per te. Et illa e sufficiens rdo ad negandum ei meritum
in actu manus intento.

Quinto qd a simili: qd ille qui commisit gravissi-
ma peccata mortalia, si postea committit aliud minus graue, et
huc arget debitum poenae per aliud nouum peccatum, qd pro
merito peccati est e plagarum magis dicitur. 29 Et ille etiam
qui pccat fecit excellentiores actus si postea hnt alium actum
bonum magis excellentem arguit etiam meritum praemij. Reg
e. n e magis bono prout ad praemium quoad ad meritum.

Sexto qd a priori: qd ille actus directus in ius in se
habitu, e hnt actus dilectionis Dei honesto ex obiecto, e ex oribz cir-
cumstantijs & placet Deo & exigit ex parte Dei aliud praemium
correspondens illi complacentiae diuinae, qd e n ut tam intus
quodm potest fieri t. Et culpa nec ab hote, exigitur qd opere-
tur scilicet secundum voluntatem suam potest e nihil ergo in-
uenitur in illo actu qdoo cuius duplicat Deo vel impediatur
remuneracoe sibi proportionatam. Et haec de prima parte
conclusionis.

2da vero pars scilicet qd illud augmentum graue
debetur statim n e tam certa sicut praecedens, e hnt tam forte cuius
quam tenent Maior, Gabriel, Almainus, Victoria, Vega, Summel,
Nietanus, Loria apud Suarez vbi supra num. 19. Jacques ma
2da disp. 2. 20. cap. 5. Ioannes Maldenas. P. Konig in scienti
e. 1000 =

et recentiores communiter.

109.

Primo ex Iude. lovis utatis ubi videtur loquitur
de operibus huius mundi et ille promittitur augmentum gratiae sine
ulla conditione, nam huius pro augmento gratiae apponatur con-
ditio si in gratia decreverit pro augendo in augmento gratiae
nulla conditio apponitur. Et sponte bono opere nullas alias conditio-
es exactandas, alioquin in hecet frigore conditiones potest etiam
aliquis negare, quod actibus intentionis debet statim augmentum gratiae,
et si in his debet statim gratiae vel eius augmentum, et alia huius-
modi quae huius magis absolute in Concilio promittuntur quam de
quo nunc agimus.

Secundo potest rari: quod nulla est ratio differendi illud aug-
mentum postea merito condonandi, et a faciente iam ille habet
magis acceptum ad gloriam. Et debet hoc habere per maiorem sapientia-
tem intrinsecam, si nihil obstat. Secundo si apparet quando post digni-
tatis opportunitate illud augmentum. Potesse dari quando factus
actus intentionis habetur. Sed contra, quod ille actus, ut videmus,
etiam dicitur proportionem physicam ad potentiam huius corresponden-
tem. Et si dicitur ad illam et simul ad aliud augmentum, ut res-
pondens actibus precedentibus, alioquin iam datur illud augmentum
sine dispositione equali et eodem modo potuisset prius dari.

Potesse dari tempore mortis. Sed contra, quod etiam tunc
dabitur sine dispositione physica equali. Potesse dari in in-
gressu patriae post actum intentionis amoris Dei. Sed contra, quod
ille iam non est statum crescenti in gratia sed augendi gloriam proportio-
natam statui viae, quae est. Unusquisque fuit in via in sanctitate,
tantum erit in retributione gloriae. Secundo actus amoris electus
in patria vel est amor beatitudinis, et per consequens suggredit iam
visionem Dei et honorem gloriae in tota sua perfectione. Si non potest
disponere ad augmentum gratiae est charitatis, vel certe non est talis
amor qui potest disponere ad dispositionem moralem, cum nec sit actus
in actibus nec habeat alias conditiones ad merendum, quare amor ille
magis erit pars praemii quam dispositio moralis ad praemium.
Deus ex contraria sententia sequitur de actibus magis intentionis ^{etiam in actu}
quod est, sed etiam de actibus ad intentionem cum habitu, ut quod qui
habet habitum ut obo et dicitur Deum actu intentionis ut est, non debet acci-
pere de praesenti augmentum gratiae, quod ille actus physice non
causet habitum, consequens autem dicitur detestabilem, quod
est, si exigit ab homine nihil operetur secundum totam potentiam
et virtutem quam habet.

Videa-

Idemque nunc que sunt fundati contraria sententia. Pri-
mum permittitur, ut dicimus, ex proportione habituum naturalium
qui non interducentur nisi per quosdam virtutes & eodem modo dicendum
de de habitibus infusis. Deinde negatur consequens: nam habitus
naturales proceduntur & argentur physice per actus, ut in casu
physica debet continere virtute perfectionem sui effectus, & debet
proportari cum proportione maioris. Inaequalitatis, ad vero merito in
casu physica sed morales, id est aliquid in propria virtute physica & effe-
ctus in se aequalare, dicimus. morali autem virtuti perfectioni: sic
decem partes argenti aequalent moraliter unam partem auri & actus
Temperantia aequalentur luminis gloria & visioni beatorum quae est entis
talis multo nobilioris. sic etiam actus charitatis ut a se moraliter
per modum meriti aequalare se huiusmodi gratia quae habituum
nam quod virtutem physicam perfectionem & primam etiam gratia
habituum, quam octavo gratia altius actus amoris quod est in con-
traria sententia. Et in gratia gratia correspondere actus dilectionis intenso.

Secundo arguuntur: quia congruum videtur eum qui negligenter
est negatus ut in condonis acceptis non promissari de novo. Quod
hoc arguitur saltem per probare de actu ad intenso eum habitu ut
videmus, nam ille homo videtur nam toto habitu secundum totam inten-
tionem, est in contraria sententia ille actus non arguitur habitum. Ad
obstructionem ergo dicimus illam negligentiam non esse culpam licet non
minus affecta quam diligentia maior, imo ille homo in his talentum
otiosum dum ita operatur, nec videtur in via divina sed progredivi & re-
migrat licet non tam vehementi tora huius, quare non est reprehensus simpliciter
sed laudandus licet minus quam alius qui operatur intense.

Tertio arguuntur: quia Deus de facto quando infundit
in eam gratiam in merito non dat illam supra meritum intentionis quam
hic depositio & eodem modo se gerit Deus quando dat augmentum eius-
dem gratiae ut nunquam detur supra intentionem dispositiois praeced-
entis. De pariter potest per retorqueri, taliquando est gratia
quae confertur in merito licet per auctorem intentionem quam dispositio
praesens, ut quod in aliquis peccator cui fuerant plura merita mortifi-
catis recipit in actu poenitentiae cum dispositione remissa, accipit
in gratiam intentionem per merito quae reuertuntur. paritas ergo est pro-
portio servatur bene in hoc modo gratia illa quae hic est merito datur
per talem actum non sit maior & intensior ergo actu non vero de facto
fuerat gratiam intensiorem simul cum alia gratia quae datur deo deinde
fuerat per alios actus, nam neutrum quando confertur aliquis iustus
accipit

accipit ex in hinc gradum iuxta mensuram distributionis gentis 110.
et hinc dispositio hinc remissa, ut tñ ille gradus gradus faceret in sen-
sionem cum gradus procedenti quæ n̄ fuerat data ex vi huius hinc,
ita gradus gradus actum remissum hinc secundum se n̄ superes
quam actum, ut tñ superare illum prout coniuncta cum alijs
gradibus gradus precedentis quæ n̄ fuerat data, q̄ hinc actum.

Quarto arguitur: q̄ si per singulos actus daretur argu-
mentum gradus, daretur etiam per singulos actus gradus creatus
actus alius augmentum, ac prout quilibet gradus augetur quoniam
secundum totam suam latitudinem, hoc ē, adderet tot gradus
nouos quos haberet ipse actus, q̄ videretur augmentum in rebus.
Omnis alius solutio. Et adhibendo quolibet actum argere
gradum secundum totam suam latitudinem, nego tñ debere dēi tot
gradus quos habet in actu, ut ē. sage fert illud augmentum n̄ per
vnde hinc alius gradus ex ratione intentionis maiorem, ut sup̄
indiciari, ut p̄ maiorem perfectionem individuum alteri gradus ex in-
tentione in parte communiter gradus procedens, neg ē. quilibet intentionis merito
sufficit ad merendam intentionem gradus secundum totam latitudinem, sed
sufficit ad merendam aliquam maiorem perfectionem individuum
in ipsa parte, ut laty explicui sup̄. b. de in arnādo, sect. 2.

Quinto arguitur: q̄ si actus remissus p̄t augetur gradum
et charitatem et eamdem actus magis verans poterit mereri argu-
mentum gradus. Consequens ē absurdum, nam cum in hora ē. q̄
sunt infinita infinita et singulis instantibus respondeat no-
uus valor in merito, sequitur in fine hora meruisse argumen-
tum infinitum gradus.

Hoc arguē diffidendum ē in hoc māa, eius tñ
difficultas oritur ex principijs Philosphis de compositi-
one contineri, ceterum n̄ ē difficultas i proprio nra sententia,
nam in sententia etiam contraria ē eadem vni. Primo q̄ ipsi
admittunt actus remissos mereri premium accidentale, de illo
a. premio accidentali fieri ut eodem arguē, nam per veritatem
in instantibus oportet meruisse in fine hora augmentum
in finem illy premium accidentalis. 2do q̄ ipsi n̄ negant actus
remissos peccaminosos mereri novam poenam p̄t ergo fieri eodem arguē
in merito: unde eadem peccati an in fine hora mererit infi-
nitum pene argumentum. 3tio q̄ eam conuenit ipsi actus remissos
mereri augmentum gradum potest, quando ponitur actus interior
vel in fine vite vel in ingressu patrie, de illo ergo augmento fieri
p̄t eodem arguē ē p̄t quale sit ē quantum q̄ meretur actus durans

per

per horam. quibus ipsi responderint respondens. et in fine sententia
ga. in hoc argu. ab vrb. solutum. et oportet et examinat. ab omni
solutione. et praestantibus sectionibus sequentibus.

Nunc breuiter inuocabimus quid de hoc puncto senserit
S. Thomas eius auctoritas occasione deus sententia contrariis.
argui. et voluit S. Thomam negare. absolute actibus magis intentis
et meritum respectu augmenti grae. et charitatis. et quidem in
primo contrarium dicit. 17. q. 2. art. 3. et in 2do dicit. 27. art. 5.
ad 2. ubi videtur sentire. Sed in postea in summa contrarium docet
quod in sententia 17. q. 2. art. 6. et in 2da dicit. 1. 174. art. 2. quibus
locis videtur mutasse prorem sententiam. ut voluit nebulosus Thomada
apud in q. dicit. 14. q. 2. art. 2. ad in idem loci contra. 2da m.
conclusionem. Deo Bergomenis in apud dicit. dub. 88. j. Victoria.
Sotus. et alij multi. Et fatendum. in videtur S. Thomam in utroque
loco sententia augmentum illud charitatis et grae. in dari statim. ut
fatetur. uare dicit cap. 3. num. 6. ubi dicit qd auctoritatem
S. Thomae contra illa quoad eam partem. Sed etiam aperte falsa.
quam illa alia quae negat meritum actibus repositis.

Ex diebus denique inferitur illam etiam sententiam quae
concedat dari statim augmentum grae h. et augmentum charita-
tis nullum habere fundum. nam S. Thomas eodem modo loquitur
de grae et charitate in hoc puncto. ut condat ex utroque loco argu-
tate ex 1ma 2da et 3da dicit. opusculum etiam S. Th. note.
fundum. cuius augmentum dicit fieri per bona opera illigis sane.
fundum de qua dicitur cap. 7. in dicitur inferentiam etiam pro
huius et charitatis. pro denique eadem etiam si grae augeri se in
dispositione physice. intentia. ga. h. augetur physice. sed mora-
liter per actus. ^{car} charitas quae augetur etiam moraliter et h.
physice. per actus in poterit eodem modo augeri. potest etiam ad
hoc applicari quae ad primum ex similibus quae conferunt augmentum
grae et charitatis licet disposito h. sit intentia et denique eum
habitu charitatis consequatur habitum grae tanquam propria
partem in connexionem naturalem. h. apparet eum meritum. Sed suffi-
ciat ad augendam graem h. sufficiat. ad augendam consequenter
charitatem eodem modo. nulla. e. ubi videtur se etiam quae
h. habet virtutem ad produendam eodem modo passionem quae h. sit
connexionem necessariam cum illa essentia.

Leo II.

SECTIO II

Utrum per maiorem durationem actus meritorij
augeatur habitus charitatis?

Ratio dubitandi pro utraque parte oritur ex supradictis, scilicet e.
debet augeri charitas & gratia pro maiori actibus boni duracione. Et
quod ad hoc ut augeatur habitus gratie & in parte respicitur in parte
contra aliquos actus meritorios in se tenentur quam habitus vel quam
actus precedentes, sed sufficit nouus actus. Et eodem modo sufficit
noua duracio eiusdem actus boni, nam sicut actus tempus & bonus
& honestus, ita maior duracio actus, honesti & boni & laudabilis &
digna aliquo premio diuerso, quod etiam constat in actu malo, nam
qui diuini peruenit in affectu turpi vel impio grauis peccat et
coctis pariter maius supplicium meretur. Et eodem modo
et in fine ad premium aliunde vero quod ea maior duracio h. au-
geat habitum gratie & charitatis. Et contra, nisi inueniatur: quod
sequeretur in fine horum augmentum illud et infinitum & constans
et infinitis partibus equalibus vni. Et sic determinate, nam in
singulis instantibus illis horum habitus actus nouam libertatem &
nouam laudabilitatem & meruit nouam partem gratie determina-
tam, sicut etiam in primo instanti meruit aliquid premium deter-
minatum, cum ergo instantia assignabilia in hora h. sunt finita
consequens et in fine horum correspondere illi actui augmentum
charitatis & gratie constans et infinitis partibus determinatis &
equalibus vni. Et sic.

Hanc difficultatem & corripit Theologorum ingenia in presenti
et in maiori Merito, in varias resolutiones eos ducit, quas vix re-
poterit agere. Quare h. 12. de Gratia, cap. 1. Et in opus. de reueris.
contra meritorem dicitur. 2. per 13. non. 26. Pasquet in mem.
2da. 11. & 1. cap. 3. & Salas & tom. in 1. part. 2da. tract. 13.
dicit. 5. res. 7. Praecipuas & magis fortes breuiter resellam.
Prima solutio est actum bonum non emereri oibus & singulis instantibus
horum, quia duracio per aliquibus finitis & determinatis, quia ois actus
voluntatis eo ipso quod h. met. habet debet necessario peruenire per
aliquid tempus subrequeus determinatum in cuius fine sit potum
libere continui per nouam libertatem, & post hanc sequitur alia mora
temporis.

temporis determinandi necessarias, & nisi desinens.

Hæc solutio diffinitio est, quæ ad libertatem actualem nihil aliud requiritur, nisi deliberatio seu attentio sufficiens ea parte illius ad rationem bonæ & malæ. Quod in obiecto, hæc. a. attentio est advertentia sicut datur in primo instanti, ita continuatur per tempore sequenti & sicut ratio illius advertentia voluntas erit actualiter libera in primo instanti, ita erit actu libera, eius consensio tempore sequenti, nulla. c. ut reddi ratio verumminus discretivatis & in Angelo si videtur potest negari durare eius advertentiam & attentionem actualem per omnia instantia subsequencia.

Idem solutio est P. Vasquez dicta disp. x. 34.

qui partem convenit cum precedenti in hoc sensu, quod non potest actu voluntatis existere per primum instans, sed potest debet durare per aliquid tempus, partem vero differt, admittit se. potest in quolibet instanti voluntatem cessare, & suo actu, atque in eo nullum esse instans in quo potest perseverare libere, quia licet necessario duret per tempus aliud, inde terminatum, nullum tamen est instans in quo potest perseverare libere. & ante, quod non potuerit desinere. Fundus huius sententia est, quod res indivisibilis est permanens, qualis est actus voluntatis, debet incipere in instanti & desinere, etiam in instanti intrinseco definitioni, hoc est per primum non est. & voluntas debet incipere semper in aliquo instanti, in quo eodem cum non potest desinere oportet, quod desinat in alio instanti patet quod est instans inceptionis mediet tempus. hinc infert non debere respondere diversam partem unum singulis instantibus illius collectionis, quia cum necessarium sit quod perseveraret actus aliquo tempore, indeterminate, non potest promitari, regula instantibus eorum, non est. hæc regula eorum suam libertatem diversam, sed primum correspondet diversam singulis partibus determinatis illius temporis.

Hanc solutionem impugnat late, Suarez dicto lib. 12. de. gra. Primo quia procedit ex falso principio, scilicet nempe quod res permanens non potest incipere aut desinere in tempore, hoc est non potest provenire ex eo quod sit indivisibilis, siquidem ipse summet instans quod est indivisibile desinit intrinsece in tempore sequenti, & negat instantis quia etiam est indivisibilis incipit intrinsece in tempore sequenti post instans. Item quia ipse Vasquez admittit de. pot. Dei absolute ad hoc contingere, ex hoc non arguitur nullam esse repugnantiam quod naturaliter fiat, nulla. c. ut ea repugnantia quæ non redigatur ad aliquam contradictionem nempe quod res indivisibilis desineret pars post partem, & per consequens

consequens est dissimilabilis. Denique ex hoc sequitur actum bonum 112.
in primo instanti non habere meritum determinatum, prout
etiam concedit per Jacques, sed expectandum esse se per aliquid determi-
natum, ex quo etiam fit contributionem in primo instanti non mereri
de congruo primam gradum nec dispositionem ad illam, quia gratia datur
pro mensura non dispositionis. Contributio autem in primo instanti
nonum non determinatam honestatem et bonitatem, cum hoc de-
pendeat a tempore determinato majori vel minori quo sit durare,
atque adeo si datur gratia in illo primo instanti deberet dari intuitu
meriti futuri non vero dispositionis presentis, quae omnia absurda
sunt, ut constat.

Ad igitur 3^{ia} solutio P. Suarez et aliorum
dicentium non propter ea primis primis instanti ad primum abso-
lutum instanti, sed in primo instanti ponitur substantia actus, cui
respondet magnam primam, in alio vero instanti ad alterum solum
circumstantia. Dubitatur, quatenus augeat meritum, si in eo modo
quo respondet primis instanti productionis, sed ita ut primum
solum commemoratur cum partibus temporis, per cuius reversionem
successive augeatur, sicut lux successive augeatur per successive
approximationem solis, et licet in primo instanti glo sol fuerit pro-
ductus, produxerit aliquem determinatum gradum solis, postea
tamen per approximationem non respondet singulis instantibus aliquis
gradus ^{meriti} huius. Ita haec heres huius utatur, quem fore sequit
Korinek de ^{merito} dignitate actuum supernaturalium disp. 3. dub. 10.
num. 172. et alij recentiores.

Haec solutio difficilis est primo, quia nunquam satis
explicat quomodo primo instanti correspondeat substantia actus, coc-
teris vero instantibus sola circumstantia. Duppois, nam licet substantia
actus potest non consistere de novo, illa tamen substantia postea subdualiter
conservatur per actionem liberam terminatam non solum ad durationem
sed ad ipsam substantiam. fateor ceteris partibus laudabilis esse, primo
producere actum quam illam conservare, neque tamen substantiam non esse
ag terminam conservacionis ac primae productionis, nisi velis signi-
ficare solum non substantiam non ponitur de novo per conservacionem, hoc
tamen non est conservacionem non terminari ad substantiam seu conservacionem non esse
quasi secundam productionem eandem substantiae, sed erit questio
de novo: an deum ponis dicenda sit determinati ad substantiam,
de re, tamen non potest dubitari quod utraque actus terminetur immediate de
substantiam.

Ad quicquid sit de hoc, difficile est addere in illa solutione,
scilicet

videtur in singulis instantibus & eundem novam libertatem
 & augeri meritum, in tñ regione & singulis aliqd premium detor-
 minatum, tempus. e. restat difficultas, quidem in singulis instan-
 tibus & novam meritum & Deus videt quid vel quantum premij ac-
 creascit hñ instanti. Explicatur a. classe in ultimo instanti horæ,
 Deus. e. videt illum hominem qui habuit dilectionem Dei per horam
 præter ultimam instans n̄ meruisse tñ quantum ille alij meruit
 qui habuit similem dilectionem per horam includendo etiam ultimam
 instans. & videt Deus qualis sit excessus premij pro illo instanti.
 de illo itaq; excessu correspondente illi instanti peccatur an sit
 aliquid determinatum, videtur. e. oio eē determinatum et cum cog-
 noscatur a Deo, q̄ n̄ determinatum e. & infinitas multipliciter
 per infinita instantia hora, facit excessum in premium supra premi-
 um primi instantis. exemplum a. de Sole n̄ d̄ est difficile, q̄a hñ est
 aliquis totus in instantibus continuativis approximatis nihil pro-
 ducere vel producere sola indivisibilia hñcis, in nro a. e. bene
 negari n̄ est quia ille hñs aliquid meretur in instantibus continuativis
 & quidem videtur infra n̄ pot tunc mereri aliquid solum indivisi-
 bile premium. Deniq; q̄ magis premium debeat correspondere
 primo instanti, in quo primo producbitur substantia, apud n̄ tollit diffi-
 cultatem, q̄a hñ est alij instantibus correspondeat multo magis excessu,
 debet tñ aliquid correspondere, de quo aliquo, quicquid illud est, fieri
 et idem argui, illud. e. infinitas replicatum debet conficere aliquid
 infinitum.

Unde obiter impugnari pot aliorum solutio qui dicunt
 singulis quidem instantibus correspondere novum premium sed di-
 versa ratio a premio primi instantis, quare n̄ pot in unum
 commensurari nec unumquod ad æquari ad infinitis alteris ratiois.
 hñt nec angulus rectilineus adequatur ad infinitis angulis
 congruentibus quos continet. coeterrum nec hoc modo cessat diffi-
 cultas. primo q̄a hñt infinita formica n̄ ad æquans perfectionem
 unig Angeli, sed tñ vere, s̄ infinita formice; ita ergo in presenti
 hñt illa premia inferiora n̄ ad æquans premium superius, erant
 tñ infinita, & determinata atq; equalia omi parti determinata,
 facit ergo infinitum simpliciter eam. a. certibus instanti detur
 premium n̄ indivisibile, uti videtur quoniam admittit pot, sed divi-
 sibile secundum intentionem, necesse e. q̄a ex illis oib; resultat
 intentio infinita, n̄ est a. illiq; q̄ ex infinitis partibus intentio-
 nis determinatis e. & equalibus omi p̄tia n̄ resultat intentio in-
 finita, sive hoc sit inferior entitativè illo alia intentione
 quæ datur

quod datur in primo instanti tunc dicitur, vel certe resultans infinita JJ3.
intentiones inaccessibiles. ponat ergo deus in vno hoīe illas solas
intentiones grāe quae respondent instantibus horae, & rursus considere
in infinitis hoīes quorum singuli habent singulas illarum gra-
tularum intentionum, tunc hi omnes hoīes est gratia deo & postea beati,
ille autem unus qui habet omnes illas intentiones in multis, sic solus
adequatus sanctitatem & beatitudinem infinitorum illorum saec-
tularum & beatorum, quod quidem incredibile. & debet unum horum
per unum actum bonum vnius horae vel semiquadrantis acquirere
semper sanctitatem & gloriam adequantem in intentione sancti-
tatem & gloriam infinitorum sanctorum. sane si huius dicitur sancti-
tas infinita in intentione, neg. etiam est infinita in intentione
illa quae condaretur ex infinitis gradibus aequalibus vni 3 huius, neg.
& etiam illa est summa, sicut neg. ubi est summa, quae vtriusque potest esse
causa.

Quis illam fore sanctitatem infinitam huiusmodi nec
facientem unum instantia, quod illae intentiones huiusmodi videntur inter
se immensitate, sed mensurabilibus aliis intentionibus quae dantur in in-
stanti. Sed contra, quod nec infiniti mensuri creari faciat
vnum instantia, & si qui eos haberet, haberet infinitam pe-
cuniam, & similiter isto modo haberet infinitam sanctitatem.
Dicitur est sanctitas in genere inferiori & huiusmodi commensurabili cum
grāe quae respondet partibus temporis aut primo instanti. Sed
contra, quod nec hoc tollit rationem infiniti, nam grāe etiam quae
respondet partibus temporis si compararetur cum sanctitate abali
deus, vel cum vniuersa hypostatice. & vnde inferioris ordinis est
& non commensurabilis, & tunc est infinita, si haberet partes infi-
nitas aequales vni 3 huius. & similiter ista licet sit inferior erit
tamen vera sanctitas infinita, si in hac sine absurdo concedatur, alia
etiam poterit eodem modo concludi.

Dicunt fortasse intentionem grāe quae datur in instanti
continuatua huiusmodi, quod potest ab illis quae dantur in tempore necesse
fuerit remouere se ad beatificandum, nam licet puncta copulativa
habet in se, nec partibus, ita primum correspondens instanti copulativa
habet has intentionem in suo genere, si sit eodem modo primum quod cor-
respondet temporis respectu exigentiam huiusmodi, sicut modo illius.

Sed contra arguitur. Sed, quod libertas quae exercetur in illo
instanti continuatua, & talis est tanta quanta sufficit ad pro-
merendum primum quod per se solum sufficit ad beatificandum,
nam

nam hi auctores vere nobiscum concedant libertatem quoad substantiam
atq; in singulis instantibus. videt itaq; deus in hoc instanti B
libertatem suam ut duo vel ut q; quae exercetur hinc actus bonus.
ponamus ergo qd hoc eadem libertas posita fuerit in solo instanti
certo tunc hinc meruisset per hoc exercitum libertatis gratiam & quosi-
am sufficientem ad beatitudinem & exercitum huius actus in
infinitis instantibus hinc condignitatem ad promerendam infinitas
beatitudines partiales aequales uni statui quarum singula suffice-
rent sicut ad beatitudinem huiusmodi.

Tertio dicitur in hoc modo ducendi qd ponat illa
duo genera intentionum ad unam adeo dicitur in eadem gratia
quarum altera si faciat intentionem cum altera, nam illa inten-
tio quae datur qd videtur continuatum, siquidem media est
inter intentiones gratiae quae dantur qd meritum temporis, debet
vix mediare, vel tunc quam unio est copula & unio illarum inten-
tionum temporis, vel tanquam pars faciens intentionem cum illis.
si merat per se tanquam pars, qd & alteri ratio & si addit gra-
dum istum vel alium supra gratiam precedentem, sed hinc aliam
terram dicitur. nec etiam potest mediare tanquam copula vel
vix primo, qd unio inter duas intentiones hinc in se unam
intentionem nisi pro multitudine graduum quos vult, hinc a.
intensio quae datur in instanti si servat eam proportionem,
ut si habere in se multos gradus intentionis hinc gratia bene-
ficientis & sequentis sit remissa. 2do, qd si est unio
requireretur necessitas ad copulandas illes partes gratiae temporis
antecedentis & subsequentis. consequens a. & saltem, nam ponamus
hinc hinc in hinc exercitum in hora debum misericordiae
peccator mortali in instanti medio hora, & per consequens
in illo instanti si mereri, sicut adhuc perseveret actus misericor-
diae postea, vero immmediate habere contributionem de peccato
& redituari, atq; adeo contumare meritum misericordiae.
ecce, in utraque parte temporis meruit intentionem gratiae per
illam aliam misericordiae, in instanti a. intermedio si meruit
intentionem continuatam & illa intentio continuatam
si requiritur ad unam partem gratiae quae correspondet merito
temporis.

Quod vero attinet ad exemplum angeli contin-
gentis & rectiliter si multum curio, qd si quid sit de veritate
illius, de qua multi dubitant, & quam aliquis fortasse probatur
negabit, ego tamen libenter admitto potest reperiri aliquam entitatem
finitam

in tantam curis perfectionem n̄ potuit adaguarē alij infirmitas 114.
centitates inferioribus, atq; ideo n̄ potuerit huiusmodi loquans, solum
de adaguarē quoad perfectionem ē. n̄ quoad multitudinem graduum,
in hoc n̄ multum attendam.

Deniq; eodem modo impugnavi q̄ aliorum respon-
sio actum bonam in tempore mereri quidem augmentum gr̄ae
quoad partes intensivitas, in instantibus vero copulativis ē ter-
minativis mereri solum indivisibilem gr̄ae copulativam vel
terminativam. haec tñ solutio difficilior ē prima, q̄ illud in-
divisibile copulativum vel terminativum q̄ correspondet ex
parte virtutis Beati ē aliquid connaturale debitum, ipsi partibus
virtutis, atq; adeo quando hōc meretur partes meretur etiam
indivisibiles quae illis partibus debentur & etiam in instanti
nihil meretur n̄ ideo magis habebit in proximo. Ans constat
in alijs qualitatibus, n̄ ee. q̄ existere naturaliter calor quin eis
partes copulentur ē, quin h̄nt etiam indivisibile termina-
tivum ē tñ de alijs qualitatibus. si ergo hōc meruit iam gr̄am
& virtutem beatam, ut octo, etiam cesset ab actu meritorio in
ultimo instanti hora adhuc habebit gr̄am & virtutem ter-
minativam positivam.

2do illud indivisibile terminativum n̄ pot
ē proprium condignum op̄i bene operantis in ultimo in-
stanti hora, nam si duo horis virtus, quorum uterq; h̄nt gr̄am
ut q. merentur in hac hora, alter per actum charitatis exi-
mit, alter per actum temperantiae, uterq; incipit ac-
gere gr̄am, prior tñ velocius, posterior tardius. comparo nunc
utrumq; quando meretur indivisibile copulativum totū gr̄am
cum 2do, in illo quidem instanti primū virtus operatur
melius quam 2da & in illo instanti meretur plus quam 2da,
sed 2da in vno instanti meretur indivisibile copulativum
sū gr̄am quoad 2do & primū virtus n̄ meretur in vno instanti
illud, ubi copulativum, sed aliquis alius, alioquin pariter sit
in proximo vno instanti qui nullo modo sit pares in merito.

3tio porro ad hoc ipsum appropiare q̄ supra
factum contra praedictam solutionem respondendo hōc durare
per horam in actu misericordiae ē in instanti medio illi hora
peccare mortaliter, & postea immediate recuperare gr̄am per con-
fessionem, tunc ee. in vtro tempore antecedenti & consequenti
meretur gr̄am & gloriam per actum misericordiae, in instanti
v. intermedio n̄ potuit mereri indivisibile copulativum gr̄am,
q̄

Ita tunc erat in peccato & in illa parte gratiae procedit ubi in
manebunt dicentes nunc inter se sed copulato & meruit in-
divisibile copulativum quod meruit ipsas partes gratiae, atq[ue]
ideo si consideretur praeiudicium a partibus quae copulantur.

Quarto ponamus per horam durasse hominis pecca-
torem in actu misericordiae, in ultimo a. instanti fuerit iusti-
ficatum per Sicut, & illo etiam instanti perseverasse in actu
misericordiae, & impenitente postea cessante ab illo, tunc certe
ille actus in illo instanti aliquid meruit, cum esset in hoc iam
iusto & grato. inquit ergo quid meruit. an solum iudicium
habeat terminativum gratiae, an vero partem? si primum, quia sup-
pono gratiam datam per Sicut cuius terminus sicut data fuerit
si non esset simul ille actus misericordiae, si sit a. gratia terminari si-
mul duobus terminativis & nullum restat terminativum quod debet
esse illum actum, si a. meruit partem gratiae & in uno instanti habet
valorem ille actus de merendam partem gratiae, si e. habet maiorem valo-
rem eo instanti ultimo actus in eo casu ex eo quod toto tempore
antecedenti hoc fuerit in peccato & si potuit tunc mereri partem
gratiae, potest etiam in toto tempore antecedenti hoc fuisse iustum.
Nec est. responderi potest quod tunc illud instans reputetur pro primo
instanti illius actus, atq[ue] ideo praeiudicari debeat sicut praeiudicet
in primo instanti in quo potest mereri partem gratiae. hoc
namque dicitur si sit, quod si actus habet maiorem valorem in primo instanti
quam in coequenti, hoc ideo casu vel tunc consideratur boni ratione actus,
vel quod difficilis & laudabilis est merere de rebus quam perseverare
in illo instanti, in praedicto a. actu neutra ratio procedit in illo
ultimo instanti hoc, nam ille actus iam praesupponitur potest
quod subitari & perseverare per totam horam, si ergo habet maiorem
bonitatem nec laudabilitatem in illo ultimo instanti quam ha-
buisset si praecessisset etiam gratia ab initio illius horae & si tunc
habet valorem ad merendam partem gratiae, idem potest facere
etiam praecedens gratia.

Quod quando actus sit inaequalis in bonitate
indivisibile etiam continuativum gratiae, & inaequalis in sua
perfectione, quia cum tempore praecedenti maior gratia data sit
partem meliori indivisibile erit melius, quia continuat perfectorem
gradum gratiae v. g. gratiam vel etiam, cum illud aliud indivisibile
per se solum melius bonum continuat solum idem vel etiam gratiam
gratiae.

Sed contra quia ad huc posita inaequalitate actuum
potest esse

Et eadem aequalitas in indivisibili continuatur, ponatur 115.
p. illum qui exieret meliorem actum habuisse, nam quia an-
tequam exieret actum, quam habebat ille, atque alij qui ex-
it actum, namque futurum v. g. duas gratias gratia cum ille, aures
haberet gratias, postea vero, in continuatur actum, meliorem dicitur
gratias potius, atque ista, ut in fine horum, v. g. uterq. habet rem
per se, gratias gratias, tunc ergo, in instanti, sequenti, in quo videri
potest, inuenit actum, oportet, ut uterq. sequatur, inuenit
tibi, continuaturum aequale, scilicet, copulaturum, septem gratias
gratias cum octavo, & meritis, inaequalibus, correspondet in illo in-
stanti, primum, est aequale.

Ratio, utique, a priori, sumatur, ex superioribus, quia, quia
meriti, est, ergo, conuenit, debet, et, aliquid, videri, in, instanti, ha-
bitum, aliquid, sit, meritis, vel, ad, aliquid, ei, debetur, et, potius, late-
re, dicitur, de, meritis, sect. 5. illud, q. indivisibile, continua-
turum, gratias, rem, aliquid, debetur, non, independenter, a, merito,
illius, instantis, nam, eo, ipso, si, meruit, partem, gratias, praesen-
tem, debetur, illi, aliquid, indivisibile, terminaturum, vel, continuaturu-
rum, illi, gratias, cum, sequenti, v. g. in, instanti, medio, horum, hoc
peraret, gratias, per, peccatum, tunc, commissum, & statim, bene-
ficia, aliquid, misericordia, v. g. quem, habuit, continuaturum, tota, illa
hora, meruit, gratias, tota, hora, praeterquam, in, illo, instanti, medio,
hora, quam, in, illo, instanti, si, meruit, indivisibile, copula-
turum, gratias, & tunc, partes, gratias, habuerunt, eodem, indivisibile, continu-
aturum, perinde, ac, si, illas, meruisset, nihil, ergo, plus, acquirit,
hoc, nisi, meriti, illius, instantis.

Et, deus, pro, meritis, temporis, praecedentis, debetur, ei-
dem, indivisibile, continuaturum, vel, terminaturum, gratias, postea
vero, pro, meritis, illius, instantis, debetur, directo, & totus, titulus
datus, sicut, gloria, corporis, Christi, debetur, duplici, titulo, & de
facto, gloria, etiam, illi, datur, duplici, titulo, & de, hereditas, & de
corona.

De, contra, hoc, est, ratio, quia, per, rem, referri, aliquid, debetur,
directo, vel, indirecto, uterq. e. titulus, facit, me, habere, rem, in
bonis, meis, ut, si, debetur, meritum, a. condignum, exigit, quod
tunc, illi, ego, sim, digni, quam, antea, tunc, si, arguatur, bona,
mea, ergo, quidem, si, fit, dandus, mihi, quia, titulum, hereditarium, id
quod, iam, erat, tunc, alio, titulo, indirecto.

(contra, id, quia, in, 2da, casu, non, intervenit, duplex,
titulus)

211. tituli dicitur, nam peccator qui per horam perseverat in actu
 misericordiae & in ultimo instanti intrinseco hinc iustifi-
 catur per hunc & in eodem instanti perseverat ultimo actui
 misericordiae & immediate postea peccat, tunc irreversibile,
 hinc in actu am grae & instanti debet perseverare, hoc hinc, & rursum rae
 illi actui boni qui in illo instanti per se, cum n̄ sit in hoc
 instanti, n̄ sit meriti nisi videri per unum gradum, hoc ergo
 in principio est directo eodem irreversibile debet etiam directe
 praed. insti.

¶ Regula verus ab illis elata parum videtur,
 nam illud de gloria corporis sibi debita duplici titulo scien-
 tiae de q. 27. de Incentiva secti 2. ubi probatur latius h̄ p̄cedari
 pro premio condigno. id est tam aliunde debetur. Etiam etiam
 per unum n̄ e. Etiam, uno requiritur, nam illi duo tituli
 h̄ereditarii & coronae deo potest conferere ad eandem gloriam
 q̄ sit ubi dicitur, n̄ quis h̄. meretur nisi operis in meritate
 gratiam cui debetur gloria, ut hereditas, quae h̄ datur hereditas
 independentem a merito, at vero si singuli tituli eant ab in-
 centi independentes, n̄ possunt premiari merito condigne, si e.
 semel dicitur dicitur, des. Contra remanere eam designam,
 consequens erit qd post Deum duplici opere, bono reddere ean-
 dem gratiam grae & gloriae pro premio condigno, item qd
 actus remittit post n̄ correspondere. primum dixerunt sed
 idem qd intentis datur pluribus titulis, et alia huiusmodi,
 quae contra negantur a Theologis, praesertim ab iis quos modo
 impugnamus. Restat ergo adhuc quaerenda rae minoris
 preferibilitatis & laudabilitatis in instanti, ubi copulatur,
 quoniam sit in primo instanti, ut responderi possit ad argutu princi-
 pale.

SECTIO III.

Quomodo responderi possit ad praedictam difficultatem?

Difficultas haec, quae ceptae maxima n̄ ostendit ex presenti
 ma, sed ex principis sibi de compositione continetur quae
 supponitur ad totam objectionem, nam, ut supra videtur,
 etiam si dicas charitatem n̄ argenti per actus remittit sed totum
 per intentiones, adhuc redat tibi solentia eadem difficultas
 circa

coram poenam peccati; dicitur: dicitur poenam h' augeri nisi 556.

peccata intentione. aut graviora praecedentibus.
Notatur ergo difficultas ex metaphysicis partibus, continui
et instantis et successivi, quam licet philosophi caperent
valentibus verbis apte compositis elidere, apparet tamen clare so-
lutionem insipientiam in Theologia, ubi ex illa instantium
in finitate in his angustias incidimus, quare P. Komrad dicta
disp. 8. de merito aduim negat daturum licet merit. 557. fate-
atur magis eadem e. probabilem et veritatem illam quae conti-
nuum componit ex partibus in infinitum diversis, sed tamen
nam. 527. praecenter admodum si debere. conclusionem Theologicam
callipari ad sententiam illam. Phisicam quae oio. inexplicabile e. et
intelligibilis. haec igitur conitium sequentes conabimur
ostendere quomodo independenter ab ea principis seu verba om-
nium sententiarum qui componunt continuum ex solis indivisi-
bilibus, quam qui ex partibus solis, vel ex partibus e. indivisibilibus
respondere possit ad praedictam argumentum.

Veritas ergo qui componunt continuum ex solis instan-
tibus immensitate finitis, quae am sententiam debent continer. hoc
tempore Theologi nisi subnatiuenteos e. alibi, e. quam prop-
ter P. Herles i. parte. disp. 3. num. 226. facile respondens
concedendo singulis instantibus porum meritum e. primum
et maiorem durationem abiq. eo q. sequatur. primum infinite,
etiam via instantia sint tandem finita.

Atqui tamen ex iis, qui eam sententiam sequuntur, cogite-
rent adhuc magna ex parte difficultatem remanere, quia
instantia sint finita, et tamen sunt innumerabilia in tem-
porante. hoc, imo in actu oculi, e. hoc. a. licet si arguatur
in finitum, arguitur tamen incredibile argumentum grae, nam si
in primo instanti ille actus meruit suum vel quos graes
graes debet in actu oculi multiplicari, tunc infinitas illud
primum, dicitur multipliciter instantia in illo brevissimo
tempore, incredibile. a. e. per illam brevem durationem, si volu-
m duplicari vel censuicari sed pene infinites multiplicari
grae quae data sunt in primo instanti, propter hoc hi
subtiones. confugiunt ad illam solutionem supra relatam
in primo instanti primum subitae altus, in conti-
nuate, vero solum primum altus, quae cum sit actus
actus boni et iugis, primum eundem ratio sed multo magis,
atq. adeo nullo modo compensabilem premio primi instantis.

Ego

Ego quidem fateor regulariter multo minus pro-
 mi correspondere instansibus copulativis quam primo in-
 stanti; quod licet in alijs premiatur non solum deus sed etiam
 subiecta actus, ut videmus fieri. procedenti, multo tamen laudabilior
 & prima, producta eadem subiecta actus, quam continuare
 per alijs tempus actum remanet, productum; & hoc non censetur
^{probat} probitas aggravans in peccato, nisi quando deus fuerit no-
 tabilis, quo casu potest etiam duplicare & triplicare poenam,
 sicut est primum. Caeterum adhuc videtur difficultas
 manere magna ex parte in sua vi, ex re alio capite, quod
 licet singulis instansibus continuatis, non debet tantum pro-
 mium quantum primo instanti, datur tamen alijs premium
 determinatum. patet ergo quantum sit. Respondentur
 unum vel duo fortasse indivisibilia gratia, pro singulis
 instansibus; supponuntur etiam gratiam etiam componi ex rebus
 indivisibilibus finitis.

Contra proba debere dari singulis instansibus
 infinita vel innumerabilia indivisibilia, gratia nova,
 nam huiusmodi dulcissimi Dei gratia, cuius munus committitur his
 infra se in peccatis vel saltem innumerabiles alios actus
 bonos, quales inferioris & inferioris honestatis, quibus
 a. illorum respiciet in hoc instanti, continuatis aliter
 gratia. Et huiusmodi actus correspondet plus gratia. Et correspondet
 totis indivisibilia gratia, quod huiusmodi actus bonos quibus infra
 ea, huiusmodi innumerabiles, imo, ut ego probabilis iusto,
 infiniti, nullus, e. & actus bonus, quod a potest ea, aliter actus
 bonus minus affectus, nam in maiori humilitatis, quod magis
 minus mentitur e. & facilius e. humiliari bonum. Angelo per-
 fectioni quam alteri huiusmodi, e. facilius e. humiliari alteri huiusmodi
 perfectioni e. potest ab ea. Angeli perfectiones & perfectio-
 nes & huiusmodi infinitum infra. Deum. Et potest etiam e. e.
 actus humilitatis minus e. minus meritorij in infinitum, quod
 oes superet iste actus ultionis Dei qui, nunc continuatur.
 Et singulis instansibus meretur infinitam vel saltem innumerabilem
 huiusmodi multitudinem indivisibilium gratia, quod de in exemplum
 ascribitur, ut in maiori obedientia, facilius e. obedire, loquor
 pariter Angeli perfectioni, quam quam Angeli imperfecti
 vel huiusmodi. Et intra virtutem obedientia potest ea, actus minus e. minus
 meritorij, sicut creatura quibus quod e. obedire, quod Deum potest
 ea, in infinitum perfectiores et perfectiores.

Aur

Huius obiectiōi Dei dicitur b. de Incarnatōe sect. 2. 117.
supponendo h. oem excessum gr̄ae, considerare, in excessu inferioris
boni, sed aliquando unam gr̄am excedi ab alia in affectu
caritativā, nam, ut dixi etiam in Tractatu de Deo circa
inequalitatem virtutis beatae, eadem inequalitas quae consistit
inter virtutes Dei considerari etiam potest in gr̄ae tanquam in parte,
et determinata, scilicet visionis, cum ergo virtutes istae aliquando
sunt inaequales secundum intensiōem, aliquando vero secundum
affectuōem entitativam, per quam expr̄sentantur ad plura vel affe-
ctiva, obiecta divina, et penetrant melius obiecta primarum, et etiam
diximus gr̄as istas esse dupliciter inaequales, videlicet vel secundum
intensiōem, vel secundum affectuōem entitativam, secundum
quam haec gr̄a numero est pars visionis melius penetrantis obiecta
primarum in ordine ad plura, vel affectiva, obiecta divina.
Hoc ergo principium supposito dixi h. o. potius quod ex maiori
dignitate, vel ex alioquin, augetur meritum augeri intensiōe
gr̄am vel potest subrogari loco gr̄ae praedictae aliam gr̄am ad
intensiōem affectuōem h. entitativam gr̄ae praedictae, quae quidem
habet affectuōem affectuōem realiter impletam, illa in se excedere
alias in tantis gr̄as inferiores et inferiores quae potuerunt dari
si alibi fuerit magis bonus et meritum. Stat ergo bene pun-
ctum augere premium et meritum plusquam augetur ab inf-
niti, atque inferiores si magis coram potuerunt, et in h. affectu
infinitam vel inextinguibilem intensiōem gr̄ae, sed gr̄am aliam sim-
iliter, quae sit melior quacumque alia ex infinitis inferioribus per-
tinentibus.

Hae itaq. solutio procedit in sententia illa componente
tempus ex multis instantibus finitis et immediatis in qua, faciles
restinguatur, in sententia vero contraria componente tempus
ex partibus quibuslibet in infinitum sine actu sine solum per
indivisibilem aliter responderi potest. Primo regardo instantia
et ponendo solas partes temporis illius, illo valentis, qui in eo quod
melius fortasse, et minus differunt, et est difficultates. Haec
et Theologicae circa compositionem continuū ex partibus in infinitum
diversis, et ea partibus cessat prorens difficultas, cum potest
facile concedi successive augeri et intendi gr̄am in partibus
temporis, quae durat atque longi, et illud augmentum non magis
indefinitum quam sit intensio valoris successive in tempore
vel quam sit ipsum tempus.

Posterum quod alii coniter admittunt instantia
propter

grater partes temporis is admittit. Quasi poterit 2do conce-
dendo dari premium determinatum pro primo instanti,
negando vero dari premium determinatum pro singulis instan-
tibus sequentibus eorum sumptis. Equidem videtur, regula-
turus si correspondere singulis premium determinatum sicut
suare, sicutque, & alij ista se habent. 2da, nam licet concessio
singulis instantibus libertatem novam nec admittam illas
determinatas morales necessarias, imo concessam contra leges
pot. debet deinceps immediate post instanti, atque in remanet in
instantibus copulativis aliquis species necessitatis saltem in confuso,
quamvis e. singulis instantibus exercetur nova libertas in con-
cessione, atque, tamen eo ipso qd. atque progreditur ultra primum
instanti seu in deinceps immediate post primum instanti, necesse
e. qd. pervenit per infinita alia instantia in confuso hoc vel
illa, datur ergo necessitas ad aliquam collectionem instantium
instantium, si ergo exercetur libertas a seo absolute singulis
instantibus sequentibus in hac sententia ut in modum simul
necessitas ad infinitam collectionem, cum vero vis necessitatis
excludat aliquam libertatis hinc e. qd. habere singula instan-
tia subsequentia libertatem sufficientem ut dicitur illa remu-
nerentur secundum premium distincte a principio aliorum, ad hoc
e. quodlibet qd. in uno e. in singulis sicut libertas, secundum
libertate aliquam omnimoda est in hoc instanti si responderetur
necessitas illa durandi per infinita instantia. Et quamvis
illa sit necessitas confusa, hoc tamen factum qd. si potest premiari atque
pro hoc instanti determinate, quoniam necesse est alia infinita in-
stantia sine premio determinate, cum datur semper necessitas
ad aliquam collectionem infinitam instantium in confuso,
alioquin si pro singulis instantibus eorum daretur premium
ordinem iam apparetur libertas eorum e. separabilitas in
vitiis illis, ita e. separarentur premia a. si nulla certum
necessitas connexio inter illa instantia nec determinate,
nec in confuso, cum tamen debet aliqua necessaria connexio inter
infinita instantia saltem in confuso, ut videmus.

Obijciat primo: in regulis instantibus subsequentibus
datur nova libertas sicut in primo, licet non e. hoc contingere
in hoc instanti alium bonum sicut in primo instanti fuit li-
bertatem inchoare e. in singulis instantibus debet e. nova libertas
tas e. premiabilitas sicut in primo. Et concedendo e. novam
libertatem in quocumque instanti subsequenti, si tamen eodem modo
quo fuit

quo fuerit in primo, nam in primo instanti ita datur libertas § 18.
ut nulla procedat necessitas ad aliquam durabilem confusam
vel determinatam, at vero in quocumq; instanti post illud primum
ita datur libertas ut tunc procedat semper necessitas ad aliqua infinita
instantia in confuso, faciem in quolibet instanti continuatio pro
rigoratur tam actu continuata post primum instanti seu in tempore,
ita igitur prout ponitur necessitas existendi in infinitis instantibus,
quae necessitas impedit ne possit actus praemii determinate pro
hoc instanti, quae semper debet dari aliqua collectio infinita instan-
tium quae si praemiantur singula, scilicet, cum debet necessitas ad
eam collectionem per rationem collectionis & si possit esse instantia pro
praemii scilicet, quae tunc ita praemiantur eis ac si in nullo suggereret
necessitas ad aliquam collectionem infinitam confusam, quae necessitas
facit, ut vel si praemiatur hoc instanti determinate, vel si praemietur
hoc maneat, sed alia infinita sine praemio determinate singulis
scilicet referente.

Obijciendo: haec necessitas tota est mere consequens, nec
contrahitur indivisibiliter, sed divisibiliter & successively, sicut ipsa
instantia transiunt successive. Et si impeditur per omnia & singula postea
scilicet praemii pro parte illa libertatis quam habet. Sed hanc
necessitatem esse quidem indivisibilem sed aliquam etiam habere indivisibilem
substantiam, non sicut tempus est divisibile in partes determinatas plu-
res & partes, si tamen in omnes partes proportionales, in necessitas illa haec
est indivisibilis in plures necessitates consequentes, si tamen in tota quod
est instantia in tempore, quae semper manet aliqua pars temporis in-
divisa, et sic debet manere indivisa aliqua infinita collectio instan-
tium haec vel illa. sicut a. se hoc dicit, ita ad praemii praemiam haec
post dividit praemii libertas in plures praemii libertates, si tamen in omnes nec
ita ut si maneat semper indivisa aliqua praemii libertas, infinitorum
instantium, quae per se indivisibilitatis facit, si si possit esse praemii
scilicet, quae iam merentur singula, sicut si nulle est repugnancia ad
eandem divisionem praemii libertatum. In quosane consequenter
procedit §. 18. quae, nam admissio principio quod ipse suggerit subiect
si si dicitur bonum durabile, per unum instanti haec nullum est
instanti in quo si possit voluntas cessare ab actu, ad huc ignoscit
balem necessitatem ad aliquid tempus in confuso quae impedit praemii
praemii singula instantia scilicet. Unde etiam constat, haec nec
cessitatem esse antecedentem, quatenus ante quodlibet instanti
post primum datur nam necessitas existendi in infinitis his vel
illis, & haec haec igitur necessitas est consequens vel concomitans,
quam

quam duracionem temporis, e in aliquo modo antecedens, quae bene
ante ipsum tempus se necesse est si actus h. cessat inmediate, post
primum instantis existat per infinita instantia, nec potest ee in
uno quem sit in infinitis.

Obijes 3to: si per possibile vel impossibile, angelus creatus
ab eterno h. potest h. durare per infinitos dies imaginarios, e. t. h. in
singulis diebus potest de nouo gratias agere Deo pro beneficio conseruato
e. o. q. d. singulis diebus potest de nouo & hinc alio bono durans post pri-
mum instantis h. potest h. existere, per infinita instantia, ad huc in
singulis potest de nouo laudari e. promereri hoc pro conseruatoe
alio in instanti eam in singulis potest cessare.

2° dist. non: Angelus potest singulis diebus agere gratias
pro beneficio conseruatoe sicut est nunc. Angelus qui creatus in tem-
pore, neco, alio diuerso modo concedo, nam in primis Angelus h. po-
tuerit singulis diebus ab eterno de nouo agere gratias, sicut e.
tam in finita gratiarum actiones diuersa, nec potest agere gratias pro
illis diebus tanquam pro tenues habentibus singulam separabi-
litatem inter se sicut est qui creatus in tempore, sed potest agere
gratias hoc vel illo die diuinitati pro hoc die determinate, sed tunc
agnoscendo in ipso beneficio aliquam indiuisibilitatem seu necessari-
tatem de infinitis diebus ex se creatis ab eterno, quare creat ex parte
beneficii h. agnosceretur diuersa diuinitas diuinitatum colle-
ctiue sed singularium diuinitatum, ita h. appareret fundus infinita-
rum gratiarum unum septim respondendum singulis diebus colle-
ctiue, sed appareret obiecta harum vel illarum gratiarum unum, ita ut
semper maneret gratitudo una in diuinitate attingens infi-
nitudo in confuso.

Ad contra. Obijes 4to: q. in eam potest Angelus saltem
postquam creatus per eternitatem potest ex hac re deinceps
agere gratias pro singulis diebus conseruatoe, sicut si nunc creatus
in tempore, q. nulla est necessitas Deo conseruandi eum de e-
inceps & similiter postquam semel alio bono durauit per infi-
nita instantia, poterit laudari e. promereri eorum pro obiectis
instantibus, sequentibus, cum potest pro illis h. existere. ... R. pro-
gundo conser. sed diuinitatis e. q. in primo casu h. datur para-
necessitas conseruandi Angelum per alios infinitos dies in confuso
in 2° casu: casu potest q. d. obiectis instantibus succedunt tempus. Exer conser-
gens inceptis noua necessitas ad alia infinita instantia in
confuso, semper ergo conseruatur illa in diuinitate omnium in-
stantium, q. semper potest h. habet instantis peruenit noua necessitates

confusa

confusa ad alia infinita instantia

119.

Obiicit 5to ex hac doctrina sequi nec in instanti ter-
minatio ultimo correspondere alij præmii determinationi.

Præterea qd nō est maior vel diversa libertas in eo instanti quam
in alijs copulativis, nam etiam postquam hō operatur in ultimo
instanti terminatio adhuc manet inefficiens ad contrahendum
postea actum, & per consequens ut illud instans fuerit termi-
nativum vel copulativum. Et si instanti copulativo nō correspon-
det præmii determinatum, nec terminatio debet corrigi in ore.
Consequens a videtur falsum, nam qui exercet actum bonum
per horam est præmii terminativum, dignior è præmio quam qui
exercuit per totam horam sine ultimo instanti terminativo. Et
premissa huius excedit a præmio illig, tri a recesso, cum ponat
a parte rei debet esse aliquid determinatum è dignabile.

Hæc difficultas maxime videtur argere contra
hanc eodem repetitionem negantem præmii determinatum in
instanti copulativo, atq; hoc mirum ab Autho huius res-
ponsonis eam nō attingit, solum P. salub. dicto tract. 13. dub. 5.
nam. 7. b. 3. reg. eam scripsit. Et debet negando præmii unius
actus debere esse maius præmio alteri qd totum instans termi-
nativum quo excedit, qd indispensabile, illud in moralibus pro
nullo reputatur, esse impossibile. Ergo præmii utrumque resultat
infinitum præmii.

Ad hæc tñ probabiliter defendi potest inistendo prædictæ
responsoni correspondere magis præmii unius actui quam alteri,
nam licet singula instantia possit primum instans hanc eodem
vim incompletam ad merendum, hoc è, ad merendum simul cum
alijs & partialiter cum eis partialitate, eade, ad huc dicit potest sim-
gula instantia habere hanc vim ut si terminativa, sint exigat
qd detur parti cum ipso instanti maius præmii alijq; in deter-
minativum quam daretur parti sine illo instanti, relinquendo
libera voluntati. Res quantum sit factum, ut illud præmii
neg è, requirat satis modis exigentia que obligat ad aliquid
indeterminatum ita ut in executione, nunquam potest satisfieri
hæc debito, quin admittatur nova liberalitas, vel de dequum.
exempla habes multa, si Deus s: p. promittat nō punire aliquem
poena aeterna, nunquam poterit Deus satisfacere debito huius
promissionis quin misceat novam liberalitatem, nam quoad
penam cessat a punitione ita cessat ut ex vi sua promissionis nō
teneatur tam cito cessare, sed potius vel bonis progredit.

Item

Item in presenti mda iuxta sententiam, quam nunc exponimus, componentem tempus ex partibus in infinitum divisis et instantibus, si alicui praerogatur continuare, actum bonum post primum instantis, si per processu satisfacere, huic procepto quoniam addat aliquo quod non debet ex procepto, nam quocumque tempore daretur atque post primum instantis potest minus durare, et satisfacere procepto, si ergo regnaret, dari debetum ad aliquo undeterminatum, cui debito et post satisfieri sine nova liberalitate non debita. sic ergo post dicit instantis terminatum ultimam actus boni exigentis aliquid primum indeterminatum cuius determinatio pendet ex liberalitate Dei, atque ita nunquam poterit praerari sine nova liberalitate. Dei qui dat plus quam debebat ex vi illius meriti.

Dices: Et rade illis instantis accipit hoc de facto maius premium quam pro aliqua parte determinate temporis, quia accipit de facto aliud premium determinatum, dicitur a. partes temporis eximus tandem per divisiones finitas ad aliquam cui non correspondat tantum premium. Et accipit quidem maius premium sed non de condigno et congruo pro illo instanti, sed partim de condigno et partim de congruo seu ex liberalitate, partim, inquam, partialitate case non generalitate effectus, non est a. mirum quod rade illis instantis et per liberalitatem Dei supradictam debetur plus quam pro solo premio condigno parte determinate, praeterea cum illud premium non debetur soli instanti sed parti cum illo instanti, pars est quae exigit praerari magis in instanti terminatus quam sine illo.

Sed contra videtur, quia eo ipso videtur regnare quod rade illis instantis exigitur de condigno aliud premium determinatum cuius determinatio non postea necessario admixtam liberalitatem Dei, quia iam exigeretur de condigno rade illis instantis aliud premium indeterminatum sed maius premio alicuius partis determinate, quae exigentia videtur esse contra aequitatem iudicis distributivae, nam exigeretur rade omnis instantis maius premium quam rade actus successivus.

Et duravem huius instantis non exigere de se etiam indeterminato maius premium quam exigit aliquis actus excelsus hanc actum, exigere in partem temporis cum instanti ultimo premium et excessum aliquem rade instantis qui sit maior premio alicuius partis determinate alteris actus huius actum excelsus. hoc a. non est absurdum in his actibus qui non sunt ad

agua-

aequalitatem promereri. Exemplum habemus optimum in me- j20.
 fito Chri. Dni, qd qd hā valorem infinitum hā pō exigere premium
 determinatum sed determinate premium aliqd determinatum ex
 libera voluntate Dei, namqum tñ deterram abitur tale vt nō potu-
 erit condigne dari meritis: comparem ergo actum bonum Chri
 Dni durantem per semihoram cum actu alteri iusti durantem
 per horam, illi actui Chri datur premium beatitudinis corporis
 vt octo, actui a. alteri iusti datur premium vt vnum, diuida-
 tur nunc duratio actus Chri in sexdecim partes singulis correpon-
 det indig. qd qd premiū. ecce quilibet illarum iudicium partium
 durans habet ad se maiorem valorem quam actus alterius iusti
 durans per horam, & tñ magis promeretur actus iusti durans
 per horam quam actus Chri durans per decimam sextam partem
 semihorae qd nimirum meritum Chri nō est promerendi aequali-
 tatem, sed iuxta liberam determinationem Dei, in eiusmodi a.
 actus sit licet attendi debeat ad hoc vt totum premium actus
 Chri excedat totum premium actus alteri iusti, nō tñ debet nec pō
 seruari eadem proportio inter singulas partes. sic etiam in
 casu nō cum proportione contraria dicitur pō, cum instans termi-
 natum hā pō pō suam videtur stabilitatem premium ad aequali-
 tatem, sed tñ videtur determinate aliqd praeferunt ita tñ ob totum
 premium hā accersit vnde videtur sub mny premio totus
 actus alteri excedentis per tempus determinatum, nō vero ita vt
 sit mny premio correpondente, vnde debet parti illig tempore;
 sicut ergo de facto totus actus Chri haberet premium curmum
 de lege ordinaria, hoc ē tale quale nō daretur illi illi alteri actui
 alteri iusti, ita instans terminatum haberet minimum
 premium de lege ordinaria, hoc ē, tale quale nō datur de facto illi
 actui excedenti per tempus determinatum, Quis e. praeuidens
 per suam absolutam vel conditionatam des actus, qui se excedent
 in durate, videt nullum fore excessum temporis adeo minimi de
 facto vt nō respondeat t illi toti excessui de facto magis premium
 quam de iure. huius diuisiones terminatiui, licet ^{hac} pō propor-
 tio nō seruetur in singulis partibus illig excessu, hoc e. fieri nō pō
 nec debet, vt videmus in exemplo meriti Chri Dni.

Restat adhuc difficultas de poena correpondente actui
 malo pro ultimo terminatiui, qd videtur consequenter eadem
 proportione debita idem dicitur de de actu bono. si e. dicas
 ultimo in danti terminatiui peccati nihil proxi poena corre-
 pondere consequens videtur qd nec instantibus cogelatiuis
 aliquid

magis & illud plus de determinate caput correspondet de condigno
 & determinate instanti copulativo, ex quo sequuntur eadem incon-
 venientia, quia illud regulatum infinitus faceret infinitum, ne
 igitur debeat aliquid determinatum ad instans copulativum id deter-
 minate exigit, debemus in illa sententia Philia dicere quod instans ter-
 minatum aut copulativum non exigit determinatum, sed pars exigit
 indeterminati ut datur ipsi aliquid plus quando habet illud instans
 quam datur de facto alteri parti aequali tunc illo instanti. rur-
 sus exigit de illud plus sit magis quam quod de facto correspondet
 parti minima scorum aut minimis excessibus qui de facto datur
 ut conetur habitus distributiva eo modo quod servari potest.

Denique ex eadem ratione oportet fortasse dicere quod in-
 stans terminatum non exigit determinatum premium, alioquin
 daretur aliis meritum durans in tempore quod premium daretur magis
 quam illud instans, quia si illud instans exigit v. g. unum gradum
 gratiae & actus in brevissima temporis morula exigit duos, poterit rursus
 dividi illa morula in 2 partes, unde quia pars illius temporis non exigit
 de condigno nisi dimidium gradum, alio modo actus incipiens in tempore
 & durans solum per partem illius morulae merebitur de con-
 digno magis quam actus durans per illud instans. hoc tamen de primo in-
 stanti non videtur esse necessario dicendum, & ideo dixi semper fortasse
 & dubitanter, quia potest dici non esse inconueniens quod primum instans
 mereatur aliquid premium vel poena determinate, unde si comparatur
 cum brevi temporis morula quae alius actus continuatur & perseverat,
 non est inconueniens quod plus premium vel poena respondeat instanti
 in initiatione, quam brevi morula continuatur, cum ex con-
 sideratione sententiae plus sit incipere actum bonum quam continu-
 are illum per brevissimum tempus postquam incipit. si vero com-
 paratur alius in primo instanti cum alio actu qui incipit in tempore,
 semper hic debet meretur plus, quia meretur rade incipit quod quantum
 illi alius qui incipit in instanti, & rursus meretur aliquid plus pro
 perseverantia in tempore. nec horum habet in eo actu calculas illa,
 quod actus durans per morulam breuem meretur v. g. duos gradus premium
 & actus qui durat per partem illius morulae solum merebitur
 tamen dimidium gradum, negatur. e. conseq. quia unus incipit gratia premium cor-
 respondet illi actui pro solum incipit de novo, pro maiori vero
 vel minori perseverantia datur plus vel minus de 2do gradu, & in hoc
 semper exierit actum qui fuit in solo instanti. non est ergo neces-
 sarium dicere quod in primo instanti non exigit de condigno determi-
 nate tantum premium, potest tamen id ostendi, ut videmus, & negari

Quod illius actus durans per se non potest durare exigit de digno in pro-
 portione determinatum quantum debetur parti temporis minima, et
 sicut in instanti non fit motus sed mutatum est, id est indivisibile motus,
 sic ignis actus qui in mea sententia est actio quae iam successiva non
 videtur poni in instanti quoad est effectum, sed quoad est in sui
 indivisibilitate est quasi mutatum est, et ideo non mutatum sed per sui indi-
 visibilitatem est effectum non tamen ubi determinate partem praemij.
 Video in tota hac solutione contendi tamen aliqua diffi-
 cultas, sed eorum difficultas nascitur ex difficultate principij. Quod
 supponitur de compositione temporis ex partibus est instantibus infinitis
 quae difficultate supposita non mirum si hoc alia minus difficilia se-
 quantur. Sic etiam eo principio supposito quodlibet contra hanc solu-
 tionem admittere gratiam non dari semper eodem instanti quod datur
 meritum, quod cum quolibet instans potest primum ut semper vidisse
 tendere se ut non terminativum vel continuativum, non potest pro illo
 instanti conferri tunc aliqua gratia determinata, sed debet expectari
 semper subsequens quo conset non fuisse illud instans copulativum,
 si est copulativum, ^{non} determinate datur tunc, sed pro parte
 determinata temporis cum illo instanti datur aliquid determinatum,
 ut dixi. Si vero fuit instans terminativum dabitur ratio
 illi aliquid gratiae immediate post. Quis quid si immedi-
 ate post motiatur hoc? Res nunquam de facto mori hominem
 immediate post actum voluntatis, semper est naturaliter loquendo
 debet mediare tempus in quo non habet usum rationis. Si tamen Deus velit
 miraculose ut factum est in isto instanti terminativum dabitur
 gratia, tam si non differas ut continetur postea atque merito-
 rius. Porro non est absurdum gratiam non dari semper eodem instanti
 quo exhibet aliquid bonis, quantum aliunde de regnat, ut constat
 ex praemissis scilicet. j. et quidem negari non potest. Thomam ita
 de facto occurse, ut supra vidimus.

Disputatio.

DISPUTATIO

De virtute Spei diuinae.

Quod attinet ad magnitudinem actus & habitus coram deo virtutibus Theologicis, & in circo non oportebit repetere, quae dicta sunt circa. Et idem prolium quaremus, ea quae propria sunt Spei, hoc est, quales obiecta solet ei male habet, in quo solito, virtus, & qualem cognoscitorem perquirat.

SECTIO I.

Quando distinguatur actus Spei ab alijs actibus voluntatis.

Quamuis coram modo explicandi etiam virtutem actuum sit declarare illorum obiecta, in actu tamen Spei specialis est difficultas, quia circa dem obiectum de amantem vel desiderantem exercant actum Spei. Inuicem ab actu appetitis, quae desiderantem hinc videtur provenire ex solo obiecto, imo neque declarant eius obiectum nisi inquam qualis sit ipse actus Spei comparatus ceteris actibus. oportebit itaque prius de hoc puncto videre, ex cuius resolutione cetera omnia quae ad Spei pertinent facile deducuntur.

Nihil facilius experimur quam actus Spei degenerare, difficillime tamen explicatur qualis sit affectus Spei, eiquid addat supra ceteros actus amoris & prosecutionis. ratio difficultatis est, quod omnis actus voluntatis est vel proleutio obiecti vel fuga. si est prosecutionis, est amor, si fuga est iram; aliunde vero sperare hinc concluditur amare, si est aliquis deperare, si vehementer amat, imo nunquam deperare mala Libona, et etiam contra aliquid vehementer amari & non vehementer sed tepide sperari & sperare. fortiter hinc est amare, nec deperare est odio habere.

Propter hoc fuit prima sententia docens Spei hinc actum voluntatis non esse, quam inuicem modo tenent haeretici docentes
-sem

sem e. actum fidei quo hōs firmiter credit suam salutem, contra
quos lato agent controuersis, videtur suasepe p̄sentidua. i. i. c. 2.
inter defendunt eandem sententiam aliqui catholici, quos reperunt S.
Thomas in 2da q. 40. art. 2. & S. Bonaventura in 3da d. 26.
art. 2. q. 5. quibus partim consentiunt videtur scilicet ratione in
d. in ipsa questione. d. in illam sententiam n̄ reprobat. docens
itaq. sem e. actum illius quo aliquis videtur saltem probabiliter
obire illud futurum.

Hac sententia contra reijctur, q̄ desperatio qua opponit
fieri e. actus voluntatis, e. e. desperatio ipse fuga voluntatis ad dif-
ficultatem obire. Ignor etiam qui aliquomodo opponitur ipse e.
actus voluntatis, ut ois concedunt, & constat manifeste. Et h̄ e. spes,
nam contrariorū eadem e. ratio. Itē hoc idem indignum vel est de
sola prohibita, e. hoc quomōdō differret ab actu fidei contra futurum
adum, qui eas duas virtutes subiacet e. potest quidem manere cum
desperatio, n̄ e. potest fieri qui desperat; vel illud iudicium est
de futuro, non salutis, & tunc quidem ratio est falsum, e. per conse-
quens h̄c n̄ est virtus saltem in reprobis. Deniq. a priori potest q̄
potest illam cognitionem qua ab aduersarijs vocatur spes conde-
quatur aliquis actus voluntatis peculiaris qui n̄ consequitur
potest alias cognitiones & ille actus voluntatis poterit appellari
spes, sicut appellatur etiam desperatio actus voluntatis qui conse-
quatur cognitionem contrariam.

Contra sententia affirmat sem e. actum voluntatis
& desiderij efficiens. Sed n̄ ois eadem modo eam explicant, qui-
dam e. d. i. c. sem nihil e. sperare supra meam salutem
bona prohibita. Alij dicunt differre a desiderio quatenus spes
e. de obire arduo, hoc e. de obire q̄ n̄ possumus quin nris vir-
tutibus sed alterius auxilio in quo speramus. Ita S. Augustinus
2da d. 11. q. 4. num. 6. e. j. parte d. 11. e. q. cap. 1. Alij dicunt
sem addere supra desiderium q̄ obire potest differe. tunc h̄ in-
digeamus alterius auxilio, nam quae facilia n̄ n̄ speramus.
Alij deniq. addunt sem e. desiderium cum quadam firmitate,
e. animi erectione, quam appetitus arduitatem & difficultate
tem superat cas n̄ obstantes persistit in appetitione boni

Hac t̄s sententia potest aliquomodo conciliari, si dicamus
q̄ desiderium dupliciter accipi videtur scilicet striete, vel late. In
modo distinguatur ab actu fidei. In modo h̄ d. in conuentionis
q̄ actus sem dicitur desiderium quatenus e. quidam actus prosecutio-
nis erga obire abrens & possibile. prima pars tribuit a Sto
Thomas

Thoma in 2° 2^a 2^a da. q. 90. art. 1. e ubi saepe, ubi dicitur
trahit sem a desiderio. rati item probari ut primo ex con- j23.
modo conieciendi, nemo e. pro eodem accipit desiderare, & sperare,
desiderio sperare opponitur dicitur, spei vero desperatio, expe. a.
sequitur aliquis caritatem abq. dolo, in eo cum ardentissimo
amore caritatis.

2° q. d. spei ad desiderium obedi adui prohibis, se-
quatur eo magis sperari illud bonum quo maior bonitas ap-
paret in obedi, nam quo melius apparet eo magis desideratur.
E. magis speratur si spes e. merum desiderium. Consequens e.
E. abstrahim nam videtur e. qui daret pro maiore maiore spei
aliquam maiorem excellentiam de nouo cognitam in obedi dicitur
desiderio & spes n. e. merum desiderium boni adui prohibis in
rigore loquendo, nam crescit illud desiderium e. n. crescit spes.

Dies n. crescere illum actum sub denominatione spei,
q. ut sic connotat finaliter aduertentiam obedi. Sed contrarij, in
etiam crescit aduertas & difficultas obedi, n. id e. crescit spes
imo decreuit, nemo e. magis sperat eo q. difficilius ut obedi
E. spes aliquid aliud addit praeter desiderium boni adui.

Ego quidem quantum ex me conieci. potum facili
superior facilitatem in actu desperationis quam in actu spei, quoniam
exultatio quod dicitur spei ex actu contrario pot. facili delecta-
ri. Desperatio itaq. n. e. dicitur, sed e. depreo quodam voluntatis
qua deponit animum e. auertitur quidem ab obedi n. in ea dicitur
illud sed quia ex regula. Pro quo aduerte amorem tenere
ad conjunctionem amantis cum re amata contingit a. inter
hones aliquem fugere a consortio alteris q. eis defectibus aut imper-
fectionibus, & illa fuga dicitur alijs dicitur, aliquando vero n. tam
fugit quam fugatur, q. repellitur a altero volente, igitur consortiu,
hec a. fuga qua p. vocat magis fuga, passiva quam actiua.
n. e. dicitur, sed potest i. cum amore. & illis a. quo fugatur & repellit,
& e. fuga n. p. malitiam obedi sed q. repulgam seu dispenium illis.
sic etiam nra voluntas dupliciter fugit ab obedi, aliquando q.
malitiam obedi quam auertatur voluntas & ex odio illy fugit
ab obedi, & hae fuga opponitur amori seu desiderio, aliquando
vero fugit n. p. malitiam obedi sed q. obedi igitur difficile, se. ex-
hibet se repellit a voluntatem nec appulescit illi, & hae fuga
n. opponitur amori aut desiderio, sed e. fuga passiva seu affectus
quo voluntas offendit se fugi & repellit ab obedi q. amat & deside-
rat, motiuam a. huius fuga n. malitia seu fortas obedi,
sed

sed una difficultas seu visus vel impossibilitas aliqua ante-
cedens vel consequens qua concipitur ex parte obiecti sic finalissime
motuum desperans.

Hinc porro iam appharet. etiam spes et quando
differt a desiderio, nam sicut in voluntate et in dilectione fugas,
sic etiam est duplex tendentia diversa. Primum est pro motu
bonitatem et pulchritudinem obiecti pro quam voluntas afficitur
et ex parte sua consentit ad unionem et connexionem quam
obiecto, et hic est affectus amoris et desiderii, potest vero si obiectum
non repellat voluntatem, sed consentium etiam suam quasi osten-
dat vel aditum, certe ad illam obediendum, tunc iam volun-
tas erigit se, hoc est confirmat se in obiecto prooviso contra
affectum desperans qui ex aliqua difficultate potest insurgere,
hac, ad erectio est confirmatio. et hic pro motu finali directo
pulchritudinem aut bonitatem obiecti, sed potest eum quasi con-
sentium in quo fundatur probabilis vel certa futuritudo conse-
ntionis obiecti, et hic est affectus spei, contrarius directus in deo vero
desperans et depressioni animi qua voluntas obediit se deprecata
et fugatam desiderare. . . coeternum cum seis in sit tendentia
utramque in obiecto, sed erectio est confirmatio voluntatis contra affec-
tum desperans, hinc est requiritur semper ex parte obiecti puritatem
seu difficultatem aliquam, ut scilicet si est in puritas et est de directo
seu confirmatio contra difficultates, et ex defectu huius adunita-
tis in inferiori operari, qua facillime et in sua potestate. arri-
tas tamen in motuum finali operari, sed potest et illud contra
pugnat spes, nam sicut mansuetudo in se est in maius
quas tollit, et tamen motuum tolerandi in se in iuriam et bonam
tolerantiam, ita spes in se quidem est, in arduitate contra quam
confirmat animum, motuum tamen in arduitate sed consentus
obiecti prooviso, ut diximus, si est motuum est arduitas sequitur
de erectio seu difficultate obiecti facilius, et, spei est mani-
festum.

Quis hinc arduitas in sit motuum operari, requi-
ritur tamen per nos arduitas de operari. Et sicut hinc arduitate
cessat spes, ita erectio arduitate erigit spes, et confirmatur pro
exemplo Mansuetudinis, qua quidem maior est quo graviores et
in iuriam que tolerantur. . . et in erectio arduitate periculi
et spes eo pro eo ardui hinc est deponendo maiorem, sicut in
post graviores iniuriam manet tolerantia mansuetudo ardui
maior, quia plus sicut hoc ex parte sua operari cum minor
motuus

motivo e. tolerando maiores difficultates, coeterum ipsa gravior
difficultas vel invidia n̄ e. maius motuum spei vel mansuetudi-
nis, ne potius magis motuum ad tollendam spei vel mansuetudi-
nem praecedentem, ego e. n̄ spero, q̄ obedi e. difficile, sed spero q̄
adhuc appareret possibile. vel futurum licet difficile sit.

Præciterum: actus spei e. actus prosecutionis, ut vis
procuratio sit pro motivo sicut bonitatem obedi & spes sit pro
motivo sicut bonitatem obedi & motuum amoris vel
desiderii. Et distinguendo min: ois prosecutio sit pro motivo.
bonitatem obedi vellem indirecto, contra, directe, p̄per nego,
nam sicut actus etiam desperationis p̄sumunt obedi amari, nempe
e. desperat malum sed p̄ bonum amatum, ita spes supponit obedi
amari, amor e. confirmat se, & erigit ex substitutione obedi appare-
rentia, contra desperationem nisi de obedi bonum coeterum motuum
sicut directum p̄ se conformat & erigit proxime de boni-
tas obedi, sed contra ipso obedi seu substitutione ipso, ut diximus,
& docet in q̄ sequentibus sequenti.

Primum, a. hanc eandem differentiam declarare ma-
gis a priori ex natura voluntatis, quæ adhuc ut absolute, amet & velit
aliquid obedi requirit dicitur ex parte obedi scilicet bonitatem & boni-
tatem, horum e. altero deficiente, cessat absolute, amor. cum
hac in dicitur, q̄ deficiente bonitate voluntas fugit ab obedi
per actum odii, nam ipsa carencia bonitatis e. imperfectio d̄ odi-
nis, si vero deficiat possibilitas fugit etiam voluntas n̄ per odium
sed per aliam speciem fugae quæ dicitur desperatio, multa e. arden-
ter amans ex parte ipsa, quæ in e. amans voluntate, absolute, sed
fugimus n̄ per odium sed per desperationem. si hoc pleneius h̄t se,
reperitur Regni q̄ quidem n̄ dicit sed desperat. sicut ergo se h̄t
affectus odii e. desperationis, sic se h̄t affectus amoris e. spei, dicitur e.
fuga p̄ malitiam obedi, desperatio e. item fuga n̄ p̄ malitiam
obedi sed p̄ magnam difficultatem vel aliquam impossibilitatem
antecedentem vel consequentem quæ apparere in obedi. amor item
& prosecutio explicite p̄ bonitatem obedi, spes vero e. confirmatio
voluntatis in ea prosecutione quæ confirmata h̄t pro motivo
explicite possibilitatem uterq̄ itaq̄ affectus amoris absolute e.
spei oritur ex cognitione bonitatis e. possibilitatis obedi, diverso
in modo, q̄m amor h̄t pro motivo directo bonitatem, possibili-
tas vero h̄t se tanquam conditio sine qua n̄ amaretur obedi
sed q̄ voluntas voluit bene e. re. frustra, in aliquid bonum, spes. a. h̄t
pro motivo directo possibilitatem obedi, indirecto, h̄t e. in q̄ explicite
mouetur

movetur a bonitate, & e. confirmatio voluntatis in amore,
bonitatis pp. probitatem obedi.

Hinc inferri quomodo differat deperio a timore,
nam licet uterq; actus supponat amorem boni sed deperatur
vel exig amittit timetur, diverso in modo tendunt in eum
obedi, timor, e. tempus & odium alius mali pp. timetur & hinc pro
motivo malitiam obedi, sic ex. timorem, agetudinem ex amore,
sanctatis & ex odio agetudinis pp. ipius malitiam, sic etiam
qui provert merces in mare, ex timore, mortis hinc odium mortis
pp. exis malitiam, deperio vero hinc odium obedi deperati
ne hinc pro motivo eius malitiam, ut diximus, sed e. supra quaedam
paritas alteris ratio e. que magis invehit amorem obedi a quo
supimus. sic etiam differunt actus audacia & spei, nam au-
dacia e. tendentia in obedi difficile, sed pp. pro motivo directo
bonitatem obedi pp. quam volumus superare, difficultates e. peji-
cula, spes vero confirmat quidem voluntatem in amore obedi,
hinc ex confirmatio hinc oritur proxime ex bonitate obedi directe,
sed ex futuratione, seu consensu ipius obedi offerentis e. quasi
promittenti sui possessionem, que ducuntur motivi proximi
discreti sufficit ad distinguendum hos duos actus qui alioquin
difficile distinguerentur.

SECTIO II

De obiecto materiali et formali spei Theologicae.

Postquam vidimus etiam actus spei, hinc erit adeo differre, appo-
nere, in obedi formale & materiale. Prima sententia docet obedi
formale spei Theologicae, e. Deum quatenus unum bonum e. spes,
e. amor concupiscentia, quo desideramus nobis Deum pa-
bonum e. quare sicut in garrulo e. desiderio bonitas Dei
obedi formale, ita in actu spei dicendum e. cum sit idem ha-
bitus a quo hi tres actus procedunt, ita suaves in presenti
sup. j. sect. 3. & alibi saepe, e. alij multi, quos refert & sequitur
Boninellus in presenti sup. j. dub. 4.

Secunda sententia ponit duo obedi formale partialia spei,
sicut Deum quatenus e. bonum unum hinc beatitudo nra, in
quo convenit cum prima sententia, & deinde Deum ut auxiliatorum
seu cum

Adco singulas virtutes et etiam spes, quia humilitas v. g. desi-
derat etiam bonum proprium sui obiecti, & con se quipotes poterit
illud sperare, sicut virtus quae desiderat bonum beatitudinis
operatur etiam per se illam, & similiter ceteras virtutes poterunt
singulas sperare bonum sui obiecti, & eandem poterunt illud sperare
ad Deo qui est donator et datus virtutum. Quis virtus poterit
dici spes divina seu spes in Deo circa rem obiecti, conse-
quens. a. est inaudibilem. Et ratio est virtutem. spes est virtutem
per virtutem motivum finale, quia quicquid speramus a Deo, sive
sunt beatitudo, sive honestas virtutis, sive aliquid aliud operatur
per eandem motivum divina originis, honestatis est, atque dico oia
pertinent ad eandem virtutem. spes divina, seu spes in Deo

Obiectis, imo ex hoc sequi spes hanc virtutem Theolo-
gicam, quia motivum finale est Deus est auxiliator, auxiliatum a.
divinum hanc aliquid in creatum sed aliquid creatum, sicut etiam
cultus dicitur quem respicit Religio. Et spes hanc magis Theolo-
gica, quam Religio. Et negatio seq. quia auxiliatum divinum
hanc est in quo ultimo nititur spes sed aliquid medium, speramus
e. consequi beatitudinem per auxilia divina, ipsa a. auxilia
speramus quia Deo potens est misericordie et ubi videtur ultimo spes
nostra tanquam in ultimo motivo finali.

Quaes. Religio utrum vult cultum Dei, quia cultus
bonus est, e. a. bonus quia Deo excellens. Et ultimum motivum in
quo nititur Religio est excellentia Dei sicut spes vult hanc deservere
prosecutionem obiecti nec idere difficultatibus et hoc quia Deus
potens est. Et est magnum divinum, nam excellentia Dei hanc
motivum ergo si affluatur voluntas per virtutem Religionis
sed volens est id quod vult bonum est cultum Dei quam bonita-
tem amat voluntas per actum Religionis, at vero populus Dei in
actu spei hanc persequitur bonum e. id quod operatur sed possibile, seu
futurum e. quae possibilitas seu futuritas est motivum ex parte
obiecti praeter bonitatem, nam ut diximus ad hoc, motivum ad
desiderandum obiecti nititur ab eius bonitate, e. a. consequitur
obiecti notis proposito, hinc a. consequitur obiecti est obiectum possibile
seu obiectum non fallere et vocare ad se qui consequitur obiecti hanc
desideratur a. proa Dei saltem adaequate, nam per ipsam motum
proa et bonitatem Dei significatur nobis finaliter obiectum ultra
hanc fugere a nobis sed potius consentitur nobis desiderio. Et de primo
sal ultimum attributa Dei in ordine ad actum qui hanc excludit
tur adaequate a motivo finali sperandi, quia immediate movet
voluntatem

voluntatem nrām ad erigendum animam s' n' desistendum. 126.

Species: quae sine attributa qua regunt foaliter spes?
Et ea potissimum tria videlicet caritatem, fidelitatem, & misericordiam. horum e. trium frequentis meminit scriptura ad confirmandum spem nrām. de caritate. 1. cor. 13. de fidelitate. ad hebr. 6. ut per duas res immotiles pulch' importate. Deum mentiri firmissimum relationem habeamus qui confugimus ad benedictam propositorum spem. de misericordia. gen. 18. 1. speravi in misericordia Dei in eternum, & in seculum.

Species: actus spes Theologica e bonus & honestus
Et hinc ob hoc spes e motivo augens honestum ut honestum e bonum ut bonum e ut in amat suum matrem, n' est e intendi aliqd motivum nisi amatur, sed in beatitudine n' e aliud motivum nisi amor sui bonum beatitudinis e ob hoc e motivum foale spes deest ea bonitas beatitudinis, praeterquam spes n' erit actus bonus & honestus.

Et hoc arguitur contra oes, quia oes sperari debent actum spes motum e benedictum quatenus amat bonum beatitudinis, sed etiam perichyter quatenus illud bonum sperat a Deo, ut sic e. nunciatem honores Deum a quo sperat. Sanguinem obliq' Deum iuxta illud psalmigo: precor in me sperant libe- rato eum. magis ergo meretur spes sperat idem bonum a Deo quam qui sperat ab alio, honestas ergo spes n' desumitur solum ab ois q' amatur vel speratur, sed etiam a nobis sperandi. oes ergo debent respondere actum quidem spes n' spe. ea bonum si obitu etiam amatum e speratum ut bonum vel honestum, q' tñ spes h' suo motiva, ut videmus, scilicet bonitatem obliq' spe- rari q' e quasi indirectum, e rursus motivum sperandi q' e magis directum ab obliq' desumit honestas spes e in obliq' requiritur honestas obliq'ua, diverso tñ modo, nam in obliq' sperato requiritur bonitas q' quam honeste amatur, in moti- vo a sperandi n' tam obliq'atur bonitas quam sufficientia ad firmandum spem, vnde ex insufficiency motivi q' sperari actus spes ut si quis speret virtutes ab eo qui eas daret n' p' tunc e. luc' obliq' speratum sit bonum, at tunc tñ motivum n' h' honestatem sufficientia requirit ad honestandam spem q' e sufficientia obliq'ua, et etiam lato appellari honestas quatenus illud de refundit ex parte motivi honestatem foalem in actum spes, nam licet voluntas n' amet hoc motivum, afficitur tñ libere erga

ergo illud e amplexatur illud, quare n̄ dicitur ex parte motui
quorum
eade q̄ntas inuenter amplexatur, imputatur voluntati
q̄ immenso illud amplexatur, e amplexatur, e ex hoc capite
vtrabitur illis actus.

Paret argui: facile explicaretur n̄a ut quā actus
deperato e spei, dicendo deperatōem e fugam ab obiecto, si q̄
p̄ malitiam obiecti e p̄ inutilitatem mediorum ad ip̄um
consequendum, q̄ n̄ numerum concipimus oia sepe inuita ad ra-
tionem eorum deo deperant, eis salubrem, hoc e recedimus
ab ea efficaciter procuranda, q̄ mediorum inutilis n̄ e eligibile,
e contra, vero spes e prosequens finis, ortu ex utilitate qua con-
cipitur in medio, eo e. n̄a q̄ geram, qui maiorem efficacitatem
concipimus in medio, hoc a modo explicatur recte, quomodo depe-
ratis ut fugas e h̄t pro motu alio maiorem salubritatem in utili-
tatem in medio mediorum q̄ quam nolimus eligere alio mediorum
ad illam finem explicatur, item quomodo spes sit amor e h̄t
pro motu alio bonum salubritatem mediorum q̄ quam
voluntate prosequere in procurando illo fine, deniq̄ explicari p̄
quomodo differat spes ab amore finis, quatenus amor preciso
oritur ex motu bonitatis ipsius finis, spes vero ex sola boni
utilitate, vel efficacia mediorum, quare, e creius spes ut spes ex
eo q̄ appareat maior bonitas in fine, sed eolum ex eo q̄ mediorum
apparent utiliora vel efficaciora, q̄ spes e noua, conformatio
voluntatis in fine amato q̄ utilitatem vel efficaciam medi-
orum ad consequendum finem.

Re hunc modum dicendi adhuc n̄ explicare suffici-
enter n̄am spes, sape, e. geram nulla habita ratio efficien-
tatis mediorum, quare v. g. geram deum in se collaturam
nobis alio bonum, n̄ eodē modo, alio mediorum efficacitatis
a cuius utilitate, moueamur ad persequendum, s̄ in illa proximi-
tas. E spes n̄ differat ab amore, ex eo q̄ mouetur ab utilitate
vel efficacitate mediorum; item contra potius sape recedere
ab illis, n̄a q̄ concipio illa oia e inutilia, e adhuc n̄ des-
perare de obiecto amato, q̄ existimo n̄a, illo modo a me posito
e. obstinatum. E deperatō n̄a velle desideria ab oibz mediis q̄
eorum inutilitatem e inefficaciam, sed motu explicatur per
illam fugam passivam qua h̄t pro motu alio, scilicet ipsam diffi-
cultatem vel n̄ futuritatem obiecti, ut dicitur.

Ex dictis dei motu facile, facili, iam erit explicare
obiectu male spei Theologicae. obiectu male dicitur illud
q̄ quasi

In qua informatur ab obitu finale seu in qd tendit volent 127.
 Ita qd obitu finale duplex esse potest considerari obitu male
 in spe. primogen e illud qd operatur, qd sicut obitu male
 fieri e illud qd operatur pp divinam revelacionem, ita obitu male
 fieri e illud qd operatur pp divinam liberalitatem e. nam
 spes tendit in illud obitu pp aliud videlicet pp motum operandi
 hoc. a. obitu que a Deo operantur multo. ut in quibus ta pre-
 cipuum locum tenet beatitudo eterna, quare ipsa e procegrua
 potius nra spes e p deici quasi abriditionis spei, ad ipsam e.
 referentur coetepa. fore qd que operatur a Deo, de hac tñ
 beatitudine. dubitari solet. an ist obitu spei beatitudo obitua
 que e ipse Deus. an vero beatitudo finalis que e aliquid creatum
 videlicet vna. clam. Dei?

Durandus e. alij docent eam beatitudinem finalem
 operari, n Deum qui n p e futurus cum sit aternus. Caretans
 e contra dicit Deum solum ee obitu qd operatur n visionem Dei,
 hoc. e. solum e. conditio n res operata.

Sicut e verior sententia media docet obitu operandi
 constari ex Deo e ex ipsa visione, ita ut nec queramus solum Deum
 nec solum visionem sed Deum vitam sine Deum e visionem,
 Deum quidem ut id qd possidebitur, visionem vero ut possessionem
 qua Deus possidetur. ita S. Thomas in presenti q. 17. art. 2.
 e coetepi quos sequantur Suarez in presenti disp. j. sect. j.
 Vaquez ima. Ede disp. 10. Durandus in presenti disp. 10. dub. 3.
 P. Romnes in presenti disp. 11. dub. 2. e alij coniter.

P. 1mo contra Caretanum: qd illud operatur qd
 desideratur, not. a. desideramus Deum secundum se seu qd Deus
 existat, sed Deum nobis coniungendum e desideramus ipsam
 coniunctionem, qua, ut suppono, n e alia, prater visionem
 claram ipsius Dei, sicut, qui desiderat calorem desiderat
 unionem caloris cum obitu, e qui desiderat pecunias desi-
 derat etiam earum possessionem.

P. 2do contra Durandum Deum etiam ee obitu
 operatum e n solum visionem; imprimis ex scriptura, qua
 Deus ipse vocatur premium beatorum Gen. 15: lego pro-
 pector tuus sum e merces tua, magna nimis. desitio. 1. de.
 qd qui desiderat calorem n amat solum bonitatem unionis
 sed magis bonitatem caloris, e ipi viverrum qui amat amore
 concupiscentiae rem aliquam vel personam pp bonitatem illius,
 eo ipso desiderat coniungi cum obitu amato n solum propter
 bonita-

bonitatem coniunctionis, sed multo magis pro bonitate in
rei amata, deo e. desiderat coniungi cum illa. quia gratia bona e.
simulter ergo amatur Deus a modo concupiscentia pro affectu
nem ex pulchritudinem infinitam Dei, & deo desiderat hunc
coniungi cum deo ut fruatur illo bono quia Deus, & licet desideret
coniunctionem, multo in principis desiderat & amat ipsum
Deum pro eius pulchritudinem desiderat coniunctionem cum
ipso quia fit per visionem claram, hic e. modus utilissimus
e. & affectuissimus possidendi Deum.

Obicies primo: quia illa quae differunt a nobis, supposito in
potest secundum se esse bonum siue deo volam per aliquam effectum,
sicut ignis bonum patienti frigit quatenus in eo caet calore.
Et similiter Deus secundum se idem e. bonum homini quatenus caet
visionem sui quae visio immediate perficit hominem. Et negando
ma: nam honor h. e. in nobis sed solum in honorante nec cum
intrinsece potidens, et h. e. bonum nostrum, multo magis Deus potest esse
bonum nostrum quem potidens per visionem intrinsecam, in ex-
emplo a. ignis res aliter se h. e. nam calorem in amant eo quod con-
iungat nostrum igne bono, sed potest e contra desideramus ignem
ut producat in nobis calorem qui nobis est bonum & amabilem inde-
pendenter a bonitate ignis, at vero visio h. amatur nisi quatenus
per illam videmus Deum potidens Deum qui bonus e. & amabi-
lis, & deo e. amabilis ergo possessio, oes e. desiderant potidere bonum.

Obicies secundo: quia desiderat sciã Mathematicam vel Astrolo-
gicam in deo amat obitu scie. Et nec qui amat visionem Dei
eo ipso amat obitu visionis. Negatur contra alique e. h. cog-
nitiones quae in se amabiles sunt bonitatem vel amabilitatem
obitu sed ipse scias, tales e. cognitio peccati quae quidem bona
e. & amabilis licet obitu in se bonum, tales etiam ut cognitio-
nes illa mathematica, alia vero ut cognitiones quae in amabi-
les quatenus coniungunt nos cum obitu bono & amabili, tales
e. cognitio quae videmus & audimus amicum, quem quia amamus
deus desideramus eum videre & audire, ut eo modo potidamus
bonitatem amici, talis etiam e. visio Dei quae in amamus ut
media visione potidamus Deum infinite bonum & amabilem.

Obicies tertio: nihil potest gerari nisi sit futurum,
Deus a. secundum se in e. futurum sed sola visio & sola visio
operatur & in Deum, item illud operatur de quo praesenti gau-
desco & absente tristamur, sed deus secundum se in e. obitu
tristat vel gaudet deo ergo visio amata vel habita & sola
visio

vicio e obitu operatum. R. facile obitu fieri debere. e. 128.
futurum sub vade. concessi. quamvis secundum substantiam
in sit futurum, nihiliter deus e obitu delectatus e tristi-
ta. in scotum sed considerat simul in possessione, Reg
a. possessio e obitu gaudij, Reg n possessio e obitu tristitia.
Obitum duplex e. obitu male fieri, alterum qd operatur,
de quo iam dictum e, alterum qd considerat in quo motus
operandi, nam inter ipsa motiva aliqua s. ultima, videlicet
corpore, liberalitas, fidelitas Dei &c, alia vero dici possunt
motiva n ultima, qd licet moveant etiam ad operandum,
n tñ movent ultimo sed cum origine ad aliud motuum vlti-
mum, deo e. confirmi in precibz sanctorum, qd his movebet
Deus qui potens e misericors. itaqz semper sibi in quo
Deo tanquam in ultimo motivo, quare cetera dici possunt
motiva, quatenus n s. ultima, sed quæ movent dependentor
ab alio motivo ultimo in quo videmus. possunt, qd aliquo
modo dici motiva finalia si comparentur cum obitu quæ
operantur vel cum aliis motivis prioribus, sicut etiam fines
intermedij sequuntur fines e obitu finale respectu medio-
rum vel alteris fins magis propinquis.

SECTIO III.

Infertur ex dictis de cetero aliarum qua ad idem.

Juxta principia posita de obitu fieri e male fieri facile
iam erit resolvere, aliquas quaestiones quæ pertinent ad
hanc materiam. Prima e: an habitus fieri ut dem quo
amamus etiam Deum amore conjugisceptis, loquimur. a.
de habitu infuso, suppono. e. dari amorem supernaturalem quo
deligimus Deum tanquam bonum nrm, e per consequens origi
ex aliquo habitu infuso, ut suppono ex tractatu de spsa.
Recentiores quamplures docent eundem ois e
habitu infusum quo amamus Deum ut beatitudinem
e bonum nrm, e quo operantur, qd e eundem habitum qd tenet
dedicere, amare, e sperare, aliq. bonum, sicut etiam dolere,
timere, e tridari de eius absentia. hanc sententiam docent
multi in locis P. Suarez j. tom. in 3. partem q. 7. art. 4.
e in

et in praesenti sup. j. sect. 3. et saepe alibi. P. Konrad in
praesenti sup. q. dub. jo. circa sup. b. et alij recentiores.

Contraria sententia negans eum actus pertinere ad eundem
habitum videtur probabilior et iuxta mentem antiquorum,
quibus prior sententia fuisse videtur incognita, ut observavit
C. Vasquez j. tom. in 2. part. sup. q. 3. cap. 2. ubi acriter
illam sententiam impugnat. videtur etiam ee. oia pro hac
parte S. Thomae et conditas ex locis adductis sect. praecedenti,
quibus semper docet obiectum formale spes Theologica ee. Deum auxili-
matorem cui spes innititur, si ergo sit pro obiecto formali boni-
tatis Dei quam amamus amore, coniungitur habitus, ut volent
aut horum prima sententia.

Omnis alij est ratio quibus haec sententia solet pro-
bati, potius illam firmare a posteriori ratione supra indicata,
quae videtur si ad eundem habitum pertineret sperare, bonum
ad quem pertinet illud amare, sequeretur habitus oium virtu-
tam posse euenire actum spei virtus propria obiecta quae amat, s. p.
Religio potest sperare. cultum Dei obedientiam, item potest sperare
obseruantiam legis quam penderat, poenitentiam sperare remis-
sionem peccati et recuperationem cum Deo, et sic de alijs virtutibus
moralibus, oes ergo possunt euenire actum spei, et per consequens
oos esse virtutes Theologicae quodam illam actum, possunt ee. pe-
rare, illa bona, a Deo, spes a. hinc e virtus Theologica, dicitur
S. Thomam in praesenti art. 5. et b. ut supra vidimus, quae hinc Deum
pro motivo et fine sperandi, sicut fides e virtus Theologica
quae motiva auctoritate Dei ad credendum, si ergo oes virtutes
possunt sperare, a Deo bona quae amantur potest habere, actum
Theologicum, atq. adeo virtutes Theologicae, hinc est etiam tres.
Consequens e habitum e a nomine condesitur et hinc e dicendum
quod potest habitus in se extendi ad sperandum illud quod amat, et
per consequens habitus quos diligimus Deum et bonum nunc in
extending ad sperandum illud bonum, sed debemus ponere habi-
tum specialem in se qui sub eodem motivo diuinae gloriae,
liberantibus etc. speret quae quae speramus a Deo sicut tot beati-
tudo, sine gloria, sine honestas virtutum, sine victoria ter-
ritiam et alia similia; nam sicut eadem virtus fidei exten-
ditur ad credendum oia sub motivo veritatis et benevolentiae di-
uinae, sic etiam eadem spes diuinae sperat oia quae in obiectis ma-
torum speramus a Deo sub eodem motivo, ita ut nec aliae vir-
tutes morales nec etiam habitus quod diligimus Deum et bonum
nostrum

nostrum eliciat actum sp̄i, quia ille actus pertinet ad alium §2.9.
habitu speciale & diuersum, ut diximus.

Obijciens primo: retorqueri potest contra nostram sententiam
deum arguere & inuicem, nam sicut habitus quo diligimus
Deum ut bonam nostrum & diuersum ab habitu sp̄i diuina ad
eum datur alia quia virtus Theologica, ille est habitus virtutis
Theologicae cum versetur circa Deum amando illum propter
infinitam bonitatem Dei. Et negando seq: ille est habitus
nō est in rigore virtutis Theologicae, nam licet versetur circa
bonitatem Dei, nō tamen videtur in illa, sed refert eam ad nos ipsos
in quibus videtur ultimo ille actus amor, virtutis a Theologica esse
quia terminatur ad Deum in utroque, sed inquam ad termi-
num suum in quo ultimo terminatur. talis est spes quia
ultimo resoluitur in aut habitatem diuinam & ibi ultimo
videtur, talis est charitas quia terminatur ad bonum increatum
sibi videtur, talis deus est spes diuina quae videtur ultimo
in Deo & ibi videtur in ultimo progressu, habitus vero ille
amoris conuenienter tendit ad Deum nō ut erudat in illo
sed ut progredatur ulterius referendo bonum diuinum ad nos
metipsum in quo ultimo videtur per se defert a perfectione
virtutis Theologicae rigorosa, licet aliquomodo hinc datur au-
dere ad illam, atq: spes reseruitur pertinet aliquomodo ad chari-
tatem Dei licet nō spectat, & est deus amor Dei minus perfectus, atq:
deus nō erudat numerum in virtutibus Theologicis, quia est modo
quo Theologica est, rediit ad charitatem, cum habet eam moti-
uum forte nempe bonitatem infinitam Dei.

Obijciens 2do: actus sp̄i Christiana inclinat amorem
beatitudinis saltem impliciti, & inuicem, ut diximus sectione
precedenti & habitus quo speramus beatitudinem nō inclinat ad
operanda a Deo alia bona in ordine ad beatitudinem, & per
consequens ab alio habitu debet esse actus qui speramus a Deo hu-
militatem vel patientiam & quoniam habitus qui inclinat ad
amandum unum bonum nō inclinat ad amandum aliud diuersum
nisi in ordine ad illud primum.

Et motuum forte principale sp̄i est potius misericordiam,
& pietatem Dei in quo speramus, ut saepe diximus,
& licet spes beatitudinis inclinat ad amorem implicitum
beatitudinis, sicut tamen ille actus nō denominatur
amor sed spes, ita nō tam procedit ab habitu infuso res-
piciente motuum beatitudinis, quam ab habitu respiciente
motuum

motuum spei ut spes e, nam eum habitus infusus exten-
ditur ad multos actus etiam circa bona diuina, dum
modo conueniant in eodem motu finali principali cuius
unitas praesertim attenditur ad unitatem habitus infusi,
et pro hoc motuum principale, eodem e in oibz actibus quibus
operamur a Deo, sicut e dari h uniuersum habitum ad geran-
da oia ea bona quae cupiuntur deum modo cum debitis con-
ditionibus operentur, loquendo quidem de habitibus aequi-
uitis habitus quo peruenimus a Deo amico quem magis
faciliter ad gerendum honorem ab eodem amico, h tñ dca-
quate, h, requiritur etiam alius habitus quo apertum hono-
rem, quo habitu simul concurrente cum illo quo redditur
ad equate facili ad gerendum honorem ad illo eodem, am-
ico, habitus. a. in finem h dantur ad facilitatem, sed ut pōra,
ut supra dixi, sed ergo idem habitus infusus exten-
ditur ad plures actus diuersos sub eodem motu finali principali.
Coeternam quere quid de hoc sit potius admittere, ad id geran-
dam beatitudinem uel alia bona operari a Deo potest
simul cum habitu spei concurrere alij habitus infusus
quibus amemus illa bona, ita ut actus spei quatenus
implicitus e amor talis boni operari perducit etiam ad
illo principali habitu rei ueretur circa tale bonum, sed si
talij habitus desit in peccato potest suppleri eis concurrere
a Deo per auxilium habituale, sicut suppletur alij habitus
infusi quando non est.

Obicitur 3to idem e habitus quo amamus
vitam, e quo timemus mortem. Et eodem etiam habitu
poterimus operari de quoem uita futuram.

Et hoc arguunt probare etiam eodem habitu
pōe nos amari vitam e desperare de uita, nam timor
magis e similis desperari quam spei. Consequens. a. nemo
concedet. Et nec ualebit arguere a timore ad spei, sed
uero differentia denuntiat ex natura diuersa eorum actuum,
nam timor e fuga mali cuius motuum e malum mortis
sive bonitas uita, quare h mirum si eodem habitu quo gma-
mg vitam timemus mortem, hoc e. nihil aliud e quam fugere
carentiam uita imminens e hoc ex affectu ad uiam uita,
spes uero h alius motuum uale diuersum, nam licet ad spei pro-
supponatur affectus erga rem peritiam, proximum tñ motuum
explicetum e directum gerendi, ut diximus, h e bonitas rei gerenda,
sed pōra

sec. p. a. liberalitas, & fides illi a quo operatur vel quid simile, 130.
 alioquin e. quo maior est bonitas obit. eo maior est spes illius,
 sicut etiam eo maior e timor de illi iactura. videt ergo spem
 ut spem h. habere idem motuum qd h. amor, timorem vero habere
 idem motuum, atq. dico h. miram si timor h. vero spes oriatur
 ab eodem habitu amoris, sicut nec desperatio oritur ab eodem
 habitu, ut constat, nam licet supponit affectum erga rem qua
 desperatio proximum h. motuum deperendi h. e. bonitas rei
 sed difficultas vel aliquid simile.

Operatur q. 60. si in duo habitus spei e. amoris beati-
 tudinis distinguntur & in peccatore. h. manet solum har-
 bitus fidei e. spei sed etiam hic habitus ad desideratam beati-
 tudinem, nam dico manent fides e. spes ut per illas hoc depo-
 nat non se ad iustificacionem, sed h. minus requiritur desiderium
 beatorum, ad hoc ut hoc incipiat se disponere. & manet
 etiam ille habitus cum fide e. spe. vascuons e. a. contra
 eoriam sententiam qua eorum meminit fidei e. spei.

Ex negando seq. qd nec ille actus desiderii beati-
 tudinis requiritur etiam regulariter ad conversionem, h. manet
 in habitu, qd sicut habitus spei perdit per actum contrarium
 desperacionis, ita ille habitus perditur per peccatum mortale, qd
 peccatum mortale opponitur ex parte obit virtuti oblianti
 ad procedendum saltem eternam, h. ergo miram qd tollatur
 habitus, sicut etiam habitus fidei e. spei tolluntur per peccata
 in fidei e. desperacionis.

Queritur 2do: an eorum habitus operentur nobis e. vris
 etiam proximis. Prima sententia negat quam tenet Konrad
 disp. 19. dub. 5. e. alij quos refert e. sequitur Durandus in
 presenti. disp. 60. dub. 9. pro quibus videtur e. S. August. in Enchirid.
 cap. 8. ubi ait: spes. a. h. nisi bonitatem rerum e. nec nisi futuram
 e. ad Deum pertinentiam qui eorum h. em genere prohibet. alij h. pro-
 babily affirmant Valentia in presenti disp. 2. q. 7. puncto 1. e. 3tia.
 Suarez in presenti disp. 1. sect. 3. num. 19. e. 2. q. 7. art. 4. in eor. art.
 Petrus Orta in presenti sect. 2. disp. 2. dub. incidenti. e. alij recentiores.
 pro qua e. S. Thom. in presenti art. 3. ubi ait qd virtute spei extendi e. c.
 item S. August. serm. 111. de virtutibus Dni in medio aenis de nullis salute e. c.

Obij a. postea: qd si h. quo operantur nobis beati-
 tudinis ad operandum proximas debent dari alij h. spei Theologicae ad
 operandum illis & eor. q. virtutes spei Theologicae. Obij. qd illa spes h. minus
 nititur auxilio Dei quatuor alia. & h. minus est Theologica habet habitus Theol.

R. dent

Quidem aliquid illam spem in Deo Theologicam, quae pertinet
 ad benevolentiam erga proximum, hanc est. pro motu suo finem
 ipsius proximum cui desideramus illud bonum, spes vero qua
 speramus nobis haec etiam ut amor et erga nosmetipsos, coeternum
 amor proprius hanc erga se ipsum in se ipso a se ipso amata
 reus amor erga amicum, hanc est. motus bonitas in ad amorem
 in se reus, movet bonitas amici, ut diximus disputatio j. de Cha-
 ritate. ideo spes qua speramus nobis specificatur a Deo, spes vero
 qua speramus aliquid specificatur a Deo tanquam a motu ultimo
 sed ab amico.

Haec si solutio non satisfacit, quae quaeritur ut de mo-
 tivo ex parte illius cui speramus, loquendo in ea motus operandi
 ea cui innuitur spes, quae est propria motuum sui hoc spes est
 in utraque spe motuum ultimum est idem, scilicet bonitas, bonitas
 fidelitas, et liberalitas Dei auxiliantis, videmus a. cupimus spem
 magis esse Theologicam ex eo motus divinus cui innuitur,
 quam ex bono divino quod operatur, cum ergo illud motuum divini
 motum cui innuitur est idem in utraque spe utraque erit ad Theolo-
 gica.

2do ergo est a priori pro eadem coniectio: quia virtus
 habet in se debet deum ex virtute motui principalis,
 sic est. fides divini habet quae hanc demotivum principale. ver-
 raris divini, haec motuum reuelans hanc est idem motu
 nec fortasse idem ipse in se actibus. si etiam charitas est unus
 habet, quae Deus, cui volumus ^{bonum} est idem, licet bonum quod vo-
 lumus sit multiplex, ut videmus disputatio prima de Charitate.
 Et idem etiam est habitus spei qua speramus nobis et alius, cum
 idem sit ultimum motuum principale operandi licet illi quibus
 speramus diversi sint.

Obviunt primo: quia si habitus spei extendatur ad
 sperandum alius, sequitur non minus debere, si idem habitum spei
 desperando de salute aliena quam de propria, nam utraque des-
 peratio opponitur huius virtuti. Consequens autem est falsum, quia est.
 aliquis desperare de salute alterius pro eis enormis peccata
 est adhuc sperare salutem propriam, neque est e contra des-
 perare de propria et adhuc sperare salutem alteram hanc videtur
 et illi actus non pertinent ad eundem habitum sed ad diversos.
 Sed negando sequitur ad probationem dicimus, diversi
 esse rationem de spe, cuius salutem propriam et aliam, nam pro-
 ceptum sperandi salutem propriam oritur ex obligatione, cum

procu-

procedendi, nemo enim pro salute serio & constantem eam 131.
 procurat, quae non ad ius in salute aliena, sed ad
 peccatum desperando de illa, peccatur in primo, deo.
 desperans quod minus bene se habet de misericordia, victoria
 Dei. Sed quatenus sine sufficienti fundamento debemus iudicare
 alios, quare est iudicium absolutum de futura damnatione alteri,
 quare est in potestate committitur & morietur in gratia Dei.
 Et sic quod desperando de salute altera aliquantulum desistimus
 ab illa procurando prout sepe tenemur. Et prout semper
 expeditur importune, & opportune, cum prolixitate. quamvis
 ego quod haec situalabile sit de genere, ad de salute alteri
 in particulari, cum hoc in deo quod aliquis retineat spem
 actualem & habituaem circa salutem propriam desperando de
 salute alteri, saltem quando in desperat de illa, sed de minus bene
 sentiat de poena & bonitate Dei, sed quod male sentiat de proximo
 mo. contra quem tunc magis ex parte peccat, quam contra Deum.

Dicitur: ad amittendum habitum spei debet requiratur
 peccare in his indiciis peccatis, contra illam, sufficit unum pec-
 catum quale est desperatio de salute proximi. Et in illa habitus
 extenditur in rem, ut iam conuenit, ad salutem alteram, amitte-
 tur etiam per desperacionem de salute aliena. & confirmatur quia
 qui desperat de salute propria, quae minus in desperat de altera, per-
 dit totum habitum spei quo sperabat etiam alteram. Et contra
 qui desperat de altera perdit habitum quo sperabat propriam. Et
 unitatem & simplicitatem illius habitus.

Per habitum spei relinquendum in peccatore
 ut in peccatore committitur, conuenit autem de salute proximi, ad
 procurandam suam salutem, hinc est de per desperacionem de salute
 propria perditur ille habitus quo sperabat, hoc contra finem prin-
 cipalem intentum ab illa virtute, et sic in statu in hunc usque illo
 principio sum in ut in statu sperandi salutem, ad procurandam a-
 salutem aliorum non debet relinquere eam nisi ut ille simpliciter
 pater relinquendo illum habitum in peccatore, per desperacionem
 item de salute aliena non semper perditur, sed adhuc non
 peccat contra finem principalem huius virtutis, et sic adhuc
 est in statu sperandi & procurandi salutem propriam ad quem
 pertinet, relinquatur ille habitus.

Dicitur: Sed in peccatore ubi supra dicentem spem
 de eorum bonorum quae ad ipsum generationem pertinent. Et
 cum s. Thoma in secunda art. 3. nos non potest sperare bonum
 alteri

alterius nisi illi fiat aliquomodo unum; hoc a ^{tripliciter} habetur
contingit, primo si lex bona alterius redundet ad ipsi bonam
nram. Ita si quomodocumque personam ad parantem pertinet ut
si iis pater, filius, frater &c. 2do si sit amicus, ea q.
quae ad amicos pertinent iam aliquomodo nra si & pocius
circa alios exercere similitudinem & spem. tunc ergo pocius spe-
rare salutem proximi amando scilicet illum & pocius magis
amore nobis coniunctis & speramus illi salutem sicut & nram.

Tertio quasi fit: utrum spes habet certitudinem?
Reso dubitandi & causa sane potest, qui beatitudinem sperant
eam non consequuntur & ideo non est certa sed fallibilis. Ceterum
tunc est vera certitudo est certitudo. Ita cum S. Thomas 2o 2ae
art. 4. & cum Magistro in 2o dub. 26. quae doctrina demonstratur
per Arist. 2o ad Ethic. scilicet cuiuslibet certitudinem quae potest
& depositum morum sequatur in illum diem. & ad Rom. 8.
spes non confundit. & ad Heb. 6. dicit sem tenax quam aethera
habentem & firmam; & in eodem capitulo negat vocat sem for-
tissimam, solatium, & c. In 2o 2ae 6. cap. 18. dicitur non sum-
quum debere firmissimam spem in diuino auxilio collocare.

Ita spes certitudo est digne potest unum capite
declaratur. Primo, ut dicitur certa quatenus proponitur contra
spem vanam & fallaciam, illa est. dicitur illud vana per qui ali-
cui diligenter inseruit, sub spe remanens qua potest fraudari,
in qua sensu dicitur, vnde Tobia cap. 2. manifeste dicit
falla est spes tua, & elemosinas tuae. Rayn hoc a. sensu spes
nra certissima est, & alio vanitate aliena, nra est. Fali-
ter obsecrans legem Dei, fraudatam sperat, & ideo dicitur
Bachus spem non confundere, nisi, nisi, eam confessionis &
deceptionis, sicut contingere solet vane sperantibus. Do dicitur
tur spes Christiana, certa prout significat firmitatem in spe-
rance, nam sicut, per appetitum certum, illi adhaeret firmiter
obito, ut vidimus in Tractatu de Fide, ita spes quae est in vo-
luntate, dicitur certa quando ita voluntas adhaeret rei
firmiter sperata, ut offendat se nulla ratione dimouendam,
contingit a. hoc adhaeret firma in voluntate dicitur
primo quando est bonitatem obiti amati firmiter deherent
illi per certum affectum quo illud persequitur. sic dicitur
ut voluntas Dei per actum claritatis qui dicitur Deum
nuper ora, & huiusmodi adhaerentis firma, h. requiritur ad sem-
per, & c. firmissime sperat aliqua quae mediocriter amant,
sicut

sicut contra rationem memoriter gerere, quae vehementer
desideramus & amamus. Sed ergo motus, diuisionis firma, qui
est propius spes, & quando est propius motum spera firmi-
simam, gerens ostendentes, quod nullas rationes aut motus
contrariae deperiores nos de illo bono. cum e. uiderimus scilicet
finae spem in eo directe, amorem ad confirmationem animi
aduersus motus deperiores, consequens est ut ea. ut firmior spes
in qua animus magis afficitur obato, scilicet quae magis confirmatur
aduersus motus deperiores. hinc nascitur potissima firmitas
nra per, cum e. spes oriatur ex fide diuina operata & felicitate,
quae duo firmissima sunt motus, ab his motus confirmatur
magis firmiter, aduersus quocumque alia motus contraria quae
potius inducere ad deperendum, deo spes appellatur ab hato.
firmissimum solacium, anchora, hinc hata est firma, hoc est,
in deperens, quae nulla potest esse motus quibus fidei nra
potest commouere, & hic est motus per Christiane cum firmissima
ratione, sicut dicebat Job cap. 3: etiam occidens me in gremio
perato.

Obiicit jmo: per eundem habitum geramus salutem
etiam aduersum, ut supra concessimus, esse eadem motus, in illa
geramus firmissime sed tenuissima & infirmissima aliquando
spes. Et si sufferant illa motus ad firmissimam spem. Et
sequendo de firmitate superior explicata, spem etiam salutem
aliens de firmam, ita est geramus per. Ad id potiam, felicitatem
misericordiam &c, ut illa motus confirmens nos ad nunquam
perit deperendum de aliis hinc salutem quam non e. in doctu
bono & male operandi, in hoc e. sensu dixit hugo supra
citato de nullis proxi salute cum uirius de deperendum.
Et in diuina, inter hanc salutem & aliens per gratia obliet
nos spes proprie salutem, gratia e. obligamur ad procurandam
salutem nram per obseruantiam totius legis, quam sine spe non
potimus moraliter obseruare, quae pro remissat circa salutem
alienam, & ideo firmiter geramus salutem nram, hoc est, cum firmiter
proposito nunquam deperendi. Sed per eandem rationem fir-
miter tenetur gerere positum ad salutem, ut eiaque
nos ad bona gerere, quam aliens. Et nunquam nobis licet,
de propria salute deperere, quae in eo statu in quo est deperio
est etiam ex parte. Qui dixit hinc sufferens ad bene operandum.
at vero proxi per aliquando reperiri fortasse in eo statu in
quo eiaque vita confortata ut deperata, & per consequens ferè ut
reperata

recordia vult aliquando levare alienam misericordiam cum
 modico detrimento proprio, aliquando cum magno, & tñ sterg
 e ceteris misericordia. si Penitentia aliquando docet de gra-
 vissima totum offensam Dei, aliquando de or offensam graui, ali-
 quando de oibz etiam leuibz. si charitas aliquando amat
 bonitatem Dei super oia, aliquando minus vehementer & sine
 illa comparate, quon tñ actum elici ad eodem habitu rep-
 ponit P. Konner infra dya. 24 de Charitate dub. 8. num. 148.
 uno affectu simplices ex velleitates & erga eadem obéti, licet
 aut actus amoris impetiti, oriuntur tñ ab eisdem habitibz
 intans, sicut ab eodem habitu acquiritur oriuntur amor sim-
 plex & amor abstractus. si ergo ea quadam redundantia p-
 pter neglogia extendi ad sperandum Deo ea etiam quæ pro-
 missa hnt, licet n per spem ex certam, videntur est.

Quinto quaeritur: an liceat sperare, in rebus proprijs meritis?
 qua quæstio controvertitur cum hæreticis nri temporis, qui
 licet negant vt magis deprimant utilitatem bonorum operum.
 videtur Bellerm. hb. 3. de Iustificacoe cap. 7. Vnus & a-
 tholice sententia negat hoc spem aliquam concipi bonis operibz,
 n tñ in illis ultimo videndo, de in pira & felicitate Dei quæ p-
 e vult ille premiare. sic Paulus dicebat de seipso gal. 6:6.
 Ego a. in sinistra apparebo in conspectu tui, & laborum cum
 apparuerit gloria tua. & Paulus 2 ad Timoth. 4: q. bonum
 certamen certavi, cursum consummavi, fidem seruavi, in rebus
 quo reposita & mihi corona subtrahat, quam reddet mihi Dns
 in illa die &c. ecc. concipi spem ex ^{proprie} meritis, quam
 tñ ultimo resoluit in felicitatem & iustitiam Dei.

Adversant tñ coëcty. Q. D. & casuorum & vitium super-
 bia & presumptionis, ne forte confidamus in ^{proprie} meritis, tri-
 buendo illis nris viribus, ne item patemur Deum teneri, iam ad
 pœdagon nobis pervenerant, item ne presumamus oia certid
 nos esse iustos, deniq ne propterea contemnamus alios, sicut ille
 Pharisæus qui reprehenditur a s. hie lucæ 8: per quæ facile
 potis explicari nnulla loca, quibz hæretici struuntur ad confor-
 mandum suum errorem.

Sexto quaeritur de ordine fieri: an sit prior vel posterior
 or fide & Charitate. Qz facile, factum hnt rationem actum
 fidei, e. tñ p-ore actus charitatis. Primum per p-ore, fa-
 h p-ore firmiter, & sperare in Deo nisi certo & firmiter cre-
 ditur Deum p-ore & velle dare auxilia ad salutem, hoc a. n ordo
 nisi

221
nisi per fidem. 2da etiam pars condat ex Trid. sess. 6.
cap. 6. ubi spes ponitur inter dispositiones praecedentes habi-
tationem; si per sermo sit de habitu spei tunc potest infundi
sape habitum Charitatis, dicendum & de illo, quod dicitur de
habitu Fidei in simili questione.

SECTIO III

De subiecto spei Theologicae.

Non e controuersia imprimis de damnatis, quia in his nullus
manet actus vel habitus virtutis Theologicae, sunt e. actualiter
desperati, talem u. carent item spei Theologicae, sine qua non
datur fundus spei, carent etiam de re quod dicitur honesto signali
& a fortiori actus spei Theologicae.

2do consentiunt omnes in eo quod haereticus vel infidelis
n. habet habitum vel actum speciem spei Theologicae, si-
des e. e. fundus rerum sperandarum, & teste Paulo in ista in-
ac radice solutis, iuxta Trid. sess. 6. cap. 8. ipsa denique fun-
datur certitudo spei in hominibus, quamuis ergo possit manere fi-
des sine spe, n. in e contra spes sine fide, est e. otiosa in eo statu.

Tertio certum e. spem manere in peccatore, nec amitti
per infidelitatem vel desperationem, quod potest a simili ex fide, quae
manet in peccatore, quia necessaria e. ad conuersionem. Si uero des spes
quae ad eandem conuersionem requirit, manebit quando per peccatum
desperatio n. expellitur. Controuersia itaque e. de alijs rebus scilicet
de Beatis, de Christo Domino, & de habitibus purgatorij; & quidem de beatis
aliqui docent ipsos habere habitum spei, & aliqui etiam actus quibus
spem gloriæ corporis quam nunquam habent, beatitudinem etiam aliorum
non e. quae cum operantibus ab eis, n. apparet cur n. sint actus spei Theologicae.
ita Suarez in p. p. disp. 3. s. 2. e. talis apud Vasquez 1. p. disp. 24. c. 1.

Alij dicunt manere quidem habitum spei in beatis
n. per aliquem actum spei, nullum e. ubi potest dici, sed per ali-
quos actus complacentiae u. g. & gaudij de beatitudine, qui ab
eodem habitu oriuntur, ad eundem e. habitum referuntur
& desiderare aliquod bonum, & gaudere postea de illius a-
ceptione. ita docent multi Recentiores quos sequitur Ro-
ninus in praesenti disp. 19. sub. jo. edocent tamen manere
habitum, quoad denominationem spei, quia pro illo statu n. potest
habitus

habitus elicere actum sperandi in ordine ad quem appellatur 134.
habitus spei. Alij de neg. concedunt dari in beatis actus
spei quibus sperent gloriam corporis & salutem aliorum, h. in
dari habitum, q̄ deficiente obiecto primario, q̄ erat gloria h̄c
eiusus evacuatur habitus, illi a. actus eliciunt a virtute charitatis vel
ab alio privilegio beatorum. Ita Loxa cum alij in p̄senti disp. 7.

Dico primo. In Beatis h̄c manet factus quoad actum pro-
prium spei. Ita S. Thomas in p̄senti q. 18. art. 2. & alij
Theologi cōiter, quos sequuntur etiam Authores 2. d. sententia 5.
Probatur a. p̄t ex Paulo 1ma ad Corinth. 13. ubi de charitate in-
gulgenter dicit q̄ nunquam exidet & de. om̄o Theologus veritate
certus; nunt a. manent fides, spes, Charitas, & tria h̄c,
maior a. horum ē charitas; ex quo loco colligunt cōiter
Patres nullum actum spei manere in patria. Et eodem modo col-
ligitur h̄c manere illum actum spei. Deinde quoad gloriam h̄c
colligitur ex eodem Paulo ad Rom. 2. spes q̄c videtur, h̄c spes,
nam q̄ videt quis, quid sperat. Dicitur potestatem salutem sperandi
conferre deo beatorum qua h̄c manet & præsens sed futura. Ad hoc
tūc contrabit ex diendis.

Ratio item generat̄ est de obij. obedi. q̄ de ratione,
spei & q̄ tendit in bonum arduum, gloria a. corporis, contraria
beatitudinis, & alijs huiusmodi, h̄c in p̄t absentia, h̄c in p̄t ardua
beatis quj sine difficultate, illa habebunt. Pro huius t̄t ratiōis
explicacōe, oportet scire quid intelligatur nō ardui quando d̄ p̄t
ad oc. obij. spei. alij e. per arduum intelligunt id q̄ n̄ p̄t
nōs vixit assequi sed alteri auxiliō, quare spes spei semper
speramus ab alio. Ita S. Vasquez i parte 2. q. 27. cap. 1. & Ferrarius
in p̄senti 60. disp. deb. 1. qui hanc explicacōem conatur
desumere ex S. Thoma 1ma 2. d. q. 40. art. 1. ubi dicit h̄c sperari
quod facile, & mox in n̄ra potestate habem, & in p̄senti 1. 17.
art. 5. ubi distinguit spei a magnanimitate, q̄ h̄c tendit
in bonum arduum sperans aliquid q̄c n̄ra potestate, spes vero
Theologus sperat arduum alteri auxiliō assequendum.

Itaq̄ t̄t explicacō ardui ē contra horum sensum, q̄
re e. facile nobis assequi obtinere aliquid ab amico quam aliud
a nobis metipis. Differtis alij dicit obtinere a seipis =
igro arduum arduum per quærentium in Theolo-
gico, quia obtinere a parente vestem vel librum, itaq̄ magis
proprie dicitur illi sperari quam aliud, q̄ magis arduum ē.
Iuxta S. Thomas contrarium movet, nam in primo loco sperari
dicitur.

est. solum, negat sperari que facta e in sua potestate, si
n. negat pot. sperari difficulta que a nobis quidem sed difficulte
fieri possunt. in 2do. a. loco distinguit quidem magnanimi-
tatem a spe Theologia. qd. hac sperat ab alio scilicet a Deo,
h. th. dicit hoc e. de. r. o. v. s. spei, imo contrarium supponit
cum ait magnanimos sperare, aliquid arduum qd. e. sua potesta-
tis. sicut dicitur in 1. Doctor. 1ma. 2da. dicta,
q. 40. art. 1. ubi proterem utrumq. arduum e. difficile, & claris
q. 42. art. 3. ad 2. ubi ait spes e. de bonis que p. se quis
adipisci, p. a. aliquid adipsi bonum vel per se vel ab alio.
Et hoc p. e. spes de actu virtutis qui e. in sua potestate, conti-
tutes.

Ally ergo videntur per arduum illud obsequi difficile,
hoc e. qd. non nisi labore & conatu potius consequi. Contra hoc
in videtur de qd. potius sperare etiam ea que nro labore & in-
dustria requirenda p. st. sed que o. o. pendunt ab alio solo sine nra
cooperante, p. e. aliquid sperare a Pontifice dignitatem ad
cuius consecrationem nulla propt. industria ipsi sperantis
utilis sit sed sola voluntas Pontificis, quam in sperat ad eam
partem inclinandam.

Ego quidem iuxta eadem sententiam arduitatem
desidero ad proprium actum spei, per hanc in arduitatem
illud ergo videtur illuxisse. Paulus ad Rom. 8: ubi sic ait:
Et licet intra nos gemamus adoptionem filiorum Dei expectan-
tes redemptionem corporis nri, spes e. salvi facti sumus.
spes a. que videtur n. e. spes, nam quod videt quis, qui sperat?
si a. qd. n. videmus, speramus, per patientiam expectamus. quibus
verbis videtur spei nra salus bene d. carnis, videtur e. spes
connotare, patientiam, gemitus, & molustias presentes p. ca-
rentiam rei sperate. Ideo namq. h. p. ad Hebr. 6. appellavit
spem fortissimum solatium, qd. videtur supponit tristitiam
& solati indigentiam. Ideo, etiam Proverb. 13 dicitur spes,
que inferitur, affligit diam, qd. ubi carentia rei sperate n.
est afflictioem n. dicitur proprio sperare. Deniq. in
hoc sensu obsequi spei dicitur arduum, hoc e. qd. n. apparet
habendum qd. pot. superantem molestiam, solatium, afflic-
tionem presentem, que quasi mons asperimus mediat inter hom.
& consecrationem rei sperate. ubi ergo n. e. inquietudo, &
molestia nra, spes proprie n. e. in per patientiam expectamus,
ut dixit h. p., hoc e. per affectum ex nra sua voluntate
ad solamen

ad solamen animi afflicti & connotantem oīo molestiam, 135.
qua oritur ex carentia rei desiderata, contra quam afflictio-
nem confirmat animi spes quae tunc, hortatur ad patientiam.

Hinc infero iam rāem a priori cur beati h̄ pōt
habere vllum actum sp̄i, nam siue desiderent salutem alio-
rum, siue gloriam proprii corporis, siue aliud hac oīa desip-
rant absq̄ vlla afflictione, molestia, vel eximi perturbāte
cum tranquillitate, & quiete imperturbabili, quare n̄ indigent
aliqua confirmāte contra anxiātam & difficultatem deur-
rentem, vbi, e. n̄ e molestia n̄ e difficultas quae terreat, & dōo
etiam h̄ pōt habere actum desideratis circa aliqd̄ obitu, q̄
etiam despero e fuga quadam cum tristitia & dolore, q̄
fugemur ab obitu amato, beatus a. quando videt h̄ fore
q̄ d̄ desiderabat desiderit quidem ab eius desiderio absoluto,
n̄ tñ cum dolore aut anxietate, & deo n̄ dicitur desperare.
infertur etiam obiter cur Deus h̄ sit capax sp̄i nec vllus
Theologus eam in Deo posuerit, q̄ scilicet importat illam
maximā p̄fectionem animi afflicti & solatio indigentis
quae in Deo p̄ p̄t ex cogitari.

Hus supponit de actu sp̄i dico iam dō. Habitu
sp̄i Theologia h̄ manet in beatis nec quod ex tationem
sue quodā denominātem. hac e. l. Thoma in p̄enti art. 2.
in corp. & ad j. & 3. & art. 3. & jma dē q. 67. est. q. 2.
& 3. p. q. 7. art. q. eandem tenent Bonavent. Capreolus,
Lutherus, Scotus, Gabriel, Almainus, Valentia, & Vasquez
quos refert & sequitur Turrianus in p̄enti dyp. 82. dub. j.
quibus accedunt Loria ubi supra.

Colligitur a. lex mōto cou illigendi illa verba
Pauli j. ad Corinth. 13. nunc manent fides, spes, Charitas &c.
ex quibz verbis colligi solet fides n̄ solum quodā actum sed
etiam quodā habitum, ex hac rāem in patria, eadem a. e. rō
de. sp̄i, de. vtraz e. Paulus aq̄ loquitur. rāem item in r̄vīs
p̄ncipio fidei redditur, cum e. dixerim habitum sp̄i n̄
p̄llere actum deidery vel p̄dery circa beatitudinem, sed solu
dari de sperandum e Deo h̄ motuam duram, consequens
e vt in patria vbi nullus p̄t ee actus proprius sp̄i, vt tam v̄mō,
otroy est habitus, ac per consequens p̄tbeat oīo euacuari p̄
v̄tutitatem quam in eo statu haberet. a quo a. habitus
eliciantur vbi gaudium & amor beatitudinis concedimus
facile

facile elici ab habitu ordinato ad omnimodi actus & ad beatitudinem tanquam ad motuum finalem, qui habitus, ut supra diximus, etiam in via differt ab habitu spei.

Quies: beatus qui desiderat nostram salutem potest habere aliqua motiva ex parte nostra ad desperandum, & potest contra illa motiva confirmari suam animam ex motu propriae beatitudinis. Qui, qui licet in eis proprio actus spei contra obicitur ad beatitudinem beato modo explicato, debet tamen esse ab aliquo habitu Theologico, cum habet Deum ipsum pro motivo cui innotuitur, et per consequens ad hunc actus poterit manere habitus spei. **Re:** debere quidem dicitur in beato aliquem habitum ad eos actus, in quo habitus spei, quia illi actus in se actus sperandi; nec confirmantur contra motiva desperandi, cum beatus in se potest desperare, ut supra vidimus; & ergo alius habitus utroque loci videtur de illo actu elici videtur quibus Beatus confirmat animam contra motiva, in quibusdum propria desperandi, sed fuga passiva ab obiecto, quia tamen habitus in via in dicitur, quia omnia quae speramus, in via speramus cum illo salatio impuncto contra perturbatores & tristitiam ortam ex desiderio rei speratae.

Peniamus iam ad alterum dubium de Christo Domino, de quo S. Thomas in presenti q. 82. ad i. 3. parte. q. 7. art. 2. concedit operam gloriam corporis, in quo per virtutem Theologicam spei, quae haec eis singulari traduntur quidem, negat in Christo spem, ut Medina 3. parte. dicto art. 4. Lorca in presenti disp. 7. in fine & alij multi. alij tamen concedunt ut scilicet 3. parte dicto art. 2. Pasquier ibi. Durandus & Ronnach in presenti cum alijs recentioribus. quae sententia videtur probabilior loquendo de re ipsa ex principiis supra contentis, nempe gloria corporis appareret Christo anima, ut supra explicato, hoc est in habere nisi per molestias & sollicitudines presentes, quare spes habebat rationem solati propriissimi & connotabat intentionem prout volebat Paulus supra adductus, merito ergo dicebatur sperare a Deo gloriam corporis. quia tamen non poterat sperare beatitudinem beatitudinem seu visionem Dei quam tamen habebat, deo fortasse apud S. Thomam in dicebatur habere spem Theologicam plene & adequatam, hoc est in habebat spem tam plene terminatam ad Deum quam terminatur spes nostra, hoc est, ut ad eum in quo est in quem sperabat, ad eum tamen actum sperandi quem Christus habebat adorat in ipso habitus infusus, cuius appellatur spes deo Theologica, sive magis completa, ordinata in ad eliciendum actum sperandi.

a Deo

a Reo gloriam corporis.

136.

Rebat de Anab. Purgatori, de quibz locca in presenti
disp. g. num. 2. videtur inclinare in partem negantem eo qd
spes congruat, aliqua incertitudine rei sperate, huiusmodi
a. hie tenet omnimodam certitudinem. Sicut tñ scilicet affirmat
in quenti q. 2. art. 7. in corp. & ratio e clara, qd ibi illud bonū
apparet arduum, hoc e, nisi per molestram & cruciatu pro-
sentis consequendum, quare h parum solaty accipiunt a hō
certissima. future beatitudinis, quamvis a. hie certitudinem
sua beatitudinis future nihil obdat, tum qd ille tota illa
e certitudo fidei cum voburitate, qua certitudo n videtur re-
pugnare actui spei, tum qd tempus remanet arduitas in obto,
qua sufficit etiam si dicit certitudo.

SECTIO V.

Utrum qui haberet revelationem suae reprobatio-
nis posset sperare?

Suppono ex supradictis desperacionem viciu etiam spem de fia-
tore actum voluntatis, ut tenent oēs Theologi cum Sto
Thomas, a quibz revidere conatur Iustitiam in presenti disp. 84.
dub. 1. dicens desperacionem ee actum dely, n pō e. explicari
quatis sit actus voluntatis quo aliquis desperat, nam ex vna
parte debet ee fuga, ex alia vtrq n pō tōe fuga, qd ois fuga
e p alio malum, aperiō a. n e p malum obto, imo p ha-
menter amant qd desperant, n e fuga sed reditum illi
quo induatur illud obto nullo modo ee futurum.

Hoc n funditu leuo e ad deserendam coram omni
sentiam, imo, ut supra monui, facile percipitur in volun-
tate, quales sūt desperatio quam spes, nam desperatio, ut dixi,
e fuga voluntatis n quidem p malitiam obto, hoc e,
durum, sed p repulsum qua voluntas fugatur & repellitur
ea p impobilitatem antecedentem vel consequentem quam
considerat in obto, dat e. bene qd Petrus amat Ioannem a
quo tñ repellitur & fugatur: recipitur itaq das in obto
ut absolute ametur bonitas & caritas, defectu bonita-
tis caat odium, defectu pobilitatis desperacionem, vtrq e fuga,
sed

sed vates dixerat, ut dictum e. in superioribus.

Hoc supposito quodlibet vulgaris e. an desperat de propria salute ita ut mala, ut si licet etiam supposita reuelatio futura dampnosa. Prima sententia dicit regnare hunc. modum reuelationem etiam de potestate absoluta. Ita Bonavent. in j. dist. 48. q. 1. circa litteram. Richardus, Alexander et Guilielmus Parisiensis, quos sequitur Dionysius Richelius de iuribus hie a. 5. c. Gregorius de crimine dicta dist. 48. in fine ultima questionis quamvis dubio, in eadem tamen sententiam inclinatur.

2da sententia docet eum cui timor rei reuelata fieret hoc adhuc e. debere sperare suam salutem, quia adhuc habet auxiliam sufficientem. Et adhuc salus est illi potestis et potest e. per consequens teperetur eam sperare. Pro hac sententia referri solet Victoria, e. eam videtur Gregorius de crimine ubi supra q. 1.

Tertia sententia docet illum hominem non teperi sperare salutem, si tamen iam potest desperare, quia actus desperatio e. intrinsece malus. Quarta sententia videtur tenet in eo casu licitum e. desperationem de salute. Ita P. Roninch. d. in presenti dyp. 20. art. 13. Valentia dyp. 3. art. 4. punto 1. Jurrifary dyp. 65. dab. 2. et alij quos hie deferunt, quia cum non potest ille habere unquam sperare potest tentare q. in spe.

Quint. inferent aliqui hominem cui Deus reuelat ipsam in tali momento certum peccatum committitur, hunc, inquam, graviter tentatum de illius peccatum e. memorem illius reuelatus non potest illud peccatum vitare, quia non potest sperare victoria tentationis, nec sine hac spe potest serio condonari copari ad ventitendum illi tentandi vehementi. Ita Roninch. dab. 19. num. 125.

Pro resolutione adverte hoc dupliciter excepitur eiusmodi reuelatione. primo ita ut sint duo consequentes, hoc e. si occurrat earum memoria vel noticia prius ubi quam fiat peccatum vel quam debet exercitium libertatis de per illas reuelat. 2do potest condonari ita dote in mente, ut pro illo prioriter antequam homo operet, sicut prevenitur alijs cogitabilibus, cui etiam prevenitur ab illa noticia vel memoria reuelatione de operade sua.

Hoc supposito dico primo non regnat de potestate absoluta horum aliquid reuelationem suam reprobationem. hanc docet S. Thomas q. 23. de veritate art. 8. ad 2. Valentia in presenti dyp. 3.

disp. 3. q. 4. puncto 1. Turrianus disp. 65. dub. 2. Haegues 137.
 pna de disp. 72. num. 15. Barner infra 2. 22. art. 1. dub. 5.
 Rovinch ubi supra dub. 12. num. 11. et alij coniter. *Ph. 11. de*
facto damnati certissime sciunt se si liberandos in eternum
pa poenis quas patrentur. potuisset ibidem Deas revelare. aliter
se si daturum ei gratiam si semel peccasset qua resurgeret ex pec-
cato, tunc a. post lapsum ille. hoc infallibiliter scires tuam
reprobacionem. deniq in ordine ad poenam absolutam nulla apparet
contradictio.

Docuerunt in Theologi des illam revelacionem illigen-
 dam ee. e interpretandam in sensu comminatorio non absoluto,
 sed de facto Deo vult oed. dum ee in hac vita habere statum via-
 torum, e per consequens pde. contendere. *ad* bravium propositum
 salutis aeternae. *si* quidem moraliter loquendo facite. si poest
 si proventurur eiusmodi revelate. ita ut si poest speare
 salutem.

Dico, 2do. si hoc ita reseretur sua damnatio fu-
 tura, ut pro priori pae ante exercitium libertatis occurrat, me-
 moria illi revelatis cui prebet assensum certum, si ee illo modo
 sperare suam salutem. hec e ratio Theologorum cum S. Thoma
 e ee. pro se experientiam omnium, nemo e. e qui quantumvis
 cogitur poest speare. si ee certissime e evidenti in me scit ee
 ee futurum, imp. postea illy pda deestis statim a se, iuxta
 illud Maronis: *huc mihi in vine inevitis fas quemquam federe*
Divus.

Adducunt aliqui ad hoc probandum hugubtinum de
 correptione grae cap. 12. e de Gen. ad lib. 11. cap. 67. e 18. e Angel-
 mum de cast. diab. c. 31. qui supponunt Angelum e primum hominem
 si peccasset, quem carum vel lapsum, qd si poeisset pgenerantiam
 sperare. Verum in is locis illi P. hoc si dicunt, ad qd nec
 Angelus nec nos fuissent felices in illo statu si resp. praxi-
 uissent suam vitanam proximam e. lapsum, de poia a. spe-
 randi si agunt. Molis adduci poest Bernardus. sermo, 101. super
 psal. qui habitas: ubi sic ait: dicit spes parata ee magna,
 inextinguibilis bona a Deo fidelibus suis, dicit spes
 mihi illa, servantur, nam tertia quidem habitas carno,
 mihi ait, ad illa. ubi Bernardus supponit, sperari si poest
 si aliquomodo si corrigetur futurum. rdd deniq a priori
 sumat ex supra dicitur vel effecti spei qui chelt e confor-
 mat animi aduery pusillanimitatem e desperationem,
 hec

haec autem directio animi tam potest oriri ex cognitione
certae impossibilitatis consequentis quam antecedentis, tam
e. e. impossibile velle, et vultari per intentionem absolutam
in id quod praesertim impossibile in potestate consequenti quam antecede-
rent, nec potest spes ullo modo affectu colatur si non proponatur
obicit utroque modo possibile, quare de hoc puncto non videtur
posse ullo modo dubitari.

Dico 3tes. In praedictis etiam casu licita est des-
peratio de salute. Ita primum ratio: quia desperatio non est odium
beatitudinis, sed solum fuga, quam voluntas ostendit se fugam
ob impossibilitatem obicit, quod amat. Et cum obicit proponitur
impossibile saltem impossibilitate consequenti, sicut voluntas
potest esse de causa non sperare, poterit etiam desperare, per hoc e.
nulla fit iniuria obicit de misericordia Dei, stat quippe
adhuc affectus qualis potest esse erga beatitudinem, stat debita
existimatio de divina misericordia. Denique cum malitia
desperatio consistat in hoc quod impedit spem necessariam ad
conandum et perseverandum in via salutis, non est tunc des-
peratio mala quando spes praerogatur aliunde impedita
per praeviam certissimam damnationis futurae. quare sicut
nunc damnati non peccant per omissionem spei, ita non
peccat desperando salutem nisi simul adiungant aliquid mala
motivum, vel aliquam irreverentiam contra Deum in ipso
modo desperandi.

Obiicitur imo: potest aliquis damnari ob peccatum
solum desperatio, si a haec revelaretur sua reprobatio adhuc
peccaret desperando, alioquin non damnaretur, et per consequens
fuerit falsa revelatio. Etiam post illam revelationem non est huiusmodi
desperatio. Respondeo in eo casu non potest illi revelari suam repro-
bationem, quia eo ipso cessaret malitia desperatio, nisi forte postea
inmemor revelationis adhuc desperaret, vel nisi revelatio esset
otio consequens et haberet se priori modo supra declarato,
de quo postea dicemus.

Obiicitur 2do: si ille homo sua revelata est sua reprobatio
licite desperaret. Et tunc de facto ovis reprobi, solum per acci-
dens obligantur ad non desperandum, et haec scilicet ignorans
suam futuram damnationem, per se a. poterit etiam licite despe-
rare. Respondeo neg. Ipsi illa ignorantia quam reprobi habent
quam dicitur in via non est per accidens sed velle, per se comen-
sant statui viatorum in quo sit, imo si haberent revelationem
reprobationis

reprobatio excusantur per accidens a peccato gerendi, quia
revelatio illa est sicut per accidens in nouo, nondum damnato.

Dico 4to. si reuelatio se habet hoc modo, id est
ita ut pro priori natura occurrat ei potius ante exercitum
libertatis, non videtur potest eo modo reuelari alieni clare, quam
peccatum eo instanti committendi. *P. 1.* quia reuelatio pec-
cati supponit peccatum, permissum a Deo. Et videbat iam de
illud peccatum cum omnibus suis principijs que in actu primo prox-
imo ad illud poterat inducere, vel ab illo remouere. Et ea omnia
principia iam praesentabantur ante reuelationem. Et reuelatio
ipsa non erat ullum ex istis principijs. Et postea reuelatio non ponitur
pro priori natura ante peccatum, quam quicquid est pro priori
natura non ex parte principij, est conditio, vel ad inducenda
cum vel ad remouendum habitum a peccato, et per consequens iam
in ipsa executione, peccatum non fuerit eo modo quo fuisse
premissum, nam haberet iam aliquid aliud ex parte principij
potens inducere vel remouere, ab illo peccato, repugnans ergo
reuelatur clare, illud peccatum per reuelationem antecedentem.

Dico 5to. si reuelatio fiat primo futuri peccati
fuit primo ^{magis} explicata, ita ut eo instanti non precedat eius
memoria pro priori natura, sed solum habeatur consequenter ad
exercitum libertatis, non videtur cur Deus non possit reuelare, alieni
suum peccatum cum tota sua gravitate et determinate. *P. 2.*
quia scilicet consequens nullo modo potest augere, vel minuire libertatem
aut vires respectu operandi antecedentis, illa enim reuelatio in eorum
est oio consequens, ut suppono. Et relinquens peccatum in tota
sua gravitate, et libertate. *Explicatur maior, varijs exemplis.*
primo Angelus eodem instanti quo elicit actum liberum intuetur
perfectissime illum, nec ideo illi actus est minus liber, nam illa
intuitio est consequens. Et eodem modo si Deus reuelaret mihi
me habere talem actum et liberum, illa reuelatio clare eodem
instanti existens non impedit nec minuit libertatem meam operandi
tam est, et consequens quam cognitio Angeli que intuetur suam
operam presentem. 2do Deus ab aeterno intuetur per-
fectissime omnia sua decreta libera, que tamen non ideo sunt minus
libera, nam illa visio decreti est oio consequens ad, exis-
tentiam decreti. Et eodem modo potest mihi per reuelationem mani-
festare meum decretum malum abijurationis liberta-
tis ipsius. 3tio deus scit omnia per seiam infusam cognos-
cet omnes tuas operationes liberas, et tamen hoc instanti non

minus

minus liber erat ad oppositum, licet eodem instanti haberet
sciam infusam nec determinavit, quod nimirum ea scia
erat consequens & eodem modo potest esse scia infusa ope-
rari male atque praevincio libertatis & eodem modo fieri
potest revelatio.

Dico ultims. si reuelas futura damnata fie-
ret hoc etiam modo atque idem consequens ad omnem operam,
si tolleret honestatem & obligationem operandi salutem.
Conclusio huc colligitur ex praecedenti, nam sicut per
Angelus eodem instanti pro signo posteriori videre suam
operam malam elutam pro signo priori, ita potest pro eodem
signo posteriori videri se per illud peccatum damnatum. po-
tens est. prius scire Deum eo etiam, ut si Angelus semel pec-
cat nunquam eum ad poenitentiam vocet vel peccatum dimittat.
postea peccat libere Angelus, videt deinde pro signo posteriori etiam
esse immunitatem Dei, & per consequens si est ubi ultimus locum Cogni-
tionis. ecce in eodem instanti reali poterat pro priori nunc
bene operari, poterat operari salutem, pro posteriori etiam si
eam operari. sic ergo potest pro posteriori illud prius cognoscere
ex revelatio Dei facta consequenter, quia quidem si magis im-
diret potestatem operandi pro signo priori quam scia proprii
peccati quam Angelus accepit lex peccati iam praesentis. quan-
do ergo Doctores dicunt se reuelationem impedire factam
tatem operandi, illi debet de reuelatione qua sit pro priori nunc
si de reuelatione hoc modo facta.

Hinc infero primo hoc modo reuelare alicui
suum damnationem etiam si damnatus sit ob idem peccatum
desperatus, si est in eodem instanti in quo desperavit liber
& culpabiliter cognoscere per reuelationem consequentem suam
peccatum desperatus iam existens & damnationem si illud futu-
ram, hoc quippe reuelatio consequens si impedit de desperatio
praecedens fuerit libera & culpabilis & de potuerit in eodem
instanti operari & vitare damnationem.

Infero deo hoc hanc reuelationem damnatae sex pec-
cati fieri prius tempore quam fiat peccatum, dummodo scilicet
in instanti quo fit peccatum si praecedat reuelatio aut, ergo memoria
pro aliquo priori nunc ante peccatum, sic est. tunc toto tempore
praecedenti habebat praesentiam nec operandi tunc future. Dou-
mente in illo instanti quo cum modo operatio habet si praecedat
pro aliquo priori nunc illa scia aut memoria illi, sic habebat
sc. in

se in ordine ad operandum, sicut si nunquam illam operationem
 irascisset, post operationem vero in posteriori nāa habebat illam
 sciām operantis presentis. sic ergo potuisset reuelo antecedere
 tempore peccatum sed subsequi nāa, ita ut adueniente occasione
 peccati sciret, et peccaret quam habere sciām vel memoriā
 illius reuelo.

Quæ: si illa reuelo fuerit pro priori nāa impediret
 potiam operandi. Et tamen ut pro posteriori, si tñ sit in es in-
 stanti reali, impediret eandem potiam, nam incompatibilitas for-
 mam attendi debet in ordine ad instans reale, qd a. e. pro
 posteriori nāa iam e. in eodem instanti reali. Et si ea reuelo
 e. potia operandi n. potit e. simul pro eodem priori nec etiam po-
 terant e. in eodem instanti reali, etiam pro diuersis signis, sicut
 qd e. peccatum qd n. potit e. simul, n. potit etiam e. pro di-
 uersis signis in eodem instanti reali, e. eodem inuentur in alijs
 formis incompatibilibus.

Confirmatur: qd repugnantia inter eam reueloem et
 potiam operandi nāa qd reueloem ea reuelo affert unquam as-
 sentum quem destruitur obitu spci, sed in quocumq. signo ponat
 ea reuelo, si tñ ponitur in illo eodem instanti reali, qd ipso des-
 truit obitu spci. Et in illo instanti reali n. e. obitu sufficiens ad pon-
 n. e. potit e. in eodem instanti reali obitu spci e. destructio e. ob-
 itu spci, alioquin in eodem instanti reali idem e. realiter e. n. e. e.

Et negando primam conieq. ad probandam dico n. e.
 incompatibilitatem realem inter illam reueloem et potiam operandi,
 sed solum inter illas existentes pro eodem signo, e. in hoc differunt
 at alijs formis realiter incompatibilibus qua adducuntur in exempli.
 Ad confirmacionem vero simuliter. R. obitu spci n. destrui per illud
 iudicium nūq. sit pro eodem signo, qd ut aliquis potit operare n.
 requiritur qd realiter n. cognoscat obitu n. futurum sed solum
 qd n. cognoscat illud pro illo signo pro quo potit operare, hoc a.
 n. destruitur per reueloem posteriorem nāa.

Actes: quid sit a parte rei hoc qd e. illam reue-
 loem e. pro signo priori vel pro posteriori, nam videtur qd eo-
 dem modo foret si fuisset pro signo priori, nec videtur aliud
 e. existere pro signo priori nisi reueloem in sua entitate
 e. talem e. de tali obitu ut potit conducere ad actum, spci vel
 remoueri ab ipso, hoc a. semper haberes illa reueloem eandem
 per haberes eandem entitatem. Et n. variatur eius actus et
 solum per hæc signa diuersa in eodem instanti reali. In hoc
 dubium

Quibus diximus in Tractatu de actibus humani agentes de
libertate actus humani; videantur quae dicta sunt.

Ex dictis hactenus colligitur generalis cognitio pro-
reparatur ad actum. Sicut aliqui e. volunt progredi in iudicium
de futuritione obiti. Ita S. Vauquet in 1. parte g. 84. num. 3.
e. in 1. mam 2da sup. 40. num. 7. e. sup. 99. num. 11. S. P. Terri-
e. in 1. mam 2da sup. 60. sub. j. *pace tñ sentia difficilis e. qd
illud iudicium de salute absolute futura in malis erit iudicium
falsum & nō d. ipseipm. prudens, nei dicitur creditibile. qd pro
ceptum sui obligat hominem ad habendum iudicium falsum tunc
quo nō potest operari, cum tñ oēs teneantur operari. & confir-
mari p. qd ad operandum circa res aliq. nō compert requirit
illud iudicium absolutum, nam B. Virgo, quando de facto
querbat falsum inter cognatos & natos, n. quarebat illum
tunc, illa p. qd spe illius inueniendi, & tñ nō habebat iudi-
cium absolutum quo iudicaret ibi eum e. inueniendum, nam
iuxta eorū sententiam, quam sequitur Suarez 2. tom. in 3. partem
sup. 19. sect. 6. nunquam habuit assensum aliquem falsam
& ad actum sui nō requiritur assensus ille absolutus circa
futuritionem.*

Alj dicunt sufficere assensum conditionatum,
scilicet saluabor si per me non steterit, Deus e. dabit mihi
vires & potestatem, quem assensum habent ex fide. Ita Suarez
in presenti sup. 15. sect. 7. num. 2. e. sup. ubi affert Qua-
dam e. legam. hac etiam sentia dignitas, qd iudicium d.
illa potestate antecedenti manet etiam in eo qui habet
reuelatōem sua reprobatōis, adhuc e. iudicaret possibile e. e.
quam salutem p. antecedenti, & tñ illa nō potest operari; qd
videt nō e. possibile p. consequenti.

Media ergo via incedere possumus dicendo requiri
quidem ultra assensum de p. antecedenti assensum etiam
p. dependentem circa probabilitatem eventus, n. quo dicam: ego
saluabor, sed solum quo dicam: probabile e. me saluandum
ex nō apparet repugnantia antecedens vel consequens circa
meam salutem. sic e. B. Virgo in praedicto casu d. t. a.
bat iudicabat in actu signato de probabilitate illius rei
quam immedicabat & sperabat, in quo sensu videntur verba
illa existimantes, eum e. in comitatu, hoc e. probabile
e. iudicabant circumstantiis praesentibus qd e. in comitatu,
in quo quidem iudicio nō errabat, qd reuera erat probabile.

Adueste

Adverte tñ iuxta supradicta ad actum spei ñ requiri oibz qd .140.
iudicamus ab omne ñ apparere repugnantiam etiam consequen-
tem, nam si in eodem iudicanti pro posteriori nãa foret reue-
latio reprobatis, iam appareret in eodem iudicanti repugnantia
consequens ad salutem, & tñ pro illo iudicanti notissima sperare.
sufficit ergo qd iudicans pro illo priori attentis qd oibz que
pro eo signo apparent ei proponitur ñ apparere, talem repug-
nantiam seu probabilem de salutem quantum e ex vi illorum
motuorum, hoc e. iudicium sufficit vt voluntas attendendo
ad ea motiva, ad que sola se pro eo signo attendere, potit ab-
solute operare, licet attendendo ad alia, que potit pro signo poste-
riori progoni ñ potit operare. qd si volueris sufflere, ali-
quantulum iudicium circa possibilitatem ante eandem sine
illo, 2do iudicio circa possibilitatem consequentem, dum modo
tñ ñ sit pro eo signo priori iudicium contrarium de impossibilitate
consequenti, ñ malum contentam de hoc, ille, tñ erit per accidens
pp inaduertentiam, nam per se loquendo illi qd vtramq; possibi-
litatem examinat in obiecto et exercet voluntatem ad operandum.

Et hoc sufficit de Virtute Spei.

